

ತೇಲಿಸೋ ಇಲ್ಲ ಮುಳುಗಿಸೋ ।
ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೆನೊ ಪರಮ ಕೃಪಾಳೋ ॥ಪ॥

ಪತಿ ಸುತ ಧನದಾಸೆ ಎಂದೆಂಬ ಮೋಹದಿ ।
ಹಿತದಿಂದ ಅತಿನೊಂದು ಬೆಡಾದೆನೊ ॥
ಗತಿ ಕೊಡುವವರ ಕಾಣೆ ಮತಿಯ ಪಾಲಿಸೊ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ।
ಪತಿ ನಿನ್ನ ಚರಣದ ಸ್ಮರಣೆಯಿತ್ತೆನಗೆ ॥೧॥

ಜರ ರೋಗ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಕಶ್ಮಲವೆಂತೆಂಬ ।
ಶರಧಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮುಳುಗಿದೆನೋ ॥
ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ದೇಹವು ನೆರೆ ನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನ ।
ಕರುಣಾಭಯವಿತ್ತು ಪಾಲಿಸೊ ಹರಿಯೇ ॥೨॥

ದೋಷವುಳ್ಳವ ನಾನು ಭಾಷೆಯುಳ್ಳವ ನೀನು ।
ಮೋಸ ಹೋದೆನೊ ಭಕ್ತಿ ರಸವ ಬಿಟ್ಟು ॥
ಶೇಷಶಯನ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲನೆ ।
ದಾಸರ ಸಂಗವಿತ್ತು ಪಾಲಿಸೊ ಹರಿಯೇ ॥೩॥

—ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು.

ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಧನ

ತಿ. ತಿ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಿ ಅವರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಪ್ತಗಿರಿಯ ಪಾಠಕರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಅಂಶವೇ ಆಗಿದೆ. 1980-81 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆದು ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿರುವ ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರಕಟವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳು ದೊರಕುವ ವಿಳಾಸ, ಬೆಲೆ ಮೊದಲಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಪ್ತಗಿರಿಯ ಓದುಗರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	ಭಾಷೆ	ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	ಭಾಷೆ
ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ ಸಂಪುಟ 3, 4, *	ಕನ್ನಡ	ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನಂ	ಆಂಗ್ಲ
ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ	ಕನ್ನಡ	ಕ್ವೆಸ್ಟ್ ಎಟರ್ನಲ್	ಆಂಗ್ಲ
ಗೀತಾವಲೋಕನಂ	ಕನ್ನಡ	ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ	
ಶ್ರೀಮತ್ ಭಾಗವತ (7ನೇ ಸ್ಕಂಧ)	ಕನ್ನಡ	ಟೆಂಪಲ್ ಆಫ್ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರ	ಆಂಗ್ಲ
ಭೈರವವುರಾಣಂ	ಕನ್ನಡ	ಸೀಕ್ರೆಟ್ ತಪಸ್	ಆಂಗ್ಲ
ಹರಿಭಜನಪದ್ಧತಿ	ಕನ್ನಡ	ಹಟರತ್ನಾವಳಿ	ಆಂಗ್ಲ
ವೇಮನ ವೇದಾಂತಸಿದ್ಧಾಂತ	ಕನ್ನಡ	ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಾರ	ಆಂಗ್ಲ
ಹರಿಭಜನಾಮೃತಸಾರ	ಕನ್ನಡ	ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ ಅಂಡ್ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ	ಆಂಗ್ಲ
ಥಾಟ್ ಆಫ್ ಆಮ್ಮಿಸೆನ್ಸ್	ಆಂಗ್ಲ	ರಾಮದಾಸ್ ಆಫ್ ಭದ್ರಾಚಲಂ *	ಆಂಗ್ಲ
ರುದ್ರನಮಕಮ್	ಆಂಗ್ಲ	ಶ್ರೀವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕ ದಯಾಶತಕಂ	ಆಂಗ್ಲ
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ-ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕಾಂಡ ಆಂಗ್ಲ		ಲೇಪಾಕ್ಷಿ ಟೆಂಪಲ್	ಆಂಗ್ಲ
ಮಹಾಭಾರತ ಅಂಡ್ ವೇರಿಯೇಷನ್ಸ್	ಆಂಗ್ಲ	ಸಹಸ್ರ ಮಂತ್ರಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಸಂ 1,2, ಸಂಸ್ಕೃತ	
ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಲೈಫ್ ಅಂಡ್ ಹಿಸ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಆಂಗ್ಲ		ವಾಗ್ವಜ್ರ *	ಸಂಸ್ಕೃತ
ತಿರುನಾಯ್ಮೊಳಿ	ಆಂಗ್ಲ	ಪೋತನ ಕೆ ಕರ್ಮ ಔರ್ ಭಕ್ತಿತತ್ತ್ವ	ಹಿಂದಿ

* ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಸ ಪ್ರ ಗಿ ರಿ

ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಹಿಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ಜಂ ಪೈಸೆ.

ಸಂವತ್ಸರ ಚಂದಾ ೬ ರೂ.

ಸಂಪುಟ 11]

ನವಂಬರ್ 1980

[ಸಂಚಿಕೆ 6

ವಿಷಯಸೂಚಿ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು ;
ಶ್ರೀ ಪಿ. ವಿ. ಆರ್. ಕೆ. ಪ್ರಸಾದ್,
ಬಿ.ವಿ.ಎಸ್.,
ಟೆಲಿಫೋನ್ ನಂಬರು: 2322

ಸಂಪಾದಕರು:
ಕೆ. ಸುಬ್ಬರಾವು, ಎಂ.ಎ.,
ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ.
ಟೆಲಿಫೋನ್ ನಂಬರು: 2254

ಮುದ್ರಣ:
ಯಂ. ವಿಜಯಕುಮಾರರೆಡ್ಡಿ
ಪೊನ್ನೇಜರ್, ಪಿ. ಪಿ. ದೇ. ಪ್ರೆಸ್, ತಿರುಪತಿ.
ಟೆಲಿಫೋನ್ ನಂಬರು: 2340

ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳಿಗೆ:
ಸಂಪಾದಕರು,
ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು,
ತಿರುಪತಿ

ವಾರ್ತಾಲಹರಿ

ಅನ್ನಮಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿಪ್ರಭೇದಗಳು

ಕೃಷ್ಣ ಗಾಥಾ

ರಾಮಚರಿತಮಾನಸ

ಗ್ರಂಥ ವಿಮರ್ಶೆ (ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾ)

ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ 'ಬೇಕು-ಬೇಡ'ಗಳು (ಹರಿಪಾಸ ವಾಣಿ)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆ

ಶ್ರೀ ವರವಿಠಲದಾಸರು

ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ (ಸೀತೆ)

ಕಶೋರ ಜಗತ್ (ಬಾಲಕ ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯ)

ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿ (ಅರವಿಂದಾಶ್ರದ ಶ್ರೀಮಾತಾ)

ನಿಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯ

ಪುಟ. ಸಂ.

... 4

... 5

... 9

... 11

... 12

... 13

... 17

... 25

... 27

... 29

.. 33

... 37

ಮುಖಚಿತ್ರ: ನರಕಾಸುರ ವಧೆ

ಚಿತ್ರ: ಶ್ರೀ. ಮಾ. ಶ್ರೀ.

ಹಿಂಬದಿಯ ಚಿತ್ರ: ದೀಪಾವಳಿ.

ಚಿತ್ರ: ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಗದೀಶ್.

ವಾರ್ತಾಲಹರಿ

ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ತಿ. ತಿ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಭಾರತದ ಹನ್ನೆರಡು ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷದಂತೆ ಇರುವ ಗುರುವಿನ ದ್ವಾದಶರಾಶಿಯ ಚಲನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ಸಾರಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರಗಳು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 26 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 7 ರವರೆಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು.

ದೇವದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜಲರೂಪಿ ಪುಷ್ಕರನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಆರಂಭದ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವರೆಂದೂ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನದೀಸ್ಥಾನ, ಪುಣ್ಯಪ್ರದನೆಂದೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದು ಭಾರತದ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರೆಲ್ಲ ಪುಷ್ಕರ ಸಮಯದ ನದೀಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹ ತಳೆಯುವುದು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಬಾರಿಯ ಕೃಷ್ಣಾನದೀ ಪುಷ್ಕರಗಳು ಹಿಂದೊಂದು ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು; ಕಾರಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಏಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೈಂದವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಸಮಾಚಾರ ಶಾಖೆ, ತಿ. ತಿ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರಗಳಲ್ಲೂ ಗೋದಾವರೀ ಪುಷ್ಕರಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿದುವು. ಅಮರಾವತಿ ಹಾಗೂ ವಿಜಯವಾಡಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಆಯುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಜಲನ್ನು ಸೇರಿದವು. ವಿಜಯವಾಡದ ಜಿಂಖಾನಗ್ರಾಂಡ್ಸ್, ಕ್ಷೇತ್ರಯ್ಯಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಡಿನೋರಿಯಂ ಬಳಿ ತಿರುಮಲೆಯ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಆಲಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ

ಭಕ್ತರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಹೈಂದವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲೂ ವಿಜಯವಾಡದಲ್ಲೂ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯಗಳನ್ನು ತೆರೆದು, ಒಂದು ಹೊಸದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವು.

ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಕಲಾವಿದರು ವಿಜಯವಾಡ ಅಮರಾವತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಭಕ್ತರನ್ನು, ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ಧರ್ಮದತ್ತ ತಿರುಗಿಸುವ ರಂಜನೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಕೂಚಿಪುಡಿ ಅಕ್ಕಾಡಮಿಯ ವೆಂಪಟೆ ಚಿನಸತ್ಯಂ ಅವರ ಶ್ರೀನಿವಾಸಕಲ್ಯಾಣ ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತ ರೂಪಕ ಜನರನ್ನು ಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಪರವಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗದು. ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪಿ. ಭುಜಂಗ ರಾಯಶರ್ಮರ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪಿ. ಸಂಗೀತರಾವ್ ಅವರ ಸಂಗೀತ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದ್ದಿತು: ಕುಮಾರಿ ಶೋಭಾನಾಯುಡು ಅವರ ಅಭಿನಯ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಹದಾಗಿದ್ದಿತು. ಶ್ರೀಬಾಲಮುರಳೀಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಎಲ್. ವಸಂತಕುಮಾರಿ, ಶ್ರೀ ನೆದುನೂರಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ, ಕುಮಾರಿ ಶ್ರೀರಂಗಂ ಗೋಪಾಲರತ್ನಂ, ಶ್ರೀ ಡಿ. ಪಶುಪತಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಾ ಪಶುಪತಿ ಮೊದಲಾದವರ ಗಾನ ಸುಧೆ ಒಂದೊಂದು ದಿನವೂ ಮುಂದಿನ ದಿನವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುವಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಶ್ರೀ ಚಿಟ್ಟಿಬಾಬು ಶ್ರೀ ಈಮನಿ ಶಂಕರಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರುಗಳ ವೀಣಾವಾದನವೂ ಕೃಷ್ಣ ವೇಣೀ ತರಂಗ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಹಕಗೊಳಿಸಿತು.

ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಆಕರ್ಷಣೆಯೆಂದರೆ 'ಪುಷ್ಕರ ತಿರುಮಲೆ'. ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ ಭಗವತ್ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿನಂತೆಯೇ ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾದು ನಡೆದ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜನ, ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೆಂಬಂಥಿದ್ದ

ಪುಷ್ಕರ ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 5-30 ರಿಂದ ರಾತ್ರಿ 9-30 ವರೆಗೆ ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತ ದಿವಿಯಿಂದ ಭುವಿಗಿಳಿದಂತೆ ಗಿರಿಯಿಂದ ನದಿಗಿಳಿದು ಬಂದಿದ್ದು. 9 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 70 ಸಹಸ್ರರೂಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದ ಹರಕೆಯ ಹುಂಡಿಯ ಹಣ, ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಲಡ್ಡು ವಡೆಗಳ ಪ್ರಸಾದ ಮಾರಾಟಗಳಿಂದಲೇ ಭಕ್ತ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯಾಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಉತ್ಸಾಹಾಧಿಕೃತವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಪುಷ್ಕರಗಳಲ್ಲಿ ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಬೃಹತ್ ಕಾಣಿಕೆಯೆಂದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿತರಣೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ 12 ಜನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬರೆದ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಲ್ಕು ಪುಟಗಳ ಮಿತಿಯದಾದ 12 ಕರಪತ್ರಗಳ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ದಿನಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿದ್ದು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದರೆ ಎಂಟಾಣೆಯ ಬೆಲೆಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಬಾಲಭಾರತಿಯು 25 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ. ತ್ಯಾಗರಾಜ, ವ್ಯಾಸರಾಯರು, ವಿದುರ, ಧೃವ, ಮೊದಲಾದ ಭಾರತೀಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಲು ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಶ್ರೀನಿವಾಸ (39ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ)

ತಿದ್ದುಪಡಿ

25, 28, ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತಪ್ಪಾಗಿ 29, 32 ಎಂದು ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಅನ್ನಮಯ್ಯನ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು.

ಆಂಧ್ರವಾಗ್ಗೇಯಕಾರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅನ್ನಮಯ್ಯನಿಗೆ 'ಪದಕವಿತಾಪಿತಾಮಹ' ನೆಂದು ಬಿರುದು ಉಂಟು. ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 32000 ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಮಹಾಕವಿ ಅನ್ನಮಯ್ಯ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಭಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವಿತವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಧನ್ಯಜೀವಿ. ಈ ಪಂಡಿತಕವಿ ತನ್ನ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಭಕ್ತಿ ಭೇದಗಳನ್ನು ಪ್ರವಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ವಿಭೇದಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಈ ವ್ಯಾಸದ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶ.

ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇರಲಿಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಸುಲಭೋಪಾಯ. ಭಕ್ತಿಗೆ ಅನೇಕ ಫಲಗಳುಂಟು. ಭೋಗ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ಆಯುಸ್ಸು, ಸಂತಾನ, ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅನಿಷ್ಟನಿವಾರಣೆ, ಪಾಪಕ್ಷಯ, ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿ - ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಪ್ರಯೋಜನಗಳುಂಟು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಭಕ್ತಿಯ ಫಲ ಆತ್ಮಶಾಂತಿ. ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ಗೀತೆಯ ದ್ವಾದಶಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನದು ಜ್ಞಾನ. ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಧ್ಯಾನ. ಧ್ಯಾನಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನದು ಕರ್ಮಫಲತ್ಯಾಗ. ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಫಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಶಾಂತಿ. ಶಾಂತಿಯೇ ಪರಮಫಲ. ಅನ್ನಮಯ್ಯ ಶಾಂತಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವಿವರಿಂಚಿ ಕೊಲಿಚಿತೇ ವಿಷ್ಣುಂಡೆ ಶಾಂತಿ
ಸಕಲ ಉದ್ಯೋಗಮುಲು ಚಾಲಿಂಜುಟಿ
ಶಾಂತಿ
ಸುಖದುಃಖಮುಲು ವಿಡುಜುಟೇ ಶಾಂತಿ

ಡಾ|| ಕೆ. ಸರ್ವೋತ್ತಮನ್

ವೊಕರೇಮಿ ಯಿಚ್ಚಿ ನನು ವೊಲ್ಲಕುಂಡುಟಿ
ಶಾಂತಿ

ಭಾರಮು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರುನಿಪೈ
ವೆಟ್ಟುಟೇ ಶಾಂತಿ
ಧೀರತ ತೋಡುತ ಗುಣಾತೀತುಡುಟಿ
ಶಾಂತಿ (2-377)

ಮುಕ್ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಅರಿದು ಸೇವಿಸುವುದೇ ಶಾಂತಿ. ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಕ್ಷುದ್ರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಶಾಂತಿ. ಸತ್ತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮೋಗುಣಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಅತೀತನಾಗಿ ಇರುವುದು ಶಾಂತಿ.

ಭಾಗವತದಲ್ಲಿಯೂ, ನಾರದಭಕ್ತಿಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿ ವಿಭೇದಗಳು ವರ್ಣಿತವಾಗಿವೆ. ಅನ್ನಮಯ್ಯ ತನ್ನ ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಭಕ್ತಿ ಭೇದಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ನಾನಾಭಕ್ತುಲಿವಿ ನರುಲ ಮಾರ್ಗಮುಲು
ಎ ನೆಪಾನನೈನಾ ನಾತಡಿಯ್ಯುಕೊನುಭಕ್ತಿ

ಹರಿಕಿಗಾ ವಾದಿಂಜುಟದಿ ಉನ್ಮಾದ
ಭಕ್ತಿ
ಪರುಲಗೊಲುವಕುಂಟೇ ಪತಿವ್ರತಾ
ಭಕ್ತಿ
ಅರಸಿಯಾತ್ಮಗನುಟಿದಯೇ ವಿಜ್ಞಾನ
ಭಕ್ತಿ
ಅರಮರಚಿ ಚೊಕ್ಕುಟೇ ಅನಂದಭಕ್ತಿ

ಅತಿಸಾಹಸಾಲಪೂಜ ಅದಿ ರಾಕ್ಷಸಭಕ್ತಿ
ಅತನಿ ದಾಸುಲಸೇವೇ ಅದಿ ತುರಿಯುಭಕ್ತಿ
ಕ್ಷೀತಿನೊಕಪನಿ ಗೋರಿ ಚೇಸುಟೇತಾಮಸ
ಭಕ್ತಿ
ಅತಡೇ ಗತನಿ ವುಂಡುಟದಿ ವೈರಾಗ್ಯಭಕ್ತಿ

ಅಟ್ಟೇ ಸ್ವತಂತ್ರುಡುಟಿ ಅದಿ ರಾಜಸ
ಭಕ್ತಿ
ನೆಟ್ಟಿನ ಶರಣನುಟೇ ನಿರ್ಮಲ ಭಕ್ತಿ

ಗಟ್ಟಿಗಾ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶು ಕೈಂಕರ್ಯ
ಮೇಚೇಸಿ
ತಟ್ಟುಮುಟ್ಟು ಲೇನೀ ತನ ನಿಜಭಕ್ತಿ
(7-285)

ಉನ್ಮಾದ ಭಕ್ತಿ

ಹರಿಗಾಗಿ ವಾದಿಸುವುದು ಉನ್ಮಾದಭಕ್ತಿ. ನೈಷ್ಠವ ಮತದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವೊಬ್ಬನೇ ಲೋಕಪಾಲಕನು. ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ದೇವರು ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಹರಿಗೆ ಸೇವಕರೇ. ಈ ಭಾವವನ್ನು ಅನ್ನಮಯ್ಯ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಪಾಪಮು ಪಾಪಮು ಪ್ರಜಲಾರಾ
ವೈವೈ ನಿಟುವಲೆ ಪಲುಕಕುರೋ

ಹರಿಯಂದು ಪುಟ್ಟಿ ರಜುಡುನು
ಶಿವುಡುನು

ಹರಿತೋ ಸರಿ ವೀರನುಟಿಟ್ಟು
ವೊರಿ ಕೊಂಡಲಂದು ಪುಟ್ಟಿನ ಶಿಲಲವಿ
ಸರುಸ ಪೆಟ್ಟಿತೇ ಸರಿಯಾನ?

(9-61)

ಕಲ್ಲುಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಪರ್ವತ, ಒಂದು ಎರಡು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪರ್ವತವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹರಿ, ಪರ್ವತ ಸಮಾನವಾದವನು. ಅಂದರೆ ಉನ್ನತೋನ್ನತನೆಂದು ಭಾವ. ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅಜಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಶಕ್ತಿವಂತರಾದರೂ ಅಸ್ವತಂತ್ರರೇ. ಸೇವಕರೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೀರ ವೈಷ್ಣವ ಭಾವವನ್ನು ಉನ್ಮಾದಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಪತಿವ್ರತಾ ಭಕ್ತಿ :

ಪತಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಪರ್ವಸ್ವ. ಪತಿ ಸಂತೋಷವೇ ತನ್ನ ಸಂತೋಷ. ಪತಿ ದುಃಖವೇ ತನ್ನ ದುಃಖ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಂತನನ್ನು ಪತಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನೇ ಪತಿಯಾಗಿ ನೆನೆಸಿ ಆನಂದನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಪತಿವ್ರತಾ ಭಕ್ತಿ. ಮತ್ತು ಪತಿವ್ರತೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅನ್ಯದೇವತಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡದೆ ಹರಿಯೇ ಗತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ಪತಿವ್ರತಾಭಕ್ತಿ. ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಪತಿ ಆದರ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೂ ತಾನು ವಿರಹಾವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದರೂ ಮನದಲ್ಲಿ ಪತಿಯನ್ನು ನೆನೆಸುವುದು. ಅನ್ನಮಯ್ಯನ ಶೃಂಗಾರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಗರುತಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ:-

ತಗಿಲಿನ ಮುನುಲೇ ಯಾತನಿಂ-

ಗಂದುರಂಟಿ

ಮಗುವ ಯೆವ್ವರಿತೋಡ ಮಾಟಾಡ-

ದಿವುಡು

ಅತುಲ ನಿರಾಹಾರುಲತನಿಕಿಂಬ್ರಿಯು

ಲಂಟಿ

ಅತಿವ ನಿನ್ನ ಟೆನುಂಡಿ ಆರಗಿಂಜದು

ತತಿನಡವುಲನುಂಡೇ ತಪಸುಲೇ ಯತನಿಕಿ

ಹಿತುಲಂಟಿ ವನಮುಲೋ ನೇಡಯದಿ

ತರುಣಿ (5 - 6)

ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಮುನಿಗಳು ಮಾನವಾಗಿ ಇದ್ದು ತಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ

ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತಳಾದ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾನವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಆಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವಂತೆ ಹರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಲೆಂದು ತಾನು ಕೂಡ ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ತಪೋವರೇಣ್ಯರೆಂದರೆ ಹರಿಗೆ ಹಿತರೆಂದು ತಾನೂ ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಮೇಲಿನ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಹವನ್ನು ತಪವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಮುನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪತಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಕವಿತಾಜಮತ್ಕಾರ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ :

ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ. ಅಂದರೆ ಜರಾಜರ ಪ್ರಸಂಜದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮಪದಾರ್ಥವನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗೆ ಸ್ವಪರಭೇದಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮದೃಷ್ಟಿ ವಿಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾಫಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :-

ಬ್ರಹ್ಮಮೊಕಟಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಮೊಕಟಿ-ಪರ
ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊಕಟಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಮೊಕಟೇ

ಕಂದುವಗು ಹೀನಾಧಿಕಮುಲಿಂದು
ಲೇವು

ಅಂದರಿಕಿ ಶ್ರೀಹರೇ ಅಂತರಾತ್ಮ
ಇಂದುಲೋ ಜಂತುಕುಲಮಂತಾ
ನೊಕಟೇ

ಅಂದರಿಕಿ ಶ್ರೀಹರೇ ಅಂತರಾತ್ಮ
ನಿಂಡಾರ ನಿದ್ರಿಂಜು ನಿದ್ರಯು ನೊಕಟೇ

ಅಂಡನೇ ಬಂಟು ನಿದ್ರ ಅದಿಯು
ನೊಕಟೇ

ಮೆಂಡೈನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣುಡು ಪುಟ್ಟುಭೂಮಿ
ಯೊಕಟೇ

ಜಂಡಾಲುಡುಂಡೇಟಿ ಸರಿಭೂಮಿ
ಯೊಕಟೇ

ಕಡಿಗಿ ಯೇನುಗುಮೀದ ಗಾಯು
ಯೆಂಡೊಕಟೇ

ಪುಡಮಿ ಶುನಕಮು ಮೀದ ಪೊಲಯು
ನೆಂಡೊಕಟೇ

ಕಡು ಪುಣ್ಯಲನು ಬಾಪ ಕರುಲನು
ಸರಿಗಾವ

ಜಡಿಯು ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರು ನಾಮ
ಮೊಕಟೇ

(7 - 151)

ಜೀವಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನೀಚಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಅರಸನ ನಿಧಿ. ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಸೇವಕನ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಜಂಡಾಲನು ನಡೆದಾಡುವ ಪ್ರದೇಶವು ಒಂದೇ. ಆನೆಯ ಮೇಲೆ, ನಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಯುವ ಬಿಸಿಲು ಒಂದೇ. ಪುಣ್ಯಜನರನ್ನು, ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಶ್ರೀವೆಂಕಟರಮಣನ ನಾಮವೇ ; ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆತ್ಮ. ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮಪದಾರ್ಥ. ಆಕಾರದಲ್ಲಿ, ಲಾಕಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

ಆನಂದ ಭಕ್ತಿ :

ಲಾಕಿಕ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವುದು ಆನಂದ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸೋಪಾನ. ಭಗವಂತನ ಗುಣಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ, ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಪಾರವಶ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಆನಂದ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಮಾರ್ಥ. ಅನ್ನಮಯ್ಯನ ಸ್ವಾಮಿ ವರ್ಣನೆಗಳು, ವಿವಿಧ ಉತ್ಸವವರ್ಣನೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ.

ಅದಿವೋ ಅಲ್ಲದಿವೋ ಹರಿವಾಸಮು
ಪದಿನೇಲ ಶೇಷುಲ ಪಡಗಲಮಯಮು

ಅದೆ ವೆಂಕಟಾಜಲಮಖಿಲೋನ್ನತಮು
ಅದಿವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದುಲಕವುರೂಪಮು
ಅದಿವೋ ಸಿತ್ಯಸಿವಾಸಮಖಿಲ

ಮುನುಲಕು

ನದೆ ಜೂಡುಡದೆ ಮೊಕ್ಕುಡಾನಂದ-

ಮಯಮು (5 - 23)

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಪಾರವಶ್ಯ, ಕೇವಲವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಅನಂದದ ಸರ ಮಾವಧಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಭಾವತೀವ್ರತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಸದಿಂದ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿ ರಾಕ್ಷಸ ಭಕ್ತಿ. ಅಂದರೆ ತನ್ನ ದೇಹಾಂಗಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಠ ಭಕ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲವು ರಾಕ್ಷಸ ಭಕ್ತಿ.

ತುರಿಯ ಭಕ್ತಿ :

ದಾಸರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ತುರಿಯ ಭಕ್ತಿ. ಕೈವಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ನೈಷ್ಠವನುತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನ್ನಮಯ್ಯ;

“ಕಂದುವ ತ್ರಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಕಡು ನೀ
ಬಂಟು ಬಂಟುಕು
ಸಂದಡಿ ಬಂಟು ನವುಟೇ ಚಾಲದಾ
(8 - 23)

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ದಾಸರ ಸೇವಕರ ಸೇವಕನಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

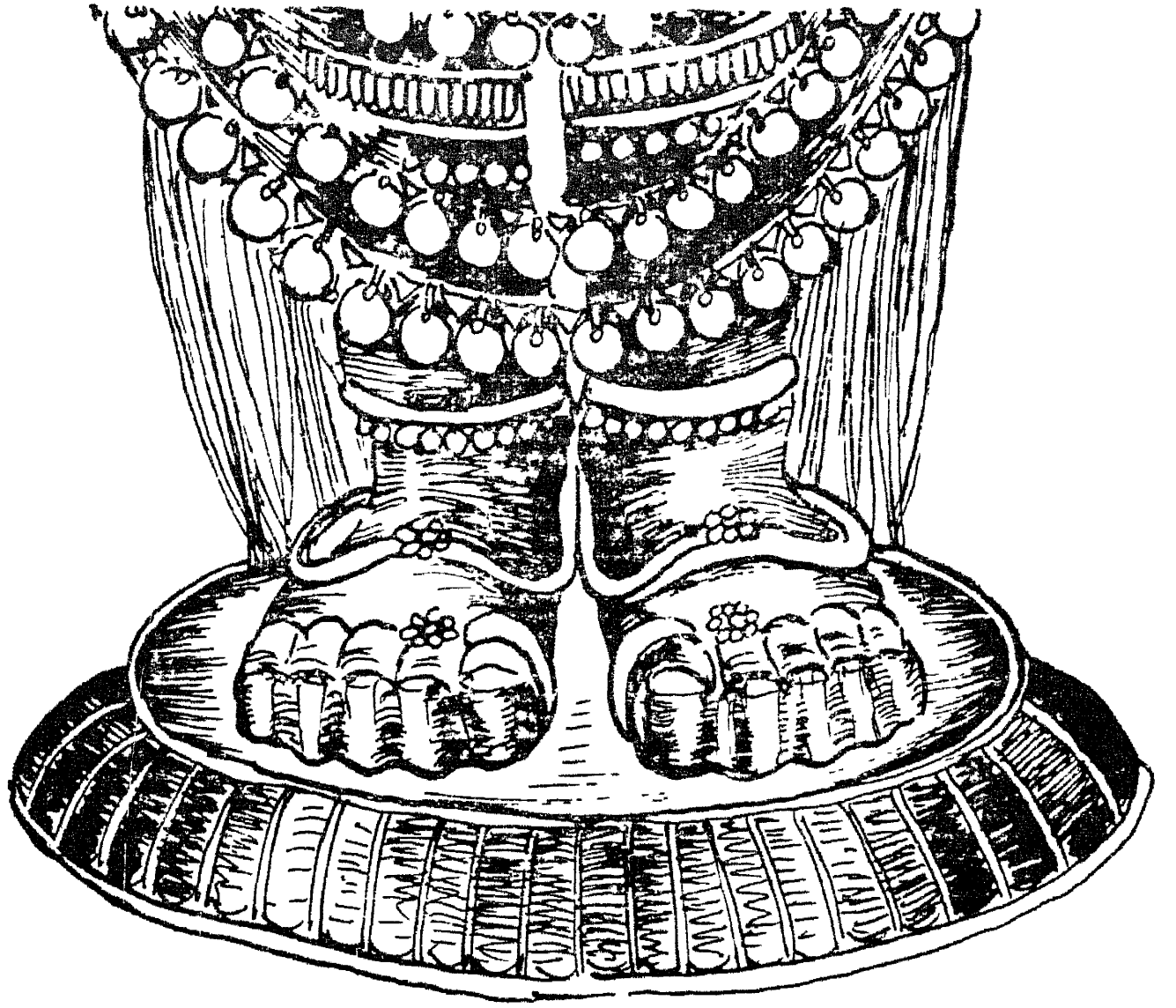
ತಾಮಸ ಭಕ್ತಿ :

ಒಂದೇ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ತಾಮಸಭಕ್ತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ :-

ಕೊಂಡಲಲೋ ನೆಲಕೊನ್ನ ಕೋನೇಟಿ
ರಾಯುಡು-ವಾಡು
ಕೊಂಡಲಂತ ವರಮುಲು ಗುಪ್ಪೆಡಿವಾಡು
ಕುಮ್ಮರದಾಸುಡ್ಯನ ಕುರುವರತಿನಂಬಿ
ಯಿಮ್ಮನ್ನ ವರಮುಲೆಲ್ಲ ನಿಜ್ಜಿನವಾಡು
(5 - 93)

ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ, ಮಹಾರಾಜನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕುಂಬಾರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದು ಇದರಲ್ಲಿ

ನವಂಬರ್ 1980

ವಿಶೇಷ. ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನಕ್ಕಿಂತ ಕುಂಬಾರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು ತಾಮಸಭಕ್ತಿ.

ವೈರಾಗ್ಯ ಭಕ್ತಿ :

ಲೌಕಿಕವ್ಯಾಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗದೆ, ವಿಮುಖನಾಗಿ ಇರುವುದು ವೈರಾಗ್ಯ. ಆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಕ್ಷಣಿಕರೂಪವಾಗಿ ಇರಬಾರದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೇ ನಿಜ ವೈರಾಗ್ಯವು. ಅನ್ನಮಯ್ಯನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತಾಕನಕವಿಮುಖತ್ವ, ನೀಚರ ಸೇವೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಜಸ ಭಕ್ತಿ :

ವೇದ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅನ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುವುದು ರಾಜಸಭಕ್ತಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಗೌಣರೂಪವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ಮಮುಂಟಾ ಮಾಕು ಮಾಯ
ಕಟ್ಟುವಾಗಾಕ

ಕರ್ಮಮುಂ ಧರ್ಮಮು ನೀ ಕಲ್ಪಿತಮೇ
ಕದಾ
ಬತುಕಮಂಟೇ ಜಜ್ಜಿನ ಪರೀಕ್ಷಿತ್ತು
ಬತುಕಡಾ

ಮತಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮು ಮಾನ-
ಮಂಟೇ ಮಾನದಾ ? (2 - 14)

ಓ ! ವೆಂಕಟರಮಣ ಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಾನವರನ್ನು ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಕರ್ಮಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ನೀನೇ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು. ಪರೀಕ್ಷಿತ್ತು ಮರಣ ಹೊಂದಿದವೇಳೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವನು ಬದುಕುವನು. ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಭಟ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೃದಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಡುವ ವಾಗ್ಗೇಯ
ಕಾರನು ಅನ್ನಮಯ್ಯ.

ತಿರುಮಲೆಯ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.

- * ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳವರಿಗೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸರಿಸುಧ್ಧ ಸತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಸುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಬೀಡುಗಳ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ.
- * ಶ್ರೀದೈವ ದರ್ಶನದ ಯಾತ್ರಿಕರ ಕಾಯುವ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಏರ್ಪಾಡು.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಬೋರ್ಡ್‌ನವರ ಅಲ್ಪಾಹಾರ ಸೌಲಭ್ಯ.
- * ಸುಲಭದರದ ಆಹಾರದ ಪೊಟ್ಟಣಗಳ ಮಾರಾಟ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳಿಂದ ಹೊರಹೋಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಶೌಚ ಗೃಹಗಳು.
- * ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಹಯನೋತ್ಪಾದನಾವಿತರಣೆ ಇಲಾಖೆಯವರಿಂದ ಶುದ್ಧ ಹಾಲಿನ ಮಾರಾಟ.
- * ಯಾತ್ರಿಕರ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ದೈವ ಚಿತ್ರಗಳ ಮಾರಾಟ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸಕರವಾದ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಭಕ್ತಿ ಸಂಗೀತ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲು ಹಾಗೂ ತಿರುಮಲೆಯ ಕಾಲು ಹಾದಿಯ 7-ನೇ ಮೈಲಿಯ ಬಳಿ ವೈದ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ.
- * ಯಾತ್ರಿಕರ ವಸ್ತುಗಳು, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೌಲಭ್ಯ.
- * ತಿರುಮಲೆಯ ಸ್ವಾಗತ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಆಟೋ ಸೌಕರ್ಯ.
- * ತಿರುಮಲೆಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗುವವರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಿರುಮಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಅನುಕೂಲ.
- * ಪಂಚಾಂಗಗಳು, ವಂಚಕರಿಂದ ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪೇಷ್ವಾರ್ ಪದವಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸುವಿಕೆ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳ ಯಾತ್ರಿಕರ ದೂರುಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ, ಅನುಕೂಲಗಳ ಏರ್ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಪೇಷ್ವಾರ್ ಪದವಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ.

ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಕೆಲವು ಮಾತ್ರವೇ.

ಗಮನಿಕೆ : ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿಯು ರಾತ್ರಿ 8-30 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೇ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿಯು ರಾತ್ರಿ 10-30 ರಿಂದ 1-00 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಕ್ತ, ಕವಿ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯ ಅಂಚೆಚೀಟಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾ

ಶೃಂಗಾರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಒಂದು ದೀಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಕಾಲ 15 ನೇ ಶತಮಾನ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣಭೂತನಾದವನು ಚೆರುಶೈರಿ ಎಂಬ ಮಲಯಾಳ ಕವಿ. ಅವನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಮಲಯಾಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಕವಿಗಳು ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಯ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೃಂಗಾರ, ವಿರಹ, ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನ ಬದಲಾಗಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳ ಕಡೆಗೂ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯಿತು.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ 'ಚೆರುಶೈರಿ ನಂಬೂದಿರಿ' ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾದ ಕರ್ತೃ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಚೆರುಶೈರಿ ಎಂಬುದು ಮನೆತನದ ಹೆಸರು. ಚೆರುಶೈರಿಯೇ 'ಪೂನಂ ನಂಬೂದಿರಿ' ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಮಲಯಾಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಡುವೆ ಗೆರೆ ಎಳೆದು ತೋರಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿ 'ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾ'. ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಕಾವ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇದನ್ನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇನೇ ಇರಲಿ, ಇದೊಂದು ಉಜ್ವಲವಾದ ಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೃತಿಯೇ ಸರಿ.

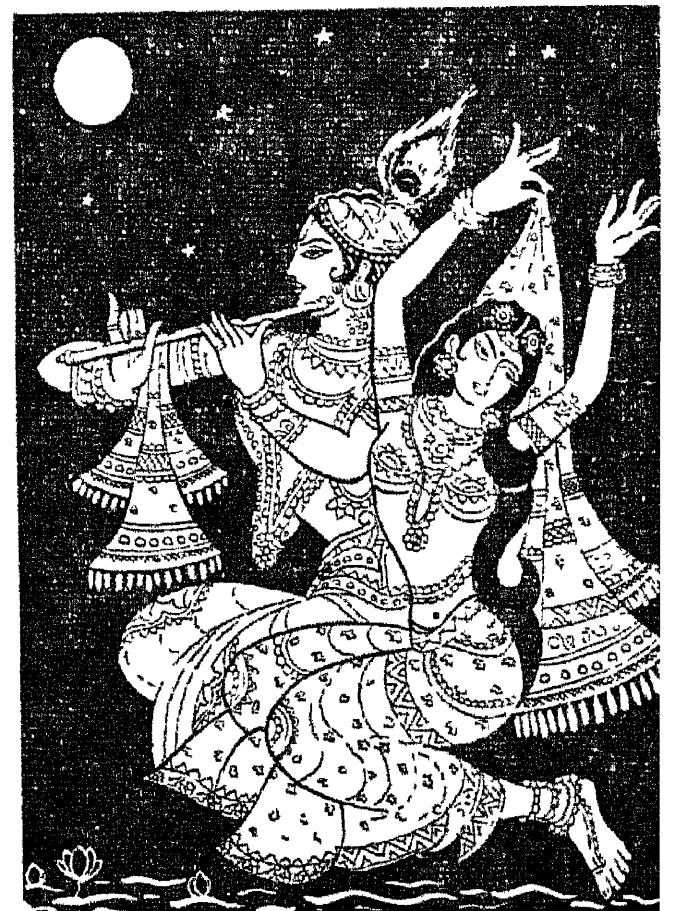
ಉತ್ತರ ಕೇರಳದ ಉದಯವರ್ಮರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಚೆರುಶೈರಿ ನಂಬೂದಿರಿ 'ಗಾಥಾ' ಎಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿ

ಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದನು. 'ಗಾಥಾ' ಎಂದರೆ 'ಹಾಡು' ಎಂದರ್ಥ. ಆದರೆ ಮಲಯಾಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಾಥಾ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೃತ್ತವೆಂದರ್ಥ. ಈ ಗಾಥಾ ವೃತ್ತದ ಅವಿಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಥೆ ಇದೆ. ಉದಯವರ್ಮರಾಜ ಮತ್ತು ಚೆರುಶೈರಿ ನಂಬೂದಿರಿ ಜದುರಂಗದಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನ ಪತ್ನಿ ಇವರ ಆಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಮಗುವನ್ನು ತೂಗಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಪತಿ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅನುಮಾನವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ, ಅವಳು 'ಉಂದುಂ ದುಂದುಂದು..... ದಾಳೆ ಉಂದು' ಎಂದು ಹಾಡಿದಳು. ಉಂದು ಎಂದರೆ 'ನೂಕು' 'ಆಳು' ಎಂದರೆ ಜದುರಂಗದ ಒಂದು ಕಾಯಿ. ರಾಜನಿಗೆ ಇದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದು ಆಳನ್ನು ನೂಕಿದನು. ನಂಬೂದಿರಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ಸರಳವಾದ ಹಾಡು ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ(ಅಂದರೆ ಲಲ್ಲಬಿ)ಅಥವಾ ತಾರಾಟ್ಟುವಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ನಂಬೂದಿರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅಂತೆಯೇ ರಾಜನ ಮಾತಿನ ಮೇರೆಗೆ ಚೆರುಶೈರಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ.

ಗಾಥಾ ಎಂದರೆ ಹಾಡು ಎಂದರ್ಥ. ಹಳೇ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿಲಪದಿಕಾರದಲ್ಲಿ 'ಕಾದೈ' ಎಂಬ ಪದವಿದೆ. ಮಲಯಾಳದಲ್ಲಿ 'ಗಾಥಾ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 'ಉನ್ನಿಚ್ಚಿ ರಿದೇವಿಚರಿತ'ದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ವೃತ್ತದ ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು 'ಮಂಜುರೀ' ವೃತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚೆರುಶೈರಿಯು ತನ್ನ ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾದಲ್ಲಿ ಇದೇ ವೃತ್ತವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಗಾಥೆಗಳು ಮಣಿಪ್ರವಾಳ ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ

ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮಿಳು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಈ ಕವಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮಣಿಪ್ರವಾಳ ಶೈಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಚ್ಚಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶೀವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚಿಸಿದ ಈತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ್ದೇ.

ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾಕ್ಕೆ ಭಾಗವತವುರಾಣ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಕಾಳಿದಾಸ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳನ್ನು ನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಈತ. ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತದ ದಶಮಸ್ಕಂಧದ ಕಥೆಯ ಸುಂದರವಾದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಜನ್ಮದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣದವರೆಗಿನ 47 ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಸಕ್ರೀಡೆ, ವಿಪ್ರಲಂಭ ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕವಿಯು ಸಹಜವಾದ, ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಮಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ

ಕುಮಾರ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಉಪಮೆ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ, ಶ್ಲೇಷ. ಮಾಲಾ ರೂಪಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಲಂಕಾರಗಳು ತುಂಬಾ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತಮ್ಮವೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಕವಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. 'ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾ ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾಯಾ' ಎಂಬುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾಗವತ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾ ಇವೆರಡೂ ಕೃತಿಗಳ ಗುರಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮುಖ್ಯ, ತಾತ್ವಿಕವಿಷಯಗಳು, ಸ್ತುತಿಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾದಲ್ಲಿ ಜಮತ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ತಾತ್ವಿಕವಿಚಾರಗಳು ಕಡಮೆ. ಚಿರುಶ್ರೇರಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಆನಂದಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಮೊದಲು ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಾಯಕನನ್ನು ಮಗುವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ವೈದಿಕಕಾಲದಿಂದಲೂ ಒಂದು

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಈತನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಶೃಂಗಾರ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿ ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಶೈಶವ ವರ್ಣನೆ, ಅಂಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ, ಕಾಳಿಂಗಮರ್ಧನ, ಗೋಪಿಕೆಯೊರೊಡನೆ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಾಡುವುದು, ದುಷ್ಪರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕವಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭಾರತಯುದ್ಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದರೂ ಆತ ಅದರಿಂದೆಲ್ಲಾ ದೂರವಾಗಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನದ ಬಗೆಗಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಧೋರಣೆಯೇನು ಎಂಬುದು ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ವಸ್ತುವೇನಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದೇ ಈ ಕವಿಯ ಕೆಲಸ. ಚಿರುಶ್ರೇರಿ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದುಃಖವೆಂಬುದು ಯಾವಾಗ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆಂದರೆ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ.

ಕೃಷ್ಣನು ಬಾಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಮುತ್ತದ್ದಿ

ಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಈತ ಕೃಷ್ಣನ ಜತುರತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕೃಷ್ಣಗಾಥಾದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಂದರವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳಿವೆ. ಮಣಿಪ್ರವಾಳ ಶೈಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗಿಂತ ಇಲ್ಲಿನ ವರ್ಣನೆಗಳು ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಈತನ ಶೈಲಿ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುದು ಓದುಗರ ಮನದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆಗಳು ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಸಂಗೀತಾತ್ಮಕ ಗುಣ ಇಲ್ಲಿನ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗೀತ ಗುಣದಿಂದ ಚಿತ್ರಕಶಕ್ತಿಯೂ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕೆಲವೇಕೆಲವು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಈತ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಕೊಳಲನಾದವನ್ನು ಜಿಂಕೆಗಳು ಯಾವರೀತಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವೆಂಬ ಚಿತ್ರ ಬಹು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. 'ತಮ್ಮಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕತ್ತನ್ನು ಕೊಂಕಿಸಿ ಅರೆಮೇಯ್ದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ಬೀಳಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದವೆಂದು' ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾಳಿದಾಸನ ದುಷ್ಯಂತ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋಗಿ ಕಣ್ವಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗಲೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಜಿಂಕೆಯ ಚಿತ್ರ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಿಂಕೆಯ ಚಿತ್ರವಷ್ಟೆ.

ಯಶೋದೆ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಚಿತ್ರ- 'ಆಕೆಯ ಕಿವಿಯ ಆಭರಣಗಳು ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು'. ಬಳೆಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೃದುಮಧುರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು'. 'ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲ' ಎಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬೆಣ್ಣೆ ಬೇಡುವ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ವರ್ಣನೆ ಬಹಳ ಭಾವುಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ: "ಒಂದು ಕೈಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಬೆಣ್ಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಳಬಹುದಲ್ಲವೇ ? ಅಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ನೀನು ಬೆಣ್ಣೆ ಕೊಡುವಾಗ ನಾನು ಅಳುವ ಹಾಗೆಯೇ ಆ

(32 ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ)

ಯಾತ್ರಿಕರ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು ತಿರುಮಲೆ ಪರಿಷ್ಕೃತ ದರ ವಿವರಣೆ

ತಿರುಮಲೆ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಣ ಜಿ. ಎನ್. ಸಿ., ಎ. ಎನ್. ಸಿ., ಎಸ್. ಎನ್. ಸಿ., ಎಸ್. ಎಂ. ಸಿ., ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಯಾತ್ರಿಕರ ವಸತಿಗೃಹಗಳ ದಿನವಹಿ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ರೂ 10-00 ರಿಂದ ರೂ 15-00 ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಧ ಭಾಗದ ವಸತಿಗೆ ದಿನವಹಿ ಬಾಡಿಗೆ ರೂ 8-00 ಎಂದು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಷ್ಕೃತ ದರಗಳು ಈ ಕೂಡಲೇ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾಗತಾಧಿಕಾರಿ, ತಿರುಮಲೆ
ತಿ. ತಿ. ದೇ.

ರಾಮಚರಿತಮಾನಸ

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ದಿವ್ಯಕಥೆ, ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿಹೋಗಿದೆ, ಬಾಳಿಗೊಂದು ನಂಬಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಧರ್ಮದ ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗಿ ಬೆಳಕು ನೀಡಿದೆ, ಜೀವನದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ, ಮಹೋನ್ನತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಅದು ಅನುಸರಣೀಯವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ವಗಳ ಗಣಿ.

ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನೇ ಶ್ರೀ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ತುಲಸೀದಾಸರು- “ರಾಮ ಚರಿತಮಾನಸ” ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಬರೆದರು. ಧರ್ಮ, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ವಿನಯ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ವಗಳ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ರಾಮಕಥೆಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಸೂಕ್ತ ವಸ್ತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕವಿವರ್ಮನ ಅಮರ ಕೃತಿ- “ಮಾನಸ” ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ, ನೀತಿಸಂಹಿತೆ, ಪಥಭ್ರಷ್ಟ ಜಗತ್ತಿಗೆ ದಾರಿದೀಪ, ಆನಂದದಾಯಿನಿಯಾದ ಮಂಗಳ ಮಂದಾಕಿನಿ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1574 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನವಮಿಯದಿನ ತುಲಸೀದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. 2 ವರ್ಷ-7 ತಿಂಗಳು-26 ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದರು. ಅನಂತವೂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವೂ ಆದ ಗರಿಮಾಮಯ ದೈವೀಶಕ್ತಿಯೇ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಡಗಿದೆ. ಈ ಕವಿಗೆ ಜಗನ್ನೆಲ್ಲ ರಾಮಮಯ; ಬಾಳೆಲ್ಲ ಅವನ ಕೃಪೆ.

ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳು ಕಾಂಡಗಳಿವೆ. ‘ಸಪ್ತಕಾಂಡ ಭಯಿ ಸುಭಗ ಸೋಪಾನ’ - ಎಳು ಕಾಂಡಗಳು ಎಳು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು. “ರಾಮ ಸೀಯ ಜಸ ಸಲಿಸುಧಾಸಮ”-ರಾಮಸೀತೆಯರ ದಿವ್ಯಕೀರ್ತಿಯೇ ಈ ಸರಸಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ದಿವ್ಯ ಸುಧಾಜಲ. ‘ಉಪಮಾವೀಚೀವಿಲಾಸ ಮನೋರಮ’ - ಉಪಮಾನಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಉರುಳು ರುಳಿ ಬರುವ ವೀಚೀವಿಲಾಸ - ಅಲೆಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಟ. “ಸೂಕ್ತಿ ಮಂಜುಮಣಿ ಸೀಪಸುಹಾಯಿ”- ರಮಣೀಯವಾದ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ಈ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿರುವ

ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳು. “ಭಂದಸೋರತ ಸುಂದರದೋಹಸೋಯಿ ಬಹುರಂಗ ಕಮಲ ಕುಲ ಸೋಹ”- ದೋಹ, ಸೋರತ-ಚೌಪಾಯಿ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಭಂದಸ್ಸು ಈ ಸರಸಿಯ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಗಳು. “ಅರ್ಥಅನೂಪ ಸುಭಾವ ಸುಭಾಸಾ ಸೋಯಿ ಪರಾಗ ಮಕರಂದ ಸುವಾಸ”- ಅರ್ಥ, ಭಾಸ, ಭಾಷೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಕಮಲಗಳ ಮಕರಂದ ಬಿಂದು ಸಂದೋಹ. “ನವರಸ ಜಪ ತಪ ಯೋಗ ವಿರಾಗ”- ಇವೆಲ್ಲ ಮನನಸ ಸರೋವರದ ಜಲಚರಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಮಾನಸ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಲೀಲಾಭಾವಿ ಕ್ರೀಡಾಸರಸ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತುಲಸೀದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಾಮಾನ್ಯಜನರ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದ-ಅವಧಿ-ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪುತಿ ಕಾಂಡದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 2-3 ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕಗಳು, ನಂತರ ಅವಧಿಯ ಕವಿತೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಯಂತೂ ಪುಂಖಾನು ಪುಂಖವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿವೆ. ಇಡೀ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 19 ಬಗೆಯ ಭಂದೋವಿನಾಸ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ತುಲಸೀದಾಸರ ಅಪಾರ ಲೋಕಾನುಭವ, ಅನುಪಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಅನುಕರಣೀಯ ವಿನಯ, ಸರ್ವದರ್ಶನ ಸಮನ್ವಯಭಾವ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪರಮ ಪರಿಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕ ತವೋಮಯಜೀವನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಡಿಯಚ್ಚಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ.

ಅದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಧುರಾತಿಮಧುರ ವಾಣಿಯಿಂದ ರಾಮಕಥೆಯನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿದ ಕವಿ ಕೋಗಿಲೆ. ಆತನ ಕಾವ್ಯ ಸಹಸ್ರಾರು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಲೋಕೋತ್ತರ ಅದಿಕಾವ್ಯವಿರುವಾಗ ತುಲಸೀದಾಸರು ಪುನಃ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆದುದೇಕೆ? ಸ್ವಾಂತಸ್ಸುಖಾಯ - ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ - ಆತ್ಮಾನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಅವರೇ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮರ್ಯಾದಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ರಾಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ತುಲಸೀದಾಸರಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಕೇವಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಸಾಧನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಚಿಂತನಮಂಥನದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಕಾವ್ಯ ರತ್ನ ಮೂಡಿಬಂತು. “ಮಾನಸ” - ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲವಾದರೂ, ಭಕ್ತಿವರ್ಧಕ

ಗ್ರಂಥವೆಂಬುದಂತೂ ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ಭಕ್ತಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ರಸಾನುಭೂತಿ. ಆರಾಧ್ಯವಸ್ತುವಿನ ರೂಪಗುಣಶೀಲಗಳನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಪುಲಕಿತ ರಾಗುವ ಒಂದು ರಮಣೀಯ ಭಾವ. ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿನಯದಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಆರಾಧ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಪದತಲಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಒಂದುರೀತಿಯ ಪುಣ್ಯಪ್ರಸಂಗ, ಅರ್ಪಣೆಯಲ್ಲೇ ಸುಖವನ್ನು ಹಿತವನ್ನು ಕಾಣುವ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಸಕಲ ಜಗದಾಧಾರ ಅನಂತ ರಕ್ಷಕ ಜೀತನನಾಗಿ ಆತನಿ ಗೆಲುದ್ಧಾರಕರ್ತನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೊಬ್ಬ ಇರುವ ನೆಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ದಿವ್ಯಜೀತನವೇ-ಎಂಬ ಸುದೃಢ ನಂಬಿಕೆ. ಆ ಜೀತನದ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ರೂಪ-ಗುಣ-ಶೀಲ - ಎಲ್ಲವೂ ಅನಂತ, ಅಸೀಮ, ಅನೂಹ್ಯ - ಅನಿರ್ವಚನೀಯ. ಹಾಗಾದರೆ ಅದೇನು? ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನಮಾಡಿದವರು ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿಯುಂಟು. ಶಾಂತಸುಂದರ ತವೋವನಗಳಲ್ಲಿ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಜೀವಿಗಳು, ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಬುದ್ಧಿ ಗೂ ಮೀರಿದ- ಎಟುಕದ -ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅವರು “ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತು” ಎಂದು ಕರೆದರು. ಅದು ನಿರ್ಗುಣ-ಸಗುಣ-ನಿರಾಕಾರ-ಸಾಕಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಸಂತಕವಿ ತುಲಸೀದಾಸರ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

(32ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ)

ವಿದ್ವಾನ್ ಬ. ನ. ಗುಂಡೂರಾವ್

ಗ್ರಂಥ ವಿಮರ್ಶೆ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾ (ಸರಳ ಕನ್ನಡಾನುವಾದದೊಡನೆ)

ಸ ಕಾಶಕರು: ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ.

ಪುಟಗಳು : 150.

ಬೆಲೆ: 2-00

ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಅತಿ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಂಡು ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತಿರುಮಲೆ-ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದವರು ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾನಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಓದುಗರನ್ನು ಉಪಕೃತರಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಕೂಡ ಒಂದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಬೆಲೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಈ ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ತುಂಬ ಮುದ್ದಾದ ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಸಾರಸಂಗ್ರಹವಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಮೂಲ ಶ್ಲೋಕಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯ. ದೇವಸ್ಥಾನದವರು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ 29ನೆಯ ದಾದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಆಚ್ಚು ಕಟ್ಟು ತುಂಬ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಒಂದು ಕೈದೀವಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಮನುಷ್ಯ ಈ ಸಂಸಾರದ ಸಂಘರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅನುಭವಿಸಿ ಅಶಾಂತಿಯ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ದೈವದ ಆಸರೆ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಶಕ್ತಿಯ ಗುಟಾನಾದಮಾಡಿ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ, “ಅಯ್ಯಾ, ಮಾನವ! ಭಗವಂತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಿವ್ಯವಾಣಿ ಅವ್ಯತಸಮಗೀತೆಯಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಶಾಂತಿಯುತ ಜೀವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯ ತಂಪಾದ ಅವ್ಯತವಿದೆ ಬಾ” ಎಂದು ಕರೆದು ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಜುನನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಧ್ಯೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಕೊಲ್ಲಹೊರಟಿರುವುದು ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಗಳನ್ನೇ ಎಂಬುದು ಗೋಚರವಾಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ಬಿಲ್ಲು

ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಚಿತ್ರ ಕಂಡಾಗಲಂತೂ ಓದುಗರ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಬನಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

“ನಿವಮುಕ್ತ್ವಾಽ ಜುಃ ಸಂಖ್ಯೇ
ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್
ವಿಸೃಜ್ಯ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ
ಶೋಕ ಸಂ ವಿಘ್ನ ಮಾನಸಃ”

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆತನಿಗೆ ವೇದಾಂತ, ಕರ್ಮ, ಯೋಗ, ಆತ್ಮ, ಜೀವ, ದೇಹಗಳೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಹೇಳಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ, ಎಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಅಲಭ್ಯವಾದ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆ ವಿಶ್ವರೂಪ ಎಂಥದು ?

“ಅನೇಕ ವಕ್ತ್ರನಯನಂ ಅನೇಕಾದ್ಭುತ
ದರ್ಶನಮ್ |
ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಭರಣಂ ದಿವ್ಯಾನೇಕೇದ್ಯ
ತಾಯುಧಮ್ ||

“ದಿವ್ಯಮಾಲಾಂಬರಧರಂ ದಿವ್ಯಗಂಧಾನು
ಲೇಪನಮ್ |
ಸರ್ವಾಶ್ಚರ್ಯಮಯಂ ದೇವಂ ಅನಂತಂ
ವಿಶ್ವತೋಮುಖಮ್ ||

ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದ್ದು ಓದುಗರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಕುಮುದಪ್ರಿಯ

★

ಆರ್ಜಿತ ಅಭಿಷೇಕ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಮಂಗಳೂರು ಆರ್ಜಿತ ಅಭಿಷೇಕಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಹೊಸ ಅವಕಾಶ

ಮಂಗಳೂರದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರವೂ ಸರ್ಕಾರ್ ಆರ್ಜಿತ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ 100/-ಗಳ ಟಿಕೆಟನ್ನು ಪಡೆದ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಹಾಲಿನ ತಂಬಿಗೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಮಾನ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವದಕ್ಷಿಣೆಗೂ ಅಭಿಷೇಕ ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿಕ ಭಕ್ತರು ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ 'ಬೇಕು-ಬೇಡ' ಗಳು

ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ರೂಪುಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವರು ಶ್ರೀಹರಿ ದಾಸರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅವರು ಸತ್‌ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತಪಾಮರರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಮಹದುಪಕಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು - ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು, ಯಾವುದು ಅಪೇಕ್ಷಿತ, ಯಾವುದು ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

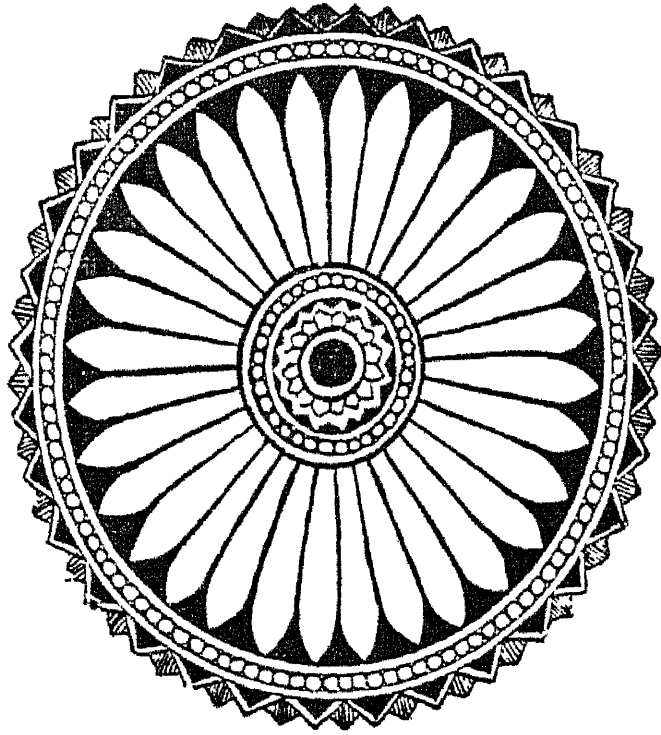
ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನರಜನ್ಮ ಪಡೆದವಗೆ ಯಾವುದು 'ಬೇಕು' ಎಂದಾಗ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ— ನರನಾದ ಮೇಲೆ ಹರಿನಾಮ ಜಿಹ್ವೆಯೊಳಿರಬೇಕು.

ಭೂತದಯಾಪರನಾಗಿರಬೇಕು |
ಪಾತಕವೆಲ್ಲವ ಕಳೆಯಲು ಬೇಕು |
ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಹರಿ ಎನ್ನ ಬೇಕು |
ಆರು ವರ್ಗವನಳಿಯಲು ಬೇಕು |
ಮೂರು ಗುಣಗಳ ಮೀರಲು ಬೇಕು |
ಅಷ್ಟಮದಂಗಳ ತುಳಿಯಲು ಬೇಕು |
ದುಷ್ಟರ ಸಂಗವ ಬಿಡಲು ಬೇಕು |
ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವ ಎನ ಬೇಕು |
ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ವನೋದಲು ಬೇಕು |
ಭೇದಅಹಂಕಾರವ ನೀಗಲು ಬೇಕು |
ಮಾಧವ ಸ್ಮರಣೆಯೊಳಿರಲು ಬೇಕು |
ಶಾಂತಿ, ಕ್ಷಮೆ, ದಯೆ ಪಡಿಯಲು ಬೇಕು |
ಭ್ರಾಂತಿ ಕ್ರೋಧವ ಕಳೆಯಲು ಬೇಕು |
ಸಂತರ ಸಂಗದಿ ರತಿ ಇರಬೇಕು |
ಗುರುವಿನ ಜರಣಕ್ಕರಗಲು ಬೇಕು |

ವಿರಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲಿರಬೇಕು |
ಬಂದದ್ದುಂಡು ಸುಖಿಸಲು ಬೇಕು |
ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳ ತಾಳಲು ಬೇಕು |

ತಂದೆ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ನೆನೆಯ ಬೇಕು—
ಇಲ್ಲಿ 'ಬಂದದ್ದುಂಡು ಸುಖಿಸಲು ಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳುವದನ್ನೇ ಸಾಲಮಾಡಬೇಡ ಸಾಲದೆನಬೇಡ, ನಾಳೆಗಿಡಬೇಡ ಎಂಬ ನುಡಿ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮಾನವ ದೇಹ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬದಿರು ಈ ದೇಹ ಅಂಬುಗುಳ್ಳಿಯಂತೆ ನಂಬಿ ನೀಕೆಡಲು ಬೇಡ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ 'ಸಂಸಾರ'ದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ - ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು— ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಇರಬೇಕು—ಇಲ್ಲದಿರ ಬೇಕು—

ಮಕ್ಕಳು ಮತಿನಂತರಾದರೆ |
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು |
ಚಿಕ್ಕವನ ಬುದ್ಧಿ ಭೇರುಂಡನಾದರೆ |
ಘಕ್ಕನವರ ಕೂಡ ಹೊರಗಾಗ ಬೇಕು |
ಕಲಹಗಂಟಿ ಸತಿ ಕರ್ಕಶೆಯಾದರೆ |

ಹಲವು ಪರಿಯಿಂದ ಹೊರಗಾಗಬೇಕು |
ಕುಲಸತಿಯಾದರೆ ಕೂಡಿರಬೇಕು |
ಸುಲಭದಿಂದಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸೂರಾಡಬೇಕು |
ಹೀನನ ಕಂಡರೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಬೇಕು |
ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಂಡರೆ ಕೈಮುಗಿಯಬೇಕು |
ಸ್ವಾಮಿ ಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನ |
ನಾನಾಬಗೆಯಿಂದ ಕೊಂಡಾಡ ಬೇಕು |

ಜೊತೆಗೇ—

ನೆಷ್ಟು ಬೇಡ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಸ್ಥಿರವೆ |
ದ್ವುಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಲಿ ನೀನು ಕೆಡಬೇಡ |
ಕುಲಧರ್ಮಬಿಟ್ಟು ನೀ ನಡೆಯಬೇಡ |
ತಂದೆತಾಯಿಗೆ ಕೇಡ ನೀ ನೆನೆಯಬೇಡ |
ಎಂದಿಗೂ ನೀ ಹುಸಿ ಮಾತಾಡಬೇಡ |
ಸಂದೇಹ ಬೇಡ |

ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಮರೆಯಬೇಡ—ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಹೈನಕ್ಕಾಗಿ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದು ಸರ್ವವಿದಿತವೇ. ಇದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಟ್ಟಬೇಕು ಕಾಟದೆಮ್ಮೆ |
ಅದರ ಹಯನ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಉಣಬೇಕು |
ಅಂತರಂಗದಿ ಇದ್ದ ಭ್ರಾಂತಿ ಬಿಡಿಸುವ ಎಮ್ಮೆ |
ಅಂತರಂಗವದಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂಥ ಎಮ್ಮೆ |
ಕಂತುಜನಕ ಸ್ವಾಮಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನ |
ಸಂತರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಂಥೆಮ್ಮೆ ಇರಬೇಕು |

ಇಲ್ಲಿ 'ಪರಮಾತ್ಮ' ಎಂಬ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದು ಬಹು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿದೆ—

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಠದ, ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ.,

ಗಮನಿಕೆ

ವಿವಿಧಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಗಿರಿಯ ಪ್ರಚಾರ, ಆಸ್ತಿಕರ ಅಭಿಮಾನಗಳು ದಿನ ದಿನ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವರು ಜಂದಾದಾರರಿಗೆ ಸಪ್ತಗಿರಿ ಪ್ರತಿಗಳು ಲಭಿಸದೆ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಪ್ತಗಿರಿಯನ್ನು ಕೋರುವವರು ಕೆಳಗಿನ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

* ಸಪ್ತಗಿರಿಯನ್ನು ಕೋರುವವರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 15 ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗೆ ಜಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಕಳುಹಿಸಿದವರಿಗೆ ಮಾರನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಪತ್ರಿಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

* ಹೊಸ ಜಂದಾದಾರರು ಮನಿ ಆರ್ಡರ್ ಕೊಪಿನಲ್ಲಿ 'ಹೊಸಜಂದಾ' ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕ ಜಂದಾದಾರರು ಕೊಪಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಂದಾಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯ ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸದ ಕಾಗದವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಬಹಳ ಸೌಕರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

* ಸಪ್ತಗಿರಿ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಣವನ್ನಾಗಲಿ, ಇತರ ವಿವರಗಳಿಗಾಗಲಿ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಬರೆಯಬೇಕು.

ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಆಫೀಸರ್

ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ ಸೆಕ್ಷನ್

ಪ್ರೆಸ್‌ಕಾಂಪೌಂಡ್

ತಿರುಪತಿ-517501

‘ಹೊತ್ತು ಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಬಾರದು’ ಎಂಬಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅರೆಘಳಿಗೆಯಾದರೂ ದುಡಿಯದೇ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಕೂಡದು ಆದ್ದರಿಂದ—

ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಕಾಲವ ಕಳೆಯಬೇಡ !
ಸದ್ಗತಿ ಕೊಡುವ ಹರಿಯ ನಂಬೆಲೋ
ಮೂಢ !

ಕೋತಿಯಂತೆ ಕುಣಿದಾಡಬೇಡ !
ಸುನೀತಿ ಮಾರ್ಗವಹಿದೆಯೆಲೋ ಮೂಢ!

ಎಂದು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
ಮುಂದೆ— “ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖ ನೆಚ್ಚಿದಿರು ಕಂಡ್ವಿ” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

ಹರಿಯನೇ ಅನವರತ ನೆನೆಯುತಿರಬೇಕು |
ಕರಗಳಲಿ ಹರಿಯ ಪೂಜಿಸುತಿರಲುಬೇಕು |
ಜರಣಗಳಲಿ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥಳವ ಮೆಟ್ಟಲು
ಬೇಕು |

ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ನೆನೆಯುತಿರಬೇಕು |

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ‘ನಾಲಿಗೆ’ಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆ |
ನಿನ್ನ ನೀಜಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಡು ನಾಲಿಗೆ
.....ವರದ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ |
ಜರಣಕಮಲವ ನೆನೆ ನಾಲಿಗೆ

ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ—

‘ಶ್ರೀಹರಿ ಭಜನೆ’ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವಾಗಲೇ “ಭಜನೆ”ಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಏನೇನು ಇರಬೇಕು ಎಂದಾಗ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—

ತಾಳಬೇಕು ತಕ್ಕ ಮೇಳಬೇಕು |
ಕಾಂತವೇಳೆ ಬೇಕು ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳ
ಬೇಕೆಂಬುವವರಿಗೆ |

ಯತಿಪ್ರಾಸ ವಿರಬೇಕು ||
ಗತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು |
ರತಿಪತಿ ಪಿತನೊಳು |
ಅತಿ ಪ್ರೇಮವಿರಬೇಕು |

ಗಳ ಶುದ್ಧವಿರಬೇಕು |
ತಿಳಿದು ಪೇಳಲು ಬೇಕು |
ಕಳವಳ ಬಿಡಬೇಕು |
ಕಳೆ ಮುಖವಿರಬೇಕು |
ಅರಿತವರಿರಬೇಕು |
ಹರುಷ ಹೆಜ್ಜೆ ಲುಬೇಕು |
ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ |
ಪರದೈವನೆನಬೇಕು ||

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಯಾರ ಸಂಗ ಬೇಡ ಎಂದಾಗ—

ಮುಂದೆ ಭಲಾ ಎಂದು ಹಿಂದಾಡಿಕೊಂಬನ
ಸಂಗಬೇಡ |

ಕುಂದು ನಿಂದೆ ಅಸವಾದವಿಡುವವನ
ಸಂಗಬೇಡ |

ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಮಾನವರನ್ನು ಜರಿವನ
ಸಂಗಬೇಡ |

ನೀತಿವಂತರನ್ನು ಭೀತಿ ಪಡಿಸುವನ
ಸಂಗಬೇಡ |

ವಿನಯ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯಾವಂತನ
ಸಂಗಬೇಡ |

ಧನ ಕೋಟಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಪಟದ
ಮನುಜರ ಸಂಗಬೇಡ |

ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪರರನ್ನು ಕೆಡಿಸುವನ
ಸಂಗಬೇಡ |

ಘನ ಮಹಿಮೆ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ
ಮರೆವುಬೇಡ | —ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಗುರು ಜರಣರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಉಗಾಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳು ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಗುರು ಭಕ್ತುತಿ ಬೇಕು |
ಹಿರಿಯರ ಕರುಣ ಬೇಕು |
ಹರಿಕಥೆ ನಿತ್ಯವೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು |
ವಿರಕ್ತುತಿ ಬೇಕು |
ವಿಷ್ಣು ವಿನಾರಾಧನೆ ಬೇಕು |
ವರ ಮಂತ್ರ ಜಪ ಬೇಕು |
ತಪ ಬೇಕು ಪರಗತಿಗೆ |
ಸಿರಿಹಯವದನನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ
ಬೇಕು |

ವಿಷಯನಿಗ್ರಹ ಬೇಕು |

ಸರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ
ಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಷಯ ವಿಚಾರಬಿಡು |

ವಿಹಿತ ಕರ್ಮವ ಮಾಡು

ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯ ಬೇಡು |

ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ತತ್ತ್ವದ ವಿಚಾರವ
ಮಾಡು |

ಮಾಧವನ ಭಕ್ತಿ ಬೇಡು |

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರು “ಹೆಣ್ಣಿನ
ವ್ಯಾಮೋಹ”ಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಡ ಎಂದು
ಹೀಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣಿಗಿಚ್ಛಿಸುವರೇ ಮೂಢ ಇದನು
ಕಣ್ಣು ಮೈಮನಗಳಿಂದ ಸೋಂಕಲೇ ಬೇಡ-

ಕಣ್ಣಿತ್ತಿನೋಡಲು ಬೇಡ |

ಅವಳ ಸಣ್ಣ ಬೈತಲೆ ನೋಡಿ ಮರುಳಾಗ
ಬೇಡ -

ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಆಗುವ
ಪರಿಣಾಮವೇನು ಎಂದಾಗ

ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕೀಡಕ-ಕೆಟ್ಟು |

ಸರ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ರಾವಣ ತಲೆಕೊಟ್ಟು |

ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹೇಳಲಾನಪ್ಪ |

ಸರಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಿಸಿದರೆ ಬರವೋದು
ಕಷ್ಟ |

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯಂತೂ “ಯಮ” ಕಾಣ
ಲಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ ‘ಪಾಪ’ ಗಳೆಷ್ಟಾದರೂ
ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ-

ಯಮನೆಲ್ಲೂ ಕಾಣೆನೆಂದು ಹೇಳಬೇಡ.

ಯಮನೇ ರಾಮಜಂದ್ರ ಸಂದೇಹಬೇಡ.

ನಂಬಿದ ವಿಭೀಷಣಗೆ ರಾಮನಾವ |

ನಂಬದಿದ್ದ ರಾವಣನಿಗೆ ಯಮನೇ ಆದ |

ನಂಬಿದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಹರಿಯಾದ |

ನಂಬದಿದ್ದ ಅವನ ಪಿತನಿಗೆ ಅರಿಯಾದ |

ನಂಬಿದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಬಂಟಿನಾದ

ನಂಬದಿದ್ದ ಕಾರವನಿಗೆ ಕಂಟಕನಾದ-

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಲ್ಲದೇ ‘ಯಮನ ಶಾಸನ ಕೇಳೋಜೀವ’
ಸಂತಯವಿಲ್ಲೆಂದು ಎಣಿಸು ಸ್ವಭಾವ
ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲೂ

ಇನ್ನು ಪಾಪಗಳ ನೀ ಮಾಡಬೇಡ |

ಅನ್ಯರ ಗೊಡವೆಗೆ ನೀ ಹೋಗಬೇಡ |

ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗ ಬಿಡಬೇಡ |

ಚಿನ್ನ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ್ನು ಭಜಿಸದಿರ
ಬೇಡ |

ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜನರು ಹರಿದಾಸರನ್ನು
ಕಂಡಾಗ ತುಚ್ಛಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡುವ
ದುಂಟು. ಅಂಥವರಿಗೆ

“ದಾಸರ ನಿಂದಿಸಬೇಡ.

ಹರಿದಾಸರ ನಿಂದಿಸಬೇಡ.

ದೇವಕಿಸೆರೆಯನು ಬಿಡಿಸಿದ ದಾಸರು |

ನರರೇನೈ

ಈ ಜಗದೊಳು ಭಾವಜನಯ್ಯನ ಭಕುತರ
ಸೇವಿಸೆ.

ಪಾವನ ಮಾಡುವ ಪುರಂದರವಿಠಲ”

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವರೂ ‘ಮುಕ್ತಿ’ ಬೇಕೆನ್ನುವರೇ
ಅಲ್ಲವೇ. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಬರುವದೇ
ಮುಕ್ತಿ-‘ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞತಾನಂತನ ನೆನೆಯದೇ
ಭಕ್ತಿಯಲಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ

ಮನದಲ್ಲಿ ದೃಢವಿರಬೇಕು |

ಪಾಪಿ ಜನರ ಸಂಸರ್ಗವ ನೀಗಲುಬೇಕು

ಅನುಮಾನವನು ಬಿಡಬೇಕು |

ತನ್ನ ತನುಮನಧನವನೊಪ್ಪಿಸಿಕೊಡ
ಬೇಕು.

ಕಾಮಕ್ರೋಧವ ಬಿಡಬೇಕು |

ಪರಕಾಮಿನಿಯರ ಹಂಬಲ ಬಿಡಬೇಕು.

ಸಂದಣಿಗಳ ಬಿಡಬೇಕು |

ದೇಹ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರ ಸ್ನೇಹವ
ಬಿಡಬೇಕು |

ನಿಂದಿಸಿದರೆ ಹಗ್ಗ ಬೇಕು |

ಕೋಪಬಂದಾಗ ಸೈರಣೆ ಬಿಡದಿರಬೇಕು

ಹರಿಯೇ ಗುರುವೆನ್ನಬೇಕು |

ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಪರದೈವವೆಂದೆನ್ನಬೇಕು.

ಸರವಸ್ತುವಿಲ್ಲೆನೆಂಬೇಕು |

ದೇಹಸ್ಥಿರವಲ್ಲವೆಂತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು |

ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಪತಿ ಪುರಂದರವಿಠಲೆನ್ನಬೇಕು

ಪಾಪರಹಿತನಾಗಬೇಕು |

ಜ್ಞಾನದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಓಡಾಡ

ಬೇಕು

ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ

‘ಶ್ರೀಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ಸ್ಮರಿಸದ
ಜನರ ಸಂಗಬೇಡ’ ಹಾಗೂ ‘ಸಿರಿವಾಯು
ಮತಪೊಂದಿ ಹರುಷಪಡದವರ ಸಂಗಬೇಡ’
ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

★

ಸೂಚನೆ.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಹುಂಡಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು
ಕಳುಹಿಸುವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು “ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ತಿ. ತಿ. ದೇ., ತಿರುಪತಿ”
ಇವರ ಖಾತೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು
ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಿ. ತಿ. ದೇ.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯವರ ದೇವಸ್ಥಾನ, ತಿರುಮಲೆ. ವಿವಿಧ ಆರ್ಜಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ದರಗಳ ವಿವರಣೆ

1. ದರ್ಶನಗಳು		5. ಅನ್ನಪ್ರಸಾದಗಳು (ಕಾಲಸೋಲ)	
1. ಸ್ವೈಪಲ್ ದರ್ಶನ	ರೂ. 25	1. ದಧ್ಯೋದನ	ರೂ. 75
2. ಸೇವೆಗಳು		2. ಪುಲಿಯೋಗರೆ (ಚಿತ್ರಾನ್ನ)	ರೂ. 75
1. ಆಮಂತ್ರಣೋತ್ಸವ	ರೂ. 200	3. ಪೊಂಗಲ್	ರೂ. 100
2. ಅಭಿಷೇಕ (ಪುಲಿಕಾಪುಸೇವ)	ರೂ. 500	4. ಚಕ್ಕರೆ ಪೊಂಗಲ್	ರೂ. 100
3. ಗಂಬುರಗಿನ್ನೆ	ರೂ. 300	5. ಸಾಕರಬಾತ್	ರೂ. 125
4. ಪುನುಗುಗಿನ್ನೆ	ರೂ. 200	6. ಕೇಸರಿಬಾತ್	ರೂ. 125
5. ಜಾಫ್ರಾಗಿನ್ನೆ	ರೂ. 100	7. ಪಾಯಸ	ರೂ. 25
6. ಕಸ್ತೂರಿಗಿನ್ನೆ	ರೂ. 100	8. ಸೀರಾ	ರೂ. 200
7. ಸಹಸ್ರಕಲಶಾಭಿಷೇಕ	ರೂ. 2500	6. ಫಲ ಪ್ರಸಾದಗಳು	
8. ಏರುಪ್ಪಾವಡ	ರೂ. 5000	1. ಅಪ್ಪು	ರೂ. 250
9. ಕೋವಿಲ್ ಅಳವ್ವಾರು ತಿರುಮಂಜನ	ರೂ. 1745	2. ಲಾಡು	ರೂ. 600
10. ಐನಾ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿನ ಡೋಲೋತ್ಸವ	ರೂ. 1000	3. ವಡೆ	ರೂ. 350
3. ಉತ್ಪನ್ನಗಳು		4. ಹೋಳ	ರೂ. 250
1. ವಸಂತೋತ್ಸವ	ರೂ. 2500	5. ದೋಸೆ	ರೂ. 250
2. ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ	ರೂ. 1500	6. ತೇನೆತೋಳ	ರೂ. 250
3. ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ	ರೂ. 750	7. ಸುಖಿಯವು	ರೂ. 250
4. ವಾಹನಗಳು		8. ಜಿಲೇಬಿ	ರೂ. 600
1. ಸರ್ವಭೂಪಾಲವಾಹನ-ವಜ್ರಕವಚಸೇವೆ ಬಂಗಾರದ ಗರುಡ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ದೊಡ್ಡ ಶೇಷ ಸರ್ವಭೂಪಾಲ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭ-ಒಂದೊಂದು ವಾಹನ ರೂ. 125		7. ನಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಳು	
2. ಬೆಳ್ಳಿಯಗರುಡ, ಚಿಕ್ಕಶೇಷ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ, ಅನೆ, ಕುದುರೆ, ಹಂಸ, ಹನುಮಂತ ಒಂದೊಂದು ವಾಹನ ಸೇವೆ ರೂ. 100		1. ಕರ್ಪೂರ ಆರತಿ	ರೂ. 150
ಮೂವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶ.		2. ನವನೀತ ಆರತಿ	ರೂ. 400
		3. ಅರ್ಚನೆ	ರೂ. 200
		1) ಶಾಶ್ವತ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಪೂರ ಆರತಿ	ರೂ. 3000
		2) ಶಾಶ್ವತ ನಿತ್ಯ ನವನೀತ ಆರತಿ	ರೂ. 8000
		3) ಶಾಶ್ವತ ನಿತ್ಯ ಅರ್ಚನೆ	ರೂ. 4000

- ಪರಾ :— (1) ಸಹಸ್ರ ಕಲಶಾಭಿಷೇಕ ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರ, ತಿರುಪ್ಪಾವಡ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಜರುಗುವುವು.
 (2) ಆಮಂತ್ರಣೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಐವರಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಇಬ್ಬರೇ ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಡುವರು.
 (3) ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ, ಆರ್ಜಿತ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ, ಉಂಜಲ್ ಸೇವೆ, ಮಂಗಳವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ಲವೋತ್ಸವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1 ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿ 8 ಗಂಟೆ ನಡುವೆ ಜರುಗುವುವು.
 (4) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದರ್ಶನದ ಟಿಕೆಟ್ಟಿನವರನ್ನು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದ ಹತ್ತಿರವಲ್ಲದೆ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಹತ್ತಿರ ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಡುವರು.

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ,
ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ
ತಿರುಪತಿ-517 501

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆ

ಭಾರತದ ಆದಿಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳ ನಾಯಕರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತ್ರಿಕಾಲಾಬಾಧಿತರಾಗಿ ಅಖಂಡಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಅವರ ದೈವಾಂಶವೂ ಅವತಾರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವೂ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ವಿಷಯಕವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪುಷ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅವರ ಉಪಾಸನೆಯು ಆಸೇತುಹಿಮಾಚಲಪರ್ಯಂತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವಂತೆ ಹೊಸಹೊಸ ಭಕ್ತಪಂಥಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗಿವೆ. ಇದರ ಇತಿಹಾಸವು ಭಾರತೀಯರಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಖಂಡ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯು ರಾಮೋಪಾಸನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಪಂಡಿತವಾನುರೇಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯ ಒಂದು ಹಕ್ಕು ನೋಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಗಾಧ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಹಸ್ರರಶ್ಮಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಒಂದು ಕಿರುಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಅದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಲಾರದು.

ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಗೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮಹಾಭಾರತ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧದಂತಿರುವ ಹರಿವಂಶ, ಭಾಗವತ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣಗಳು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ದ್ವಾಪರಯುಗಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರೆಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆಧುನಿಕ ಪಂಡಿತರು ಮಹಾಭಾರತವು ವಿವಿಧಕರ್ತೃಕವಾಗಿ ಮೂರು ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಈಗ ಸುಮಾರು 1500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈಗಿನ ರೂಪವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ ಭಾಗವತ ಪುರಾಣಗಳು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ರಚಿಸಿದವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಭರತವಂಶದ ರಾಜರಾದ ಧರ್ಮರಾಯಾದಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂದು ಭಾಸವಾದರೂ ಭಾರತದ ನಿಜವಾದ ನಾಯಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ. ಅವನೇ ಮಹಾಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಸೂತ್ರಧಾರ; ನೈರಕ. ಅವನ ಸಂದೇಶ, ಅವನ ಕಾರ್ಯ, ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯ, ಅವನ ಸಾಧನೆಗಳ ವರ್ಣನಾ ರೂಪವಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೇ ಮಹಾಭಾರತ. ದುಷ್ಪಶಿಕ್ಷಣ, ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷಣ ದ್ವಾರಾ ಶಾಂತಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೋಪಾಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದೇ ಅವನ ಪರಮಧ್ಯೇಯ. ಅವನ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತೆಯೇ ಸರಿ.

ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತದ ಬಹು ಮುಖ್ಯಭಾಗ ಭಗವದ್ಗೀತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವತ ಧರ್ಮದ ಪ್ರವ್ರಾಚೀನವಾದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗವತ ಪಂಥದ ಮತಾಚಾರ್ಯರೂ ಇದನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಹರಿವಂಶ’ದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವಾದ ವಿಷ್ಣು ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮಲೀಲೆಯ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಮೂಲ ಭಾಗವಲ್ಲವೆಂದೂ ಭಿನ್ನಕರ್ತೃಕವೆಂದೂ ಇತ್ತೀಚಿನದೆಂದೂ ಆಧುನಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಡಾ|| ಎನ್. ಅನುತರಂಗಾಚಾರ್

ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣದ ಅಯ್ಯನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲಾವರ್ಣನೆಯು ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ದರ್ಶನಸ್ಥಾಪಕಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶಂಕರ ರಾಮಾನುಜರು ಈ ಪುರಾಣದಿಂದ ಅನುವಾದಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಗವತ ಪುರಾಣವು ಕಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಚಿನದಾದರೂ ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಇದು ಕೃಷ್ಣನ ವಂಶ, ಅವತಾರ ಮತ್ತು ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ 12 ಸ್ಕಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲಾವಿವರಣೆಗಾಗಿ 10 ನೆಯ ಸ್ಕಂಧವು ಬಹು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಭಾಗವತವು ವ್ಯಾಸರ ಸಮಾಧಿ ಭಾವೆಯೆಂಬುದು ವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯರ ಉಕ್ತಿ. ವಲ್ಲಭ ಜೈತನ್ಯ ಪಂಥಗಳೆರಡೂ ಇಬ್ಬರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವತಕ್ಕೆ ಸುಂದರ್ಶನ ಸೂರಿಕೃತ ‘ಶುಕಪಕ್ಷಿಯ’ ವಿರರಾಘವಾಚಾರ್ಯರ ‘ಭಾಗವತಚಂದ್ರಿಕಾ’ ವಿಜಯಧ್ವಜರ ‘ಪದರತ್ನಾವಳಿ’ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ‘ಸಿದ್ಧಾಂತ ದೀಪ’ ವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯರ ‘ಸುಬೋಧಿನೀ’ ಕರಿದ ರಾಚಾರ್ಯರ ‘ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಟೀಕಾ’ ಜೀವಗೋಸ್ವಾಮಿಗಳ ‘ಕೃಮಸಂದರ್ಭ’ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೀಧರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ‘ಶ್ರೀಧರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ’ವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಭಾಗವತದಿಂದ ಮೊದಲು ಉದ್ಭವವಾದವರು ಆನಂದತೀರ್ಥರು. ಭಾರತೀಯ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವತದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಅನುವಾದ ವಿವರಣೆಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿವೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಷಯಕವಾದ ಲೀಲಾಶುಕನ ‘ಕೃಷ್ಣ ಕರ್ಣಾಮೃತ’, ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರ ‘ಯಾದವಾಭ್ಯುದಯ’ ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟನ ‘ನಾರಾಯಣೀಯ’ ಅಭಿನವಕಾಳಿದಾಸನ ‘ಭಾಗವತಚಂಪು’, ಮಿತ್ರ ಮಿಶ್ರನ ‘ಆನಂದಕಂದ ಚಂಪು’, ಚಿದಂಬರನ ‘ಭಾಗವತಚಂಪು’, ‘ರುಕ್ಮಿಣೀಹರಣ’ ‘ಸತ್ಯ ಭಾಮಾವಿಲಾಸ’ ‘ಪಾರಿಜಾತಾಪಹರಣ’ ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳೂ ಇವೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಆದಿಗ್ರಂಥಗಳಾದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಹೆಸರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಹಾಭಾರತವು ಕೃಷ್ಣನ ಜೀವನದ ಉತ್ತರಭಾಗದ ಕಥೆ. ಭಾಗವತವು ಆತನ ಬದುಕಿನ ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಬಾಲಲೀಲಾವರ್ಣನೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ರಚನಾಕಾಲದ ವಿಷಯಕವಾದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮೇಲೆಯೇ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಪತಂಜಲಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂರ್ವನಾಮಧೇಯಗಳಾದ ವಾಸುದೇವ, ನಾರಾಯಣ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೇ ವಿನಾ ಯಶೋದಾ ಕೃಷ್ಣ, ಗೋಪೀವಲ್ಲಭ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರ ಹೆಸರುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಾರಿತ್ರಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೇವಕೇ ಪುತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಂಗೀರಸರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು ಬುದ್ಧನಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನದು. ಪಾಣಿನಿಯೂ ಬುದ್ಧನಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನವನು. ಅವನು ತನ್ನ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಪೂಜಾರ್ಹರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. 'ಸಿದ್ಧಿಶ' ಎಂಬ ಪಾಲೀಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವ ಬಲದೇವರ ಭಕ್ತರ ವಿಚಾರ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಪೂ. 320 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮೆಗಾಸ್ತನೀಸನು ಶೌರಸೇನೀಯರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿದ್ದನೆಂಬುದು ಖಚಿತವಾದರೂ ಅವನೇ ಭಾಗವತದ ಕೃಷ್ಣನೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾಗವತ ಪಂಥಿಯರೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಾಗವತದ ಕೃಷ್ಣನೇ ಎಂದೂ ಅದಿಕಾಲದಿಂದ ಅವನೇ ಅವತಾರಪುರುಷನೆಂದೂ ಆರಾಧ್ಯದೈವವೆಂದೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಉಗಮವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದೂ ವೈಷ್ಣವ ಅಳ್ವಾರುಗಳಿಂದಲೇ. ಇವರು ೧೨ ಜನ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯುಗ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಈಚಿನ ವಿಮರ್ಶಕರು ಅವರ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಕಾಲವಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಜೈನ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಭಾಗವತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿ

ದರು. ಇವರು ತಮಿಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಿಗೆ 'ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧ' ಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ. ಅಳ್ವಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕುಲಶೇಖರರ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ 'ಮುಕುಂದಮಾಲಾ ಸ್ತೋತ್ರ' ದಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲರೀತಿಯ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿದೆ. ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರರವರು ತಮ್ಮ 'ಪಲ್ಲಾಂಡು' 'ನೀರಾಟ್ಟಮ' 'ಪೂಚ್ಚುಡಲ್' ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವದಿಂದ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಅಂಡಾಳ್ ಎಂಬ ಭಕ್ತೆಯೂ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರೆಂಬ ಯೋಗೀವರ್ಯರೂ ಮಧುರಭಾವದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರರು ದಾಸ್ಯಭಾವ. ಅಳ್ವಾರುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾಗವತ ಧರ್ಮವೂ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯೂ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಶಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರವರವರಿಸಿ ಜೈನ ಬೌದ್ಧರ ನಾಸ್ತಿಕವಾದವನ್ನೂ ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿವೇದದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರ ಮಾಯಾವಾದವು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರನ್ನು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಭಯಗ್ರಸ್ತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿತು. ಸಾಧಾರಣಮಟ್ಟದ ಜನಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷದೊರಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಅದ್ವೈತತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಾದರು. ಇದರಿಂದ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದ ಭಾಗವತಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಘಾತವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಾದ ನಾಥಮುನಿ, ಯಾಮುನ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಭಾಗವತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುನರುದ್ಧಾರಮಾಡಿದರು. ರಾಮಾನುಜರು ಜೀವಾತ್ಮಪರಮಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಶೇಷ

ಶೇಷೀಭಾವವನ್ನೂ ಶರೀರ ಶರೀರೀ ಭಾವವನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಭಕ್ತಿಪ್ರಪತ್ತಿಗಳಿಂದ ಜಾತಿ, ಮತ, ಲಿಂಗ ಚೇತನಾಚೇತನಭೇದಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿ ವೆಂಬ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದರು. ಅನಂದತೀರ್ಥರು (ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು) ತಮ್ಮ ದ್ವೈತಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನೂ ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಹರಡಿದರು. ಇವರು ಮತ್ತು ಇವರ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದಾಸಕೂಟವು ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮತ್ತೂ ಬೆಳೆಸಿದ ದುವು. ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ತನ್ನ ೧೮ ಅಶ್ವಾಸದ 'ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ' ವೆಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನ ನಾರಣಪ್ಪನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವೂ 'ಕೃಷ್ಣ ಚರಿತೆ'. ೧೬ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಾಟು ವಿಠಲನಾಥನಿಂದ ಕನ್ನಡಭಾಗವತವೂ ರಚಿತವಾಯಿತು. ೧೪ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬೊಮ್ಮೇರ ಪೋತನನು ತೆಲುಗಿಗೆ ಭಾಗವತವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದನು. ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚಿರುಶ್ಯೇರಿ ನಂಬೂದ್ರಿಯಿಂದ 'ಕೃಷ್ಣ ಗಾಥೆ' ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಯಿತು. ಅದೇ ಮಲಯಾಳಿಭಾಷೆಗೆ ತುಂಜತ್ತು ರಾಮಾನುಜನ್ ಎಳುತ್ತಚ್ಚನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದನು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು.

ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿಸ್ತಾಬ್ಧದ ಆದಿಕಾಲದಿಂದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಉತ್ತರಭಾರತದಲ್ಲಿ ೧೩ ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಹು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ವೈಷ್ಣವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳೂ ಮಹಾಮೇರುವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡವು. ನಿಂಬಾರ್ಕ, ರಮಾನಂದ ವಲ್ಲಭ, ಚೈತನ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಕಾರ್ಯದ ನಾಯಕರು. ಇವರು ಹೊಸದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ಪಂಥಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಶಿಷ್ಯಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ ತಾವೂ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೂ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಉತ್ತರಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಕೃಷ್ಣ ವಿಷಯಕವಾದ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು ಬಂಗಾಳದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸೇನನ ಆಸ್ಥಾನದ ಕವಿಯಾದ ಜಯದೇವ. ಈತನು ಒರಿಸ್ಸಾದೇಶದ ಕಿಂದು

ಬಿಲ್ವ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ರಾಮಾದೇವಿ ಪರಾಶರರು ಇವನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು. ಪದ್ಮಾವತಿ ಹೆಂಡತಿ. ಇವನು ೧೨ ಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ 'ಗೀತಗೋವಿಂದ' ಎಂಬ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣ, ರಾಧಾ, ಗೋಪಿಯರ ಸಂಭಾಷಣಾರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಪ್ರಣಯ ನಿರೂಪಣೆ ಇದರ ವಸ್ತು. ಇದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೃತಿಕಾರನ ಆತ್ಮಗೀತೆಯಿದ್ದಂತೆಯೂ ಇದೆ. ಇದರ ಮೊದಲು ಹತ್ತು ಸರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ರಾಧಮಾಧವರ ವಿಪುಲಂಭ ಶೃಂಗಾರವೂ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಸರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭೋಗಶೃಂಗಾರವೂ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನೇ ಪರಮಾತ್ಮ, ರಾಧೆಯೇ ಜೀವಾತ್ಮ; ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರ ನಾಯಿಕಾ ನಾಯಕ ಭಾವವನ್ನು ಈ ಗೀತೆಯು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆಂಬುದು ಇದರ ಸಂಕೇತಾರ್ಥ. ಮುಂದಿನ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಪಂಥದ ಆವಿರ್ಭಾವ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದರಿಂದಲೇ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಉತ್ತರಭಾರತದ ಭಾಗವತದರ್ಶನ ಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲಿ ನಿಂಬಾರ್ಕರು ಪ್ರಧಾನರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರು 12 ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ 'ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಭೇದಾಭೇದ' ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರು ರಾಮಾನುಜ ಮತ್ತು ಔಡಲೋಮಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಳ್ಳಾರಿಜಿಲ್ಲೆಯ ತೆಲುಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅದ್ವೈತಮತಕ್ಕೆ ನೇರ ವಿರೋಧವಾದ ದ್ವೈತಾದ್ವೈತ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ವೇದಾಂತಸಾರಿ ಜಾತ ಸೌರಭ' 'ದಶಶ್ಲೋಕೀ' 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತವ ರಾಜ', 'ವೇದಾಂತತತ್ತ್ವಬೋಧ', 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ತವ' ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಂಬಾರ್ಕಪಂಥಕ್ಕೆ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ರೂಪಿಯಾದ ಹಂಸನೇ ಪ್ರವರ್ತಕ. ಅವರದು ಪ್ರೇಮಭಕ್ತಿ ಪಂಥ. ಅವರು ಸುದರ್ಶನಾವತಾರರು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಭೇದ ಮತ್ತು ಅಭೇದ ಶ್ರುತಿಗಳೆರಡೂ ಸತ್ಯ, ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮಗಳೆರಡೂ ಭಿನ್ನ. ಭಗವಂತನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ವಿವಿಧಾಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಪಂಚವೂ ಸೃಷ್ಟವಾದರೂ ಅವನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮೃತ್ಯುಸವಾಗದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ನಿಂಬಾರ್ಕರು ರಾಮಾನುಜರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಮೂಲವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕಾರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಮಾನುಜರ ಪಡಂಗಸಹಿತವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯೂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನ. ನಿಂಬಾರ್ಕರ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಗೋಪೀಜನಪರಿವೃತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ. ಈ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸನಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದು ಹೆಸರು. ನಿಂಬಾರ್ಕರು

ಮಧುರೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಧುರೆ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಮಿಥಿಲಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1363 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಪತಿ ಲಾಕೂರ್ ಆದಿಕಾಲದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸಕ. ಇವನು ತನ್ನ ಅಶ್ವಯುದ್ಧತಳವಾದ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕುಮಾ ದೇವಿಯು ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಭಾಗವತದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ವೈಥಿಲೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಈತನು ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಿದ್ಯಾಪತಿಯು ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳೆಲ್ಲ ತಿರುಹುತಿ, ಬಟಗಾಮಿವಿ, ಮಾನ, ಗೋಲಾದಿ ರಾಸ ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. 'ತಿರುಹುತಿ'ಯೆಂಬುವು ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳು, 'ಗೋಲಾಪಿ'ಯು ತಿರುಹುತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪ. ಕೃಷ್ಣ-ಗೋಪಿಯರ ಪ್ರೇಮಾಲಾಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತವು. ಮಾನವೆಂಬುದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ರೂಪಕಗೀತೆ. 'ರಾಸ'ವೆಂಬುದು ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳ ವಿಷಯಕವಾದುವು. ವಿದ್ಯಾಪತಿಯು ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳು ಬಂಗಾಳಿಯವಂತೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಷಯಕವಾದವಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂಬಂಧವಾದುವು. ಮುಂದೆ ಪಕ್ಕದ ದೇಶಗಳಾದ ಬಂಗಾಳ, ಅಸ್ಸಾಂ, ಒರಿಸ್ಸಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯವಾದುವು. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದವರಲ್ಲಿ ಈತನು ಅಗ್ರಗಾಮಿ. ಜೈತನ್ಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಪತಿಯ ಗೀತೆಗಳು ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ.

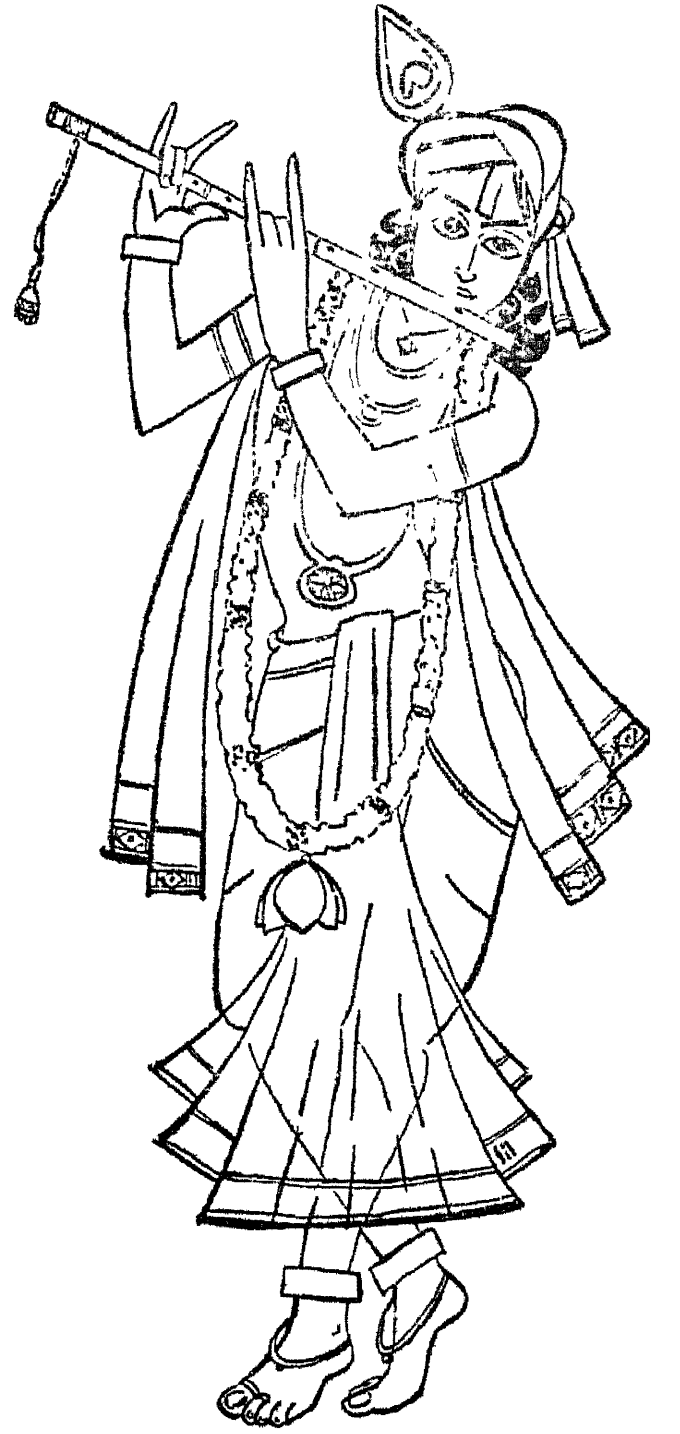
ರಮಾನಂದರು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1400 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ರಾಮನೇ ಪರಮಾ ರಾಧ್ಯವಸ್ತು. ಇತರ ಭಕ್ತಕವಿಗಳಂತೆಯೇ ಇವರೂ ಮೋಕ್ಷವು ಜಾತಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಲಭ್ಯವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ಪಂಥೀಯರ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಲ್ಲ ಹಿಂದೀಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ರಮಾನಂದರು ರಾಮಾನುಜೀಯರ ಆ ಪಂಥದ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ದೈವಭಕ್ತಿ, ಹೃದಯ ಪರಿಶುದ್ಧಿ, ಸರ್ವಸಮಾನತೆ ಇವು ಇವರ ಉಪದೇಶದ ಸಾರ. ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು.

ರಮಾನಂದರ ಉಪದೇಶದ ಫಲವಾಗಿ ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಖ್ಯಾನವೆಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪ ತಲೆದೋರಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪೌರಾ

ಣಿಕಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಭಟ್ಟರೆಂಬ ಒಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಗ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು. ಇವರು ಪುರಾಣಕಥೆಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಥೆ ಉಪಕಥೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಜನಗಳಿಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಇವೇ ಆಖ್ಯಾನಗಳು. ಭಟ್ಟರು ಮಾನ್ ಆಧವಾ ಗಾಗರ್ ಎಂಬ ತಾಳವಾದ್ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಗಾಗೇರಿಯಾ ಭಟ್ಟರೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಇವರು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಖ್ಯಾನಗಳು ರಾಸಗಳಂತಿದ್ದರೂ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಮೂಲಪುರಾಣಗಳ ಸರಳಾನುವಾದಗಳಂತಿವೆ.

ಫಾಲನ್ ಎಂಬುವನು ಆಖ್ಯಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಕ. ಈತನು ಅನೇಕ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಕೃಷ್ಣ ಪಿಷ್ಟಿ' 'ಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ' 'ದಶಮಸ್ಕಂಧ' 'ರುಕ್ಮಿಣೀಹರಣ', 'ಸತ್ಯಭಾಮಾ ವಿವಾಹ' ಮೊದಲಾದುವು ಇವನು ರಚಿಸಿದ ಆಖ್ಯಾನಗಳು. ಕೃಷ್ಣ ವಿಷಯಕವಾದ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ 'ಗರಭಿ'ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆಗೆ ಸರಳತೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾನೆ.

16ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದವಳು ಮೀರಾ ಬಾಯಿ. ಇವಳು ರಮಾನಂದರ ಚಮ್ಮಾರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ರೈದಾಸನನ್ನು ತನ್ನ ಗುರುವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದಳು. ಇವಳು ಸು. 1500ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳು. ಚಿತ್ತೋಡಿನ ಭೋಜರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು. ಅವನು 1517ರಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದನು. ಪತಿವಿಯೋಗವಾದ ಮೇಲೆ ಮೀರಳು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಮರೆತು ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿ ಅನವರತ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಕಾಲಕಳೆದಳು. ಪ್ರೇಮಮತ್ತಳಾದ ಮೀರಳು ತನ್ನನ್ನು ಗೋಪಿಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ನಾಯಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಜೀವನವನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವಳು ಹಳೆಯ ಗುಜರಾತಿ ಅಥವಾ ಪಶ್ಚಿಮ ರಾಜಾಸ್ಥಾನಿ (ವ್ರಜ) ಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ಇವಳ ಗೀತೆಗಳು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಈ ಗೀತೆಗಳೆಲ್ಲ ಭಾವಸಮೃದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇವಳ ಅನನ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಿದೆ. 'ನರಸೀಜ ಕಾ ಮಾಯೂರಾ' 'ಗೀತಗೋವಿಂದ' 'ರಾಗಗೋವಿಂದ' 'ರಾಗಸೋರರೇಕೇಪದ' ಎಂಬುವು ಈಕೆಯ ಪದಗಳು.

ನರಸಿಂಹ ಮಹತ

ಸುಮಾರು ಈ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹಮಹತನೆಂಬುವನು ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಭಕ್ತಿಪಂಥವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅವನ ಜೀವನ, ಅವನ ಕಷ್ಟಕಾಲಗಳೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಪವಾಡಗಳು ಗುಜರಾತಿನವರ ಜೀವನದಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಇವನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಗೋಪಿಯರಂತೆ ಮಧುರ ಭಾವದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು

ಆರಾಧಿಸತೊಡಗಿದನು. ಇವನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಾಯಕನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಿಯರೊಡನೆ ರಾಸಲೀಲೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದು ದೀಪಧಾರಿಯಾದನು. ಅವನ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪಂಚವು ಭೌತಿಕಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ವಲ್ಲಭ ಪಂಥೀಯರು ಇವನನ್ನು ಬಹುಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವನ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ ಏಳನೂರು ಪದಗಳನ್ನುಳ್ಳ 'ಶೃಂಗಾರಮಾಲಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಜೈತನ್ಯಮನೋಭಾವವು. ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ಪದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ 'ರಾಸಸಹಸ್ರಪದಿ' ಎಂಬುದು ಅವನ ಮತ್ತೊಂದು ಕೃತಿ, 'ಭಾಗವತ' ಮತ್ತು 'ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ' ಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವ ರಾಸಲೀಲೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದುದು. ಇದು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉತ್ತಮ ಕಲಾಕೃತಿ. ಆತನ 'ಚಾತುರಿ'ಗಳು 'ಗೀತಗೋವಿಂದ'ದ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದುವು. ಅವನ ಇತರ ಕೃತಿಗಳು ಭಾಗವತದ ದಶಮಸ್ಕಂಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು. 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮ' 'ಬಾಲಲೀಲಾ' 'ನಾಗದಮನ' 'ದಾನಲೀಲಾ' 'ಮಾನಲೀಲಾ' 'ಸುದಾಮ ಚರಿತ್ರ' 'ಗೋವಿಂದಾಗಮನ' ಮೊದಲಾದುವು ಮುಖ್ಯವಾದುವು. ಇವನ 'ಸುರತಸಂಗ್ರಾಮ' ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರಕೃತಿ. ಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಿಯರ ಪ್ರಣಯಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದು ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಧೆಯ ಪಾತ್ರವು ಬಹಳ ಅಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಅವನ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೀವನದ ಬಹುಮುಖವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ದೈವದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನನ್ಯ ಶರಣತ್ವ, ದುಃಖದಲ್ಲಿ ತಗ್ಗದ ಮನೋದಾಢ್ಯ, ಸೀಮಾಂತೀತವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರೇಮ ಇವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುವು. ಮುಂದೆ ಪ್ರೇಮಾನಂದನು ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿನಾರಾಯಣಪಂಥವು ಗುಜರಾತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ರಮಾನಂದರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಸಹಜಾನಂದನು ಇದರ ಸ್ಥಾಪಕ. ರಾಮಾನುಜರ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಪಂಥದಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ತತ್ತ್ವನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪಂಥೀಯರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀದರ್ಶನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳು ನಿಷಿದ್ಧ. ಇದು ವಲ್ಲಭ ಪಂಥಕ್ಕೆ ನೇರ ವಿರೋಧವಾದುದು. ಆದರೂ ಇವರೂ ವಲ್ಲಭ ಪಂಥೀಯರಂತೆಯೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ವಿವಿಧ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

19 ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಪಂಥದ ಮುಕ್ತಾನಂದ ಪ್ರೇಮಾನಂದ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾನಂದರು ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೇಮ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕವನಗಳನ್ನೂ ನೈತಿಕಪದಗಳನ್ನೂ ಗರಭಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ದಯಾರಾಮನು ಕಡೆಯವನೆಂದು ಒಳಬಹುದು. ಇವನ ಮನೋಭಾವವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದುದು. ಪ್ರೇಮಮಯವಾದುದು. ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದನು.

ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸಕರಲ್ಲಿ ವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಅವರು ಶಂಕರಾಷ್ಟ್ರೀತದ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳು. ಕೃಷ್ಣನ ಅಜ್ಞೆಯಪ್ರಕಾರ ಶಂಕರರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಗ್ನಿಯ ಅವತಾರರೂಪವಾಗಿ ತಾವು ಜನ್ಮ ತಾಳಿರುವುದಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೊಡನೆ ಭಾಗವತವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಗವತವು ವ್ಯಾಸರ ಅನುಭವರಸಾಯನವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ 'ಸಮಾಧಿಭಾಷೆ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ' 'ಜೈಮಿನಿಸೂತ್ರ' ಮತ್ತು 'ಭಾಗವತ'ಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಭಾಗವತಕ್ಕೆ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಪರಾತ್ಪರವಸ್ತು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪ, ಸಗುಣನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಕಾರಣ. ಬ್ರಹ್ಮವೂ ಏಕವೂ ಅನಂತವೂ ಜೀವಿಗಳ ಅಂತರ್ರಾಮಿಯೂ ಪ್ರಪಂಚದ ನಿಮಿತ್ತ ಮತ್ತು ಉಪಾದಾನಕಾರಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಪೂರ್ಣ. ಅದು ದರಿಂದಲೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಆನಂದಮಯಶರೀರಿ. ಜೀವಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ಶರೀರವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಅವನಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಆತ್ಮಬ್ರಹ್ಮಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಣುವ ಭೇದವು ಸಹಜವಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನ ಇಚ್ಛಾಫಲವಾದುದು, ಮಾಯಾಜನ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ರಿಂದಲೇ ಈ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ 'ಶುದ್ಧಾ ದ್ವೈತ' ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ತನ್ನಂತಿರುವ ಅನಂತವಾದ ಆನಂದಮಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ತನ್ನ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಕೊಡಬಹುದು.

ಆತ್ಮಬ್ರಹ್ಮಗಳು ನಾಯಿಕಾ ನಾಯಕ ಸಂಬಂಧ ವುಳ್ಳವು. ಆತನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಪ್ರಪತ್ತಿಗಳೇ ಸಾಧನ. ಈ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ 'ಪುಷ್ಪಿ ಮಾರ್ಗ'ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಗೋಪೀಜನವಲ್ಲಭನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆ.

ಈ ಪಂಥದ ಪ್ರಕಾರ ಅವ್ಯಾಜಕೃವಾಮಯ ನಾದ ಈಶ್ವರನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಆತನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಇರುವ ದಿವ್ಯ ಶರೀರವನ್ನಿತ್ತು, ಆತನೊಡನೆ ಅನಂತಕಾಲ ನಿತ್ಯಲೀಲೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನ ಸ್ವಂತ ಕೃಪೆಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸ್ವಂತಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಆತ್ಮನಿಗುಂಟಾಗುವ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಭಜನಾನಂದ ಅಥವಾ ಸ್ವರೂಪಾನಂದ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ದಿವ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಯತ್ನ ದಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೃಪೆಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ 'ಪುಷ್ಪಿ' ಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ತನ್ನನ್ನು ಅವರ ಅಧೀನ ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಸಂಶ್ಲೇಷ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಮಾರ್ಗವು ಗೋಪಿಯರಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಿದೆ. ಸ್ವರೂಪಾ ನಂದವು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನೂ ಮೀರಿದುದು. ಸೃಷ್ಟಿಮಾರ್ಗವು ಮರ್ಯಾದಾಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಜಾತಿ, ಮತ, ಲಂಗ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸು ತ್ತದೆ. ಅಖಂಡ ಜೀವಿಗಳ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗು ತ್ತದೆ.

ನಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯರು ದೇಶೀಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ರಚಿಸಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ 1506 ರಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿಗೆ ಬಂದು ವ್ರಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಾಥದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ 1531 ರಲ್ಲಿ ದೈವಾಧೀನ ರಾದರು. ಅವರ ಮಗನಾದ ವಿಠಲನಾಥನು ತಂದೆಯ ಮತವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದನು. ತಂದೆಯು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಸಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಗನೂ ಇತರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಅನುಕರಿಸಿದರು. ರಾಸಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಸಾತ್ರವು ಆ ಪಂಥದ ಪ್ರಧಾನಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಅಂಗೀಕೃತವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆಚಾರ್ಯನೂ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಪತಿಯೂ ರಾಸಲೀಲೆಯ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿ ರಾಸಲೀಲೆಯನ್ನಾಡುವುದು ಅವನ ಪ್ರಧಾನಕರ್ತವ್ಯವಾಯಿತು. ಸಹಜೀಯ ಪಂಥದ ಶರಣಾಗತಿ ತತ್ವವು ಈ ಭಕ್ತಿತತ್ವದೊಡನೆ ಮಿಲಿತವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಆತ್ಮಾ

ಮೀರಾಬಾಯಿ.

ರ್ಪಣತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿಯಿತು. ಆಚಾರ್ಯಪೀಠ ಸ್ವರೂಪಧರ್ಮನಾಯಕರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾಮಾನ್ಯಜನಗಳ ಮನರಂಜನೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದ ರಾಸಲೀಲೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕಪೂಜ್ಯತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ವಿಠಲನಾಥನು ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಮತಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಸೂರದಾಸ್ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನಾದನು. ವಿವಾಹಾತ್ಮೂರ್ವ ಪ್ರತಿಕನ್ಯೆಯನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಮೊದಲಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಆಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕೃತವಾಯಿತು. ಈ ಪಂಥದವರು ಗೋಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೇವರೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರು. ಈ ಪಂಥದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಸಲೀಲೆ ಮತ್ತು ಶೃಂಗಾರಪದಗಳು. ಗುಜರಾತಿಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತ ಪಂಥವು ಜಯದೇವನ 'ಗೀತಗೋವಿಂದ' ದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ವಂಗೀಯರಿಗೆ ಭಾಗವತವು ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತದಷ್ಟೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು. ಅದು ವೈಷ್ಣವ ವೇದ. ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯೇ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ. ವೃಂದಾವಸ್ಥನಾದ ಕೃಷ್ಣನ 'ಕಾಲಲೀಲೆ' ವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವೇತರರಿಲ್ಲರ ಮೇಲೆಯೂ ಬಹುಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾಗವತವನ್ನು ಮೊದಲು ವಂಗಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿ

ದವನು ಮಾಲಾಧರ. ಕುಲೀನಗ್ರಾಮದ ನಿವಾಸಿ. ಈತನ 'ಕೃಷ್ಣ ವಿಜಯ'ವು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಧರ್ಮಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರಗಂಧ. ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಇತರ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಆಕರ್ಷಕ ಪ್ರೇಮಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ರಾಧಳ ಸಾತ್ರವು ಸೃಷ್ಟಿವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ರಾಧೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣಪ್ರೇಮದ ಅವತಾರವೆಂದೂ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಸಂಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಾತರಿ ಸುವವಳೆಂದೂ ಅವಳ ತ್ರಿಕರಣಪೂರಿತಪ್ರೇಮವೇ ವಿಷ್ಣುಸಾಯುಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಾಧನವೆಂದೂ ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಬಿಡುಚಂಡೀದಾಸನ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕೀರ್ತನ'ವೂ ಆ ಕಾಲದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗಿಂತ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕೀರ್ತನ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ 'ಭಾಗವತ', 'ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ', 'ಹರಿವಂಶ'ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುವುವು. ಇವು ಬಹುಶಃ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕು.

ಮುಂದೆ ಜೈತನ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದರು. ಇವರು ಅಚಿಂತ್ಯಭೇದಾಭೇದಪಂಥದ ಪ್ರವರ್ತಕರು. ಇವರ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ವಿಶ್ವಂಭರ ಎಂದು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಅನುಭಾವಿ. ಅವರ ಅಲೌಕಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ

ಅವರಿಗೆ ಗೌರಾಂಗರೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಂಟಾಗಿತ್ತು. 1458 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ 1509 ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಚೈತನ್ಯರೆಂಬ ಅಭಿಧಾನದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ 25 ವರ್ಷಕಾಲ ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹರಡಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ವರೂಪ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಅವರ ಅಚಿಂತ್ಯ ಭೇದಾಭೇದಪಂಥವು ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ ರೂಪಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ವಿಲಾಸ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕೃಷ್ಣ ರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ವಿಭವ ವಿಲಾಸದಿಂದ ವಾಸುದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧ ರಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ತತ್ತ್ವಪ್ರತೀಪಾದನೆ ಗಾಗಿ ಚೈತನ್ಯರು ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ರಚಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರ ಇಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಾದ ಸನಾತನಗೋಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ರೂಪಾಗೋಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬುವರು 'ಬೃಹತ್ ಭಾಗವತಾಮೃತ' ಲಘುಭಾಗವತಾಮೃತ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯವನು ಭಾಗವತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟನು 'ಗೋವಿಂದಲೀಲಾಮೃತ' ವನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣ ದಾಸ ಕವಿರಾಜನು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ 'ಗೋವಿಂದರಾಜಭಾಷ್ಯವನ್ನೂ 18ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚೈತನ್ಯರು ವೈಷ್ಣವ ಮತಕ್ಕೆ ನವಚೈತನ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಆ ವೈಷ್ಣವಮತದೊಳಗೆ ಅನಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮೂಲತಃ ಅವರದು ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಧರ್ಮವಾದರೂ ಮಾನವೀಯವಾದ ಇತರ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಪಂಥಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಮತ್ತಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಚೈತನ್ಯರಂತೆ ವಂಗೀಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೊತ್ತಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಚಂಡೀದಾಸ್, ಜನದಾಸ್ ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದದಾಸ್ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ಇಂದ್ರಜಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಚೈತನ್ಯರದು ಉಚ್ಛ್ರಾಂತ ಭಕ್ತಿಪಂಥ. ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಈಶ್ವರಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದೇ ಅವರ ಗುರಿ. ಚೈತನ್ಯರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮಾನಸಿಕ ಭಾವನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸರ್ವಜನವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಮಾನವನನ್ನು ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆಂಬುದೂ ತನ್ನನ್ನು ಅವರು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆಂಬುದೂ ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪ. ಅದುದ

ರಿಂದಲೇ ಅವನು ಮನುಷ್ಯನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಾನೆ. ಚೈತನ್ಯರಿಗೂ ಅವರ ಪಂಥೀಯರಿಗೂ ದೈವಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದರರೂಪ ಅಥವಾ ಅವಸ್ಥೆ. ದೈವವು ಮಾನುಷದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನುಷವು ದೈವದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ದೇವರು ಎಷ್ಟು ಆವಶ್ಯಕವೋ ದೇವರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ಅಷ್ಟೇ ಆವಶ್ಯಕ. ಆದರದ ಭಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲ. ರಾಧೆಯಷ್ಟು ಆಳವಾದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಪ್ರೇಮವಿಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಪ್ರೇಮಿಯು ಪೂರ್ಣಭಕ್ತ ನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಚೈತನ್ಯರ ವೈಷ್ಣವಮತವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಜಾತಿಮತಲಿಂಗ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲ. ಚೈತನ್ಯರ ಸ್ವಂತವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರ ಪಂಥದ ಪ್ರಭಾವ ಉತ್ತರಭಾರತದ ಅನೇಕರ ಮೇಲೆ ಆಯಿತು. ಈ ಪಂಥದವರಿಂದ ಪಂಥದ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂತರಚರಿತ್ರೆ, ಭಕ್ತಿಪದಗಳೂ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಪದಗಳು ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೇಮ ವಿಷಯಕವಾದ ಲಘುಗೀತಗಳು. ಅವು ಬಹುಜನ ಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. 19 ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಸುಮಾರು 150 ಪದಕರ್ತರು 2000 ಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ 'ಕೃಷ್ಣ ಮಂಗಲ'ಗಳೂ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅವು ಪದಗಳಷ್ಟು ಅರ್ಕಷಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯ ನಂದನಸಿಂಹ, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ದಾಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಂಗಲಕವಿಗಳು. ಮುಂದೆ ರಘುನಾಥನ ಕೃಷ್ಣದೇವತರಂಗಿಣಿ ದುಃಖೀಶ್ಯಾಮದಾಸನ 'ಹರಿವಂಶ' ಬಲರಾಮದಾಸನ 'ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲಾಮೃತ' ರವಿಚಂದ್ರಚಕ್ರವರ್ತಿಯ 'ಗೋವಿಂದಮಂಗಲ' ಇವು ಗಣನೀಯವಾದುವು. ಲಾಸೇನನ ಧರ್ಮಮಂಗಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಒರಿಸ್ಸಾದೇಶದಲ್ಲಿ 12 ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜರು ಪುರಿ ಮತ್ತು ಭುವನೇಶ್ವರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ವೈಷ್ಣವ ಮತಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಮುಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಯದೇವನ 'ಗೀತಗೋವಿಂದ'ವು ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಗೆ ಬಲವಾದ ಅಸ್ತಿಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದೇಶದ ನರಸಿಂಹಮುನಿ ಮತ್ತು ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ರಾಮಾನುಜರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಸಿದವರು ಪಂಚಸಖರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಬಲರಾಮದಾಸ್,

ಜಗನ್ನಾಥದಾಸ್, ಅನಂತದಾಸ್, ಯಶೋವಂತ ದಾಸ್, ಅಚ್ಯುತಾನಂತದಾಸ್ ಎಂಬವರು. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತವನ್ನು ಒರಿಯಾ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದನು. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಒರಿಸ್ಸಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂಜನೀಯಗ್ರಂಥವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಪಾರಾಯಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಚೈತನ್ಯರು ಇದಕ್ಕೆ 'ಅಶಿವರ್ಧಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತರು. ಇದು ಪಕ್ಕದ ವಂಗೀಯರ ಮೇಲೂ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಜನ್ಮದಾಸ್ ಎಂಬ ಪರಿಚಿತನಾಮವುಳ್ಳ ಜನಾರ್ದನ ದಾಸನ 'ಗೋಪೀಭಾಷಾ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಬೃಂದಾವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಮೇಲೆ ಗೋಪೀಜನಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ವಿರಹವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. 18ನೆಯ ಶತಮಾನದ ದೀನಕೃಷ್ಣನಿಂದ 19 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನವರೆಗಿನ ಭಕ್ತಕವಿಗಳು ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ವಿಷಯಕವಾದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭಕ್ತಿಗೀತಸಾಗರವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಬಹು ಉಚ್ಛ್ರಾಂತವು. ಈ ಕವಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೀನಕೃಷ್ಣ ದಾಸ್, ಅಭಿಮನ್ಯು, ಸಾಮಂತಸೀನರ್, ಕವಿಸೂರ್ಯ, ಬಲದೇವರಥ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಇವರು ಮುಖ್ಯರು. ದೀನಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಅಭಿಮನ್ಯುಗಳ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಒರಿಯಾ ಭಾಷೆಯು ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಾರ್ದವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿವಿಧ ಭಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ದಿವ್ಯಪ್ರೇಮವು ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದೆ. ಬಲದೇವನ 'ಕಿಶೋರಚಂದ್ರಾನನ ಚಂಪು' ವಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲಲಿತಳ ಪಾತ್ರರಚನೆ ಬಹು ಅರ್ಕಷಕವಾಗಿದೆ. ಅಕೆಯು ಪ್ರಿಯಪ್ರೇಯಸಿ ಯರಾದ ಕೃಷ್ಣ ರಾಧೆಯರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇಮಭಗ್ನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಬಹು ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕವಾಗಿದೆ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸರಳವಾದ ಜನರಾಡುವ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಬಹುಅಳವಾದ ಭಾವತರಂಗಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರೇಮನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಪಂಥದ ಪರಮೋತ್ತಮವಾದ ಶರಣಾಗತಿತತ್ತ್ವಪ್ರತೀಪಾದನೆಯಿದೆ. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸದಾನಂದ ಕವಿಸೂರ್ಯನ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಣಯಕ ವಿಷಯವಾದ ಒಂಬತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಯದುಮಣಿಮಹಾಪಾತ್ರನು ಕೃಷ್ಣರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ವಿಷಯಕವಾದ 'ಪ್ರಬಂಧಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ' ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒರಿಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಫಕೀರ ಮೋಹನಸೇನಾಪತಿಯು 'ಭಗವದ್ಗೀತೆ' 'ಹರಿವಂಶ' ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅಸ್ಸಾಮ್‌ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆ 14ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಾಧವಕಂದಲಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರಗ್ರಂಥವಾದ 'ದೇವಜಿತ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಅದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಕೃಷ್ಣಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವೈಷ್ಣವಸಂಧವು ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಶಂಕರದೇವನು ಈ ಸಂಧದ ಜನ್ಮದಾತೃ. ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿಪಂಥ ಈತನದು. ಶಂಕರದೇವನು ಅಹಂದೋರೆಯಾದ ಸುನೇಫನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 1499ರಲ್ಲಿ ಅಲಿಬಪುರಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. 17ಸಹಸ್ರಾಂಶೋಡನೆ ವೈಷ್ಣವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮದ ಪೂರ್ಣಾನುಭವವನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಆತನಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಬಂದುದೂ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಿಂದಲೇ. ಆತನ ವೈಷ್ಣವಸಂಧವು ಕೃಷ್ಣನಾಮಾಂಕಿತವಾದ ಏಕದೇವತಾಕವಾದುದು. ಭಕ್ತಿ ಪ್ರೇಮಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದು ಈ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಧಾನತತ್ವ. ಶರಣಾಗತಿ ಅದರ ಬಾಹ್ಯಸ್ವರೂಪ 'ಏಕಶರಣಧರ್ಮ' ಎಂಬುದು ಅದರ ನಾಮಧೇಯ. ವಸುದೇವದೇವಕೇ ಪುತ್ರನೇ ಅದರ ಆರಾಧ್ಯದೈವ.

ಶಂಕರದೇವನು ಭಾಗವತಪುರಾಣದ 1, 2, 9, 11, 12 ನೆಯ ಸ್ಕಂಧಗಳು, 'ರುಕ್ಮಿಣೀಹರಣ' ಕಾವ್ಯ 'ವೈಷ್ಣವಾವೃತ' 'ಭಕ್ತರತ್ನಾಕರ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು 'ಕೀರ್ತನಘೋಷ'ವೇ ಮೊದಲಾದ 30 ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನಘೋಷವೇ ಪರಮೋತ್ತಮವಾದುದು. ಇದು 'ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ' 'ಪದ್ಮಪುರಾಣ' 'ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ' ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧಭಂಡಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ 23 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೇಕವುಗಳಿಗೆ ಆಖ್ಯಾನ, ಉಪಾಖ್ಯಾನ, ಕೀರ್ತನ, ವರ್ಣನ, ವೃತ್ತಾಂತ ಪ್ರಣಯಗೀತ ಎಂಬ ವಿವಿಧ ನಾಮಗಳಿವೆ. ಇದು ಕೃತಿಕಾರನ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಗಾಂಭೀರ್ಯವಿದೆ, ಲೋಕಾನುಭವವಿದೆ, ಭಾಷೆಯ ಸರಳತೆ ಅದ್ಭುತ ಸೌಂದರ್ಯ ಚಿತ್ರಣ, ಅನುಭಾವಿಕ ಶೈಲಿ, ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಕಥನರೀತಿ, ಕತಿ ಉಪಕರ್ತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೀತಿಪ್ರತಿಪಾದನ ರೀತಿ-ಇವು ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ತನ್ನ ಪಂಥಪ್ರಸಾರಣೆಗಾಗಿ ಶಂಕರದೇವನು ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ರುಕ್ಮಿಣೀಹರಣ' 'ಕಾಲಿಯದಮನ' 'ರಾಸಕ್ರೀಡಾ' 'ಪಶ್ಚಿಮಪ್ರಸಾದ' ಇವು ಮುಖ್ಯವಾದುವು. ಇವುಗಳಿಗೆ

ಅಂಕೀಯನಾಟಕಗಳೆಂದು ಹೆಸರು; ಇವು ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಯ 'ನಾಮಘರ್'ಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಇವು ಕನ್ನಡದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಭಾಗವತ ಆಟಗಳಂತಿವೆ. ವಸ್ತು ಬಲು ಚಿಕ್ಕದು. ಶೈಲಿ ಸರಳ, ಭಾವವೃಥಾನವಾದುವು. ವಿವಿಧ ರಾಗ ತಾಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವು. ಅನೇಕಭಾಗಗಳು ಗೀತಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುವುವು. ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ಶಂಕರದೇವನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಮಾಧವದೇವನು ವೈಷ್ಣವಸಂಧದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಧಾನವ್ಯಕ್ತಿ. 1492ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ 1596 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದನು. ಈತನು 'ಭಕ್ತರತ್ನಾವಳಿ' 'ನಾಮಮಾಲಿಕಾ' 'ವೈಷ್ಣವಕೀರ್ತನ' 'ನಾಮಘೋಷ' ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ನಾಮಘೋಷ'ಕೈಂಕರ್ಯವು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಹಜಾರಿಘೋಷ' ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಉಂಟು. ಇದರ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ಭಕ್ತನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ನೀತಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಗ್ರಂಥ ಭಾವವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ದೃಷ್ಟೀಕೃತ, ನಾದಮಾಧುರ್ಯ ಇವು ಇದರ ಪ್ರಧಾನಗುಣಗಳು. ಒಂದು ದಾರ್ಶನಿಕಗ್ರಂಥವೂ ಹೌದು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷರಿಗೆ ಅಂತರಾತ್ಮಮಿಯಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆ ಅವನೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಮಯ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಅನಂತ, ಅಕ್ಷಯ, ಕೃಪಾಮಯ, ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮಮಿ, ಆದ್ಯಂತರಹಿತ, ಸಮ, ನಿರ್ವಿಕಾರ, ನಿರಂಜನ, ಸಹಜಾನಂದ ಮತ್ತು ಪರಮಾನಂದ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಗುರುಕೃಪೆ ಇವೆರಡೂ ಅವಶ್ಯಕ. ಗುರುವೇ ಪರದೈವ. ಅವನೇ ಜೀವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಸುವನು. ಜೀವಬ್ರಹ್ಮಗಳು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಆಶಾತ್ಯಾಗವೇ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸಾಧನ. ಮೋಕ್ಷವೆಂಬುದು ಜೀವಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯವಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನಾನ್ವಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನಮಾಡುವುದೇ ಮೋಕ್ಷ. ಕೀರ್ತನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದವನಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಅವನ 'ವರ್ಜಿತ'ಗಳೆಂಬ ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿವೆ.

ಮುಂದೆ ಈ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುವುದು ದ್ವಿಜಕಲ್ಪಚಂದ್ರನ 'ರಾಧಾಚರಿತ'. ಇದರಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಶೃಂಗಾರಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ರಾಧೆಗಿದ್ದ ಅನನ್ಯಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅವಳ ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧವಾದ ತ್ಯಾಗಮನೋಭಾವವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭಕ್ತನ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮ ಮತ್ತು ನಿಸ್ಪಾರ್ಥಭಕ್ತಿಯ ವಿಷಯವು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶದೀಕೃತವಾಗಿದೆ.

ವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯ

ಸಂಪೂರ್ಣಸಂಸ್ಕೃತಭಾಗವತವನ್ನು ಅಸ್ಸಾಮಿ ಭಾಷೆಯ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದವನು ಭಟ್ಟದೇವ. ಇವನು 1550 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ 1631 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದನು. ಈತನ ಭಾಗವತವು ಬಹುಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಭಾಷೆಗೆ 'ಭಕ್ತಿಯಭಾಷೆ' ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳೂ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುವು. ಭಕ್ತನ ವಿವಿಧ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಭಕ್ತನ ಧ್ಯಾನ, ಪೂಜೆ, ವಿರಹ, ಯಾಚನ, ಪ್ರೇಮಕಲಹ, ಅನನ್ಯಶರಣತ್ವ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕೃತವಾಗಿವೆ. ಕೃಷ್ಣನೇ ಭಕ್ತಿಗಮ್ಯನಾದ ದೇವತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಗೀತೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರೇರಕ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಇತರ ವೈಷ್ಣವ ಕವಿಗಳಂತೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅಸ್ಸಾಮಿನ ವೈಷ್ಣವಕವಿಗಳು ಭಕ್ತಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ದಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಭಾವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಂಕರದೇವನ ಪ್ರಕಾರ ಮಧುರಭಾವವು ಎಷ್ಟೇ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಐಹಿಕ ಸಮಾಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವೂ ಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದು. ಅಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಅದು ದುಷ್ಟರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವವೇ ಉತ್ತಮವಾದುದು. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ದಾಸರಾಗಿ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವು ಒಂದು ಲೀಲಾವತಾರ. ಇಲ್ಲಿ ವ್ರತನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತನ ತನ್ನ ಆಕೃತ್ರಿಮವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಈ

ಪಂಥವೂ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವೈಷ್ಣವ ಮತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದರೂ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ತುಕಾರಾಮ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ಮತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದವರು ನಾಮದೇವ, ಜ್ಞಾನದೇವ, ತುಕಾರಾಮ, ಏಕನಾಥ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತೇಶ್ವರರು. ಇವರೂ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರೂ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ವೈಷ್ಣವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾಷಾಂತರ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸ್ವತಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವತಗಳೇ ಮೂಲವಾದರೂ ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸಕರಲ್ಲ. ಪಂಡರೀಪುರದ ವಿಶೋಬನ ಆರಾಧಕರು. ಜ್ಞಾನದೇವನ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ' ಏಕನಾಥನ 'ಚತುಃಶ್ಲೋಕೀ ಭಾಗವತ', ಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ತುಕಾರಾಮರ ಭಾಗವತಗಳು ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಕೃಷ್ಣನಗ್ರಂಥಗಳು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆ ಮತ್ತು ರಾಸಲೀಲೆಗಳು ವರ್ಣಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ರಾಧೆಗೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ರುಕ್ಮಿಣಿಗೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ. ಈ ಭಾಷೆಯ 'ಭರುವ'ಗಳು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಗೀತೆಗಳು.

ಮೈಥಿಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪತಿಯ ಗೀತೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಕೃಷ್ಣರಾಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ 'ಭಾಗವತ', 'ಹರಿವಂಶ' ಮತ್ತು 'ಬ್ರಹ್ಮ

ವೈವರ್ತ' ಪುರಾಣಗಳು ಆ ಭಾಷೆಗೆ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವೈಷ್ಣವಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪ್ರೇಮಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೈಥಿಲೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವನು ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ವಿರಕ್ತ. ಅವನು ಐಹಿಕ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಭಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅಂತಹವನು ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಕಾಮಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರಕೂಡದು.

ಆದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅಭಿವ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾನಜೋಧನೇಂಬುವನು 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯಾಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಸುಮಾರು 18 ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದದಾಸನೆಂಬುವನು 'ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲೆ'ಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರತೀತಿ. ಬಹುಶಃ ಅವನದೆಂದು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣವಿಷಯಕವಾದ ಪದಗಳಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಉಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲೆ, ಗೋಪಿಯರ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ವಿವಹಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗ್ರಂಥವೆಂದೇ ಭಾವಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಗೋವಿಂದದಾಸನ ಕೃತಿಗಳು ವಿದ್ಯಾಪತಿಯವುಗಳಂತೆ ನಿರಸವಾಗಿರದೆ ಭಾವನಾಮಯವಾಗಿಯೂ ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದದೂ ಆಗಿವೆ.

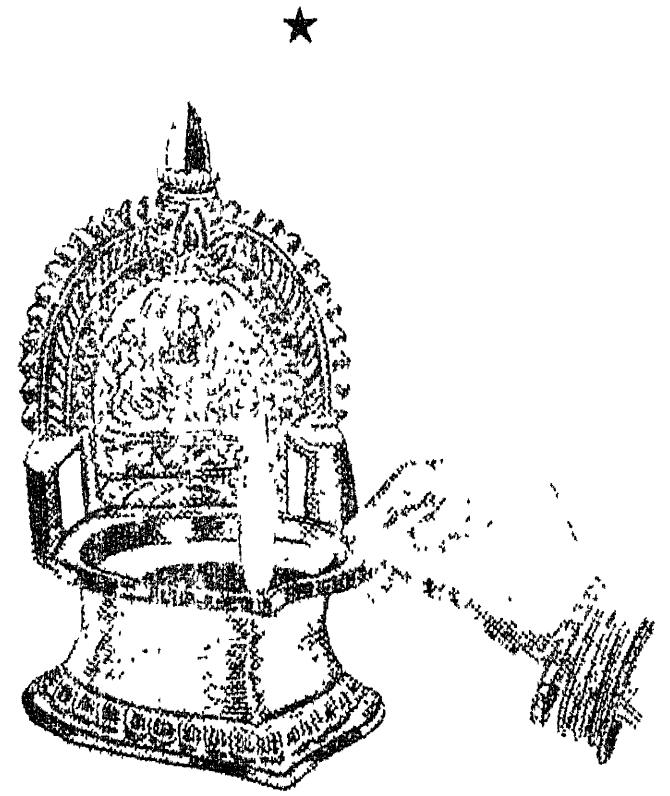
ಕಾಶ್ಮೀರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 19 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶರಾಮನೆಂಬುವನು 'ಲೀಲಾಗೀತೆ'ಗಳೆಂಬ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಈ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಪರಮಾನಂದ ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಗೆ ಆಹ್ವಾನದವನು. ಈ ಪಂಥೀಯರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಆನುಭವಿಕ ಮತ್ತತೆಯಿಂದಲೂ ವರ್ಣಿಸುವುದು ಪ್ರಧಾನ ಧ್ಯೇಯ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬುದೊಂದುಂಟು. ಅದು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಂದಾತ್ಮಕ. ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಲೀಲಾ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜನ್ಮವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪಂಥೀಯರಿಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸವಾಗಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಾಸವಾಗಲಿ ಅಂಗೀಕಾರಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. [ಇಹ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಕ್ಕಿಂತ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ, ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಕಾಶ್ಮೀರದ 'ತ್ರಿಕ' ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪರಮಾನಂದನು 'ರಾಧಾ ಸ್ವಯಂವರ' ಮತ್ತು 'ಸುದಾಮ ಚರಿತ್ರೆ'ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಧಾಸ್ವಯಂವರವು ಗಾನಪ್ರಧಾನವಾದುವು. 'ಸುದಾಮಚರಿತ್ರೆ' ಉತ್ತಮ ಕಥನಕವನ. ಪರಮಾನಂದನ ಕೃತಿಗಳು ನಾದಮಯವಾಗಿವೆ. ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ದರ್ಶನದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಭಾಷೆಮಾತ್ರ ಕಠಿಣ ಮತ್ತು ಜಟಿಲ. ಈತನು 1800 ರಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡನು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಸಂಪರ್ಕದ ಫಲವಾಗಿ ಐಹಿಕ ಜೀವನದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆದರೂ ಕೃಷ್ಣೋಪಾಸನೆಯ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿನೋಟದಿಂದ ಆ ಉಪಾಸನೆ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಅದ್ಭುತವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅರಿಯಬಹುದು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಾರ್ಶನಿಕ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳೂ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳೂ ಉದಯಿಸಿ ಅಪಾರಗ್ರಂಥರಾಶಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇವು ಭಾರತೀಯನ ದಾರ್ಶನಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಅನೇಕವು ಆತ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮನರಂಜನೆಗೂ ಸಹಾಯವಾಗಿವೆ. ಭಾರತದ ಮುಂದಿನ ಸಂವರ್ಧನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವರವಿಠಲದಾಸರು

“ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲದ ದೇಹ ನಿಷಿದ್ಧ” ಇದು ಪುರಂದರದಾಸರ ವಾಕ್ಯ. ಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವನವೇ ವ್ಯರ್ಥ. ಎಷ್ಟು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಉಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದಂತೆ ಅದು ನಿರರ್ಥಕ.

“ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ|
ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಯೋಗ|
ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯೆಗಳು|
ಉರುಗುವ ಉಪವಾಸದಂತೆ ಕಾಣಿರೋ”

ಇದು ದಾಸರಾಯರ ಕೂಗು.

“ಗುರುವಿನೊಲಿಮೆಯಾಗುವತನಕ ದೊರೆ
ಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ|
ಪರಪರಿ ವೇದವನೋದಿದರೇನು ದೊರೆ
ಕುವುದೇನೋ ಸದ್ಭಕ್ತಿ”

ಇದು ದಾಸರ ಸ್ಪಷ್ಟೋಕ್ತಿ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸರಾಗವಾಗಿ ಸಾಗಲು ಗುರುವೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ. ಎಡವದೆ, ತಡಬಡಿಸದೆ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಗುರುಸೇವೆಯೇ ಉರುಗೋಲು. ಗುರುವಿನ ಕರುಣೆಯೇ ಸಾಧಕ - ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾವಲು. ಸಾಧಕನು ಸಮರ್ಥರಾದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈಜು ಬರದಿರುವವನು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿದಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ.

ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವೇಣುಗೋಪಾಲದಾಸರ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದ ಶ್ರೀನಿಧಿವಿಠಲದಾಸರಂಥ ಸಮರ್ಥ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀವರವಿಠಲದಾಸರು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯ, ಜೀವನದ ಯಾವನದಲ್ಲೇ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ಕುರಜಲು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹಾರದೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದದ್ದು ಶ್ರೀವರವಿಠಲದಾಸರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸವದಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವರವಿಠಲದಾಸರ ಜನನ. (ಸುಮಾರು ೧೮೨೩ ನೇ ಇಸವಿಯೆಂದು ಅಂದಾಜು) ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿರುವ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ವೈಷ್ಣವ ಕುಟುಂಬ. ಗೋಕುಲದ ಬಾಲಗೋಪಾಲನ ಹಾಗೆ ನಕ್ಕುನಲಿಸುವ ಶಿತುವಿಗೆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಂದ ರಾಮಜಂದ್ರಪ್ಪನೆಂದು ನಾಮಕರಣ. ಬಹು ದಿನಗಳ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರ ಬದುಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದ ದೇವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸೂಚಿಸಲು ಈ ಹೆಸರಿಟ್ಟ ಕಾರಣ.

ಉದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಲಾಂಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ. ಆತ್ಮೋತ್ಕರ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ. ವೈಷ್ಣವ ಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರೇರಣಾಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಜ್ಞಾನದ ವಿಹಾರ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಬಯಸಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಗುಣಗಳ ಶ್ರೀಮಂತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ರಾಮಜಂದ್ರಪ್ಪನ ಪರಿಪಕ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ಹದಿನೆಂಟರ ಹರೆಯದಲ್ಲೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ ರಾಮಜಂದ್ರಪ್ಪನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೂ ಬೇಗ. ಸತ್ಕುಲಸಂಪನ್ನೆಯಾದ “ಸೀತಾದೇವಿ” ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ವಿವಾಹ. ಸಾತ್ವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸರಳತೆ ಎರಡೂ ಸಂಗಮಿಸಿದ ಕಾರಣ ಸಂತುಷ್ಟಿಯ ಸರಸ ದಾಂಪತ್ಯ.

ಕಾಲ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಬಯಸಿದರೂ ಹಿಂತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಖ - ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುವುದು ಬಹುಬೇಗವೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವುದು ಸಹಜ. ದುಃಖ - ದುಮ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ ಸಂವತ್ಸರವೆನ್ನಿಸುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ನಿಜ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ - ಪರಿಸರಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನಿದ್ದರೂ ಕಾಲಜಕ್ರ ನಿಯಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಉರುಳುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

ಅನುಕೂಲವಾದ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳೇ ಉರುಳಿಹೋದರೂ ರಾಮಜಂದ್ರಪ್ಪನಿಗೆ ಸಂತಾನ ಸಾಖ್ಯದ ಅನುಭವವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪುತ್ರೋತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಬಹು ಆನಂದವಾದರೂ, ಆ ಆನಂದ ಬಹು ಸಮಯ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಸುಖಿಯೆನಿಸಿದರೂ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತೃಪ್ತಿ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನ ಈ ತುಡಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ತಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ ಹೃದಯ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಗುರವಾದಂತೆನಿಸಿದರೂ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಆವಿಭಾಜ್ಯವಾದ ಆನಂದ ಮಿಕ್ಕಾವುದಕ್ಕೂ ಸಾಟಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಪುರಂದರ, ವಿಜಯದಾಸಾದಿಗಳ ಬೋಧಾಮೃತದಿಂದ ಹೃದಯ ಹಸಗೊಳ್ಳುವ

ಜಯಸಿಂಹ

ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಮಜಂದ್ರಪ್ಪನಿಗೆ ಧಾರವಾಡದ ಶ್ರೀನಿಧಿವಿಠಲದಾಸರ ಸಮಾಗಮ. ಸಾಧು ಸಮಾಗಮದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯದ ನೈಜಭಾವ ಉಗಮ. ವೈರಾಗ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಮಲ ಭಕ್ತಿಯ ಸಂಗಮ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯ ಸರಿಗಮ. ಶ್ರೀನಿಧಿವಿಠಲದಾಸರ ಜರಣಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗಿ ಅಂಕಿತೋಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪರಪರಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ದೀಪದ ಅಣ್ಣಯ್ಯಚಾರ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀನಿಧಿವಿಠಲದಾಸರದು ಬಲು ಗೊಡ್ಡ ಚೇತನ. ಬೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. ರಾಮಜಂದ್ರಪ್ಪನ ವೈರಾಗ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಬಹುಪರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರ. ಒಂದು ಸುಮಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬ

ಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಂದಿಗೆ “ಶ್ರೀವರ ವಿಠಲ” ಎಂಬ ಅಂಕಿತ ಪ್ರದಾನ.

ಆ ನಂತರ ಗುರುವಿನಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ. ಹರಿದಾಸ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಸ್ವೀಕಾರ. ವಿಜಯದಾಸಾಯರು “ಹರಿದಾಸ ಲಕ್ಷಣ” ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಾನಾ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಸತತ ಸ್ಮರಣೆ.

ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಶ್ರೀನಿಧಿವಿಠಲದಾಸರ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಶ್ರೀವರವಿಠಲದಾಸರಾದ ಮೇಲೆ ಅವಂ ಬದುಕೇ ಬದಲಾಯಿತು. ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣದ ಸಂಪುಟ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಗುರೋಪದೇಶದಿಂದ ಚಿತ್ತ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ ಅಧಿಕ ವಾಯಿತು. ಮಧ್ವರಾಯರ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಅಜಲವಾಯಿತು. ಮಾತು ಕಡಮೆ ಆದರೂ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಭಾವ ನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಆಡಿದ್ದು ಹಾಡಾಯಿತು. ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಾ ಅಪರೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು.

ದಾಸ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದವರಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ಅದರಲ್ಲೂ ತಿರುಪತಿ, ಪಂಡರಪುರ, ಉಡುಪಿ, ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಚಿಪ್ಪಗಿರಿ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂದರ್ಶನ ಅವರಿಗೆ ಬಲು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನ. ಶ್ರೀ ವರವಿಠಲದಾಸರು ತಾವು ಜೀವಂತವಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ತಿರುಪತಿಯ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದ ವರ್ಷವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ದಾಸರು ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ತಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀವರವಿಠಲದಾಸರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಿಷ್ಯರತ್ನವೊಂದು ದೊರಕಿದ್ದು ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ. ಹರಿದಾಸ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆನಿಸಿದ ವಿಜಯದಾಸರ ಆರಾಧನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರದ ರಾಘವೇಂದ್ರಪ್ಪನೇ ಆ ಶಿಷ್ಯ. ಒಳ್ಳೆಯವನ; ಬ್ರಹ್ಮಜರ್ಯಾದಿ ವ್ರತಗಳಿಂದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜಗಜಗಿಸುವ ತೇಜಸ್ಸು. ಎಂತಹವರನ್ನಾದರೂ ಅವಕ್ಕಾಗಿರುವ ವರ್ಜಸ್ಸು. ರಾಘವೇಂದ್ರಪ್ಪನ ಅಂತಃಸತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ದಾಸರು ಅವನಿಗೆ “ಮುಡ್ಡು ಮೋಹನ ವಿಠಲ” ಎಂದು ಅಂಕಿತ ಕೊಟ್ಟು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

ಮುಡ್ಡು ಮೋಹನದಾಸರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ

“ಶರಣು ಶರಣು ಗುರುವರ್ಯನೆ |
ಶಿರಿವರ ದಾಸಾಯ್ ||

ಎಂಬ ಗುರುಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ

“..... ಮಧ್ವವಲ್ಲಭನಲ್ಲಿ ಎನಗೆ |
ಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿಯನೆ ಕೊಟ್ಟು ||
ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದೋ ಬೇಗ ಬಂದು |
ಮುಡ್ಡು ಮೋಹನ ವಿಠಲನ್ನ ತೋರಿ ||”

ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“... .. ಸುರರೆಂದು ಈ ಧರೆಯೊಳು
ನಿರ್ಣಯಿಸಿತು |
ನರವರಲ್ಲಿಂದು ನರರೆಂಬ ನರಗೆ |
ಕರಿವರದ ಕೃಷ್ಣನು ಗರಗಸದಿ ಜಹ್ನು |
ಕೊರೆದು ತಾನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಸುವಾ ||”

ಎಂದು ಶ್ರೀವಿಠಲದಾಸರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಕರಿವರದ ಕೃಷ್ಣಾಂಕಿತರು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಿವರೇಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವರ ವಿಠಲದಾಸರು ಎಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೋ ಎಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವುಗಳ ದಾಖಲೆ ಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಲಾದರೂ ಹುಡುಕಿಸಿ, ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ರಸೋತ್ಕಟತೆಯನ್ನು ಸವಿಯುವ ಕಳಕಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಆದರ್ಶ ಹರಿದಾಸರಾಗಿ, ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿ, ಬಿಂಬದರ್ಶನದಿಂದ ಪುಳಕಿತಾಂಗರಾಗಿ ಶ್ರೀಮುಖ ಸಂವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಶ್ರೀವರವಿಠಲದಾಸರು ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಹರಿಸದವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

|| ಶ್ರೀವರವಿಠಲದಾಸರ ಸ್ಮರಿಸಿ
ಭವನೀಗೋ ಮನವೇ ನೀ ಸತತಾ ||

* * *

ತಿರುಪತಿ ತಿರುಮಲೆ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸೂಚನೆ

ಅಸಂಖ್ಯ ಯಾತ್ರಿಕರ ಅವಿರತ ಸಂದಣಿಯ ತಿರುಪತಿ ತಿರುಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ನಗರಗಳೊಡನೆ ತೀಘ್ರಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಟೆಲಿಕ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಮಾಂಕ

ತಿರುಪತಿ — 403 202

ತಿರುಮಲೆ — 403 208

ಯಾತ್ರಿಕರು ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೋರಲಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ತಿ.ತಿ.ದೇ.

ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ - (ಸೀತಿ)

ಭರತಭೂಮಿ ಕರ್ಮಭೂಮಿ, ಪವಾಡಗಳ ಭೂಮಿ. ದೈವೀಕಶಕ್ತಿಗಳು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದು ಅವುಗಳಿಂದ ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸೀ ಶಕ್ತಿಗಳ ದಮನವಾಗಿದೆ.

ರಾಕ್ಷಸರೆಂದರೆ ಬೇರಾರು ಅಲ್ಲ. ಮಾನವ ರಲ್ಲೇ ಅತಿ ಆಸೆ, ಕೃತಘ್ನತೆ ಮುಂತಾದ ಕೆಟ್ಟಗುಣಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು ತಮೋಗುಣದ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ಭಕ್ತರಾದರೂ ತಪೋಧನರಾದರೂ ರಾಕ್ಷಸೀ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉಗ್ರವಾದಿಗಳೂ ತೀವ್ರಗಾಮಿಗಳೂ ಹಠವಾದಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು ಉಗ್ರತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವರಕೊಟ್ಟ ದೇವರಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಂತಹ ಕೃತಘ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ನಾಶವಾದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಅಖಂಡ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲದಿಂದಾಗಿ, ಅವರ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಚಿರವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲೊಂದು “ಮೋಹಿನೀ ಭಸ್ಮಾಸುರ” ಪ್ರಸಂಗ.

ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನೇಮಗಲ್ಲಿನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಐದು ಕಿಲೋಮೀಟರು ದೂರದಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರ” ಬೆಟ್ಟವಿದೆ. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇದು “ಶೀತಿ” ಬೆಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಿಲೋಮೀಟರು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ “ಭಸ್ಮಾಸುರಬೆಟ್ಟ”ವಿದೆ. ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ “ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರ” ಮತ್ತು “ಭೈರವೇಶ್ವರ” ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ, ಪ್ರದೇಶ, ಕೇರಳ, ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣದಂತೆ —

ಒಬ್ಬ ಅಸುರ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹೋಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ,

ಅವನ ತಪೋಜ್ವಾಲೆ ದಿಗ್ವಿಗತಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ದಹಿಸುತ್ತಿರಲು, ಪರಮೇಶ್ವರ ಒಲಿಯಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಒಲಿದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಮಹೇಶ್ವರ ಆ ಅಸುರನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಭಕ್ತ ನಿನ್ನ ತಪೋಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲ ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸನ್ನು ಬಿಡು” ಎಂದನು.

ಪರಮಶಿವನ ದರ್ಶನವೇ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರದವಾದರೂ ಅಸುರನ ಅಸುರೀಬುದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ “ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ನನಗೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ವರನೀಡು” ಎಂದು ಬೇಡಿದನು.

“ವತ್ಸ! ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರತಿಜೀವಿಗೂ ಮೃತ್ಯು ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬದ್ಧರಾಗಿರಲೇಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನಾದರೂ ಕೋರು, ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ. ಪರಮೇಶ್ವರನ ವಚನದಿಂದ ಚಿಂತಗೀಡಾದ ಅಸುರ ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ — ಮೃತ್ಯುವೂ ಶತ್ಯವೇ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಶತ್ಯಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಭಯ ತಪ್ಪು ಏನೆಂದೆಣಿಸಿ “ಜಂದ್ರಶೇಖರ, ನಾನು ಯಾರ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈ ಇಡುತ್ತೇನೋ ಅವರು ಭಸ್ಮ ವಾಗಲಿ” ಎಂದು ಬೇಡಿದನು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಬೇಡವೆಂದು ಹಠ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಹರ್ಷಗೊಂಡ ಹರ, ತಾನು ಕೊಡುವ ಆ ವರದಿಂದಾಗುವ ಲೋಕಹಾನಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ “ತಥಾಸ್ತು” ಎಂದು ಬಿಟ್ಟನು.

“ಪರಮೇಶ್ವರ ವರಕೊಟ್ಟಿ. ಆದರೆ ಆ ವರ ಸತ್ಯವಾದದ್ದೋ ಅನೃತವಾದದ್ದೋ ಎಂಬು

ದರ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ನೀನು ಇಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ನಡೆಯಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಭಸ್ಮವಾದರೆ ನಿನ್ನ ವರ ನಿಜವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಶಿವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಡಲು ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಸುರನನ್ನು ಕಂಡ ಶಿವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಓಡತೊಡಗಿದ. ಗಿರಿಗುಹ ಕಾಡುಮೇಡು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದರೂ ಅಸುರ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

ಓಡಿಓಡಿ ದಣೆದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಮೃತ ಕೊಟ್ಟು ಅಮರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಿತಿ ಕರ್ತನೂ ಕಾಲಸ್ವರೂಪನೂ ವಿರಾಟ್ ರೂಪಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನೆನಪಾಗಿ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೆನೆಯಲು ಭಕ್ತರ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಶಿವನ ಬಳಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಗುಹಾಂತರದಿಂದ ಕಾಶಿ ಸೇರುವಂತೆ ಆಣತಿ ಇತ್ತು, ಹಿಂದೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಮೃತ ನೀಡಲು ತಾಳಿದ್ದ “ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿ” ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದನು.

ಇತ್ತ ಶಿವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಸುರನು ಆಯಾಸದಿಂದ ಶಿವನಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಶಿವನು ಹೋದ ಜಾಡು ತಿಳಿಯದೆ, ಹತ್ತಿರದ ಹೊಲ ಉಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ರೈತನನ್ನು ಕುರಿತು “ಎಲೇ ಇತ್ತ ಜಟಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಬ್ಬ ಬಂದನೇ?” ಎಂದಾಗ ಅಸುರನ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ರೈತ, ಮುಂದೆ ಹೋದ ಶಿವನನ್ನು ಯಾರೋ ಯೋಗಿಯೆಂದು ಗಣಿಸಿ, ಆ ಯೋಗಿಗೆ ಈ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದು

ಮು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬೆಟ್ಟದ ಕಡೆ ಬೆರಳು ಮಾಡಿ “ಇತ್ತ ಹೋದ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಸುರ ರೈತ ತೋರಿದ ಬೆಟ್ಟದ ಕಡೆ ಓಡ ತೊಡಗಿದೆ. ಜಗನ್ನೋಹಿನೀ ರೂಪಿಯಾದ ಎಷ್ಟು ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಸುರನೆದುರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೇ ಆ ಜಗನ್ನಾಟಕದ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನೆಂದಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಅವನೇ ತಾಳಿದ ಮೋಹಿನಿರೂಪವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆ! ನಾಟ್ಯ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಗನ್ನೋಹಿನಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಅಸುರನಿಗೆ ತಾನು ಯಾರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದು ಮರೆತು, ಮೋಹಿನಿಯ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲೇ ತಲ್ಲೀನ ನಾದನು. ರೂಪರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವರವರ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾವನೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಅಸುರನಿಗೆ ಆ ಸೌಂದರ್ಯರಾಶಿ ಕಾಮಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಜಗನ್ನೋಹಿನಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಆತುರದಿಂದ ಲಜ್ಜೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇಡಲಾರಂಭಿಸಿದ.

“ಮೋಹಿನಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಪಾದಕ್ರಾಂತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸು ನಿನ್ನ ದಾಸನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು” ಎಂದು ಬೇಡಿದನು.

ಅಸುರನು ಮತ್ತೂ ಉದ್ರೇಕಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕುಡಿನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿ ಹಾವ ಭಾವ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ—

“ರಾಕ್ಷಸರಾಜ, ನಾನು ಬಂದದ್ದೇ ನಿನಗಾಗಿ. ಈ ರೂಪವೂ ನಿನಗಾಗಿಯೇ. ಈ ಧೂಳಿದೂಸರನಾದ ಶರೀರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ತಲೆಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡು” ಎಂದಳು.

ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಹತ್ತಿರದ ಎಲ್ಲ ಕೆರೆ ಕುಂಟೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ಮಾಯವಾದ ಗಂಗಾದೇವಿ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ವಿಷ್ಣು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಒಂದು ಒರಳಿ

ನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು. ನೀರು ಕಾಣದೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಸುರನನ್ನು ಕುರಿತು ಮೋಹಿನಿಯು “ಎಲೆ ಅಸುರಾಧಿಪನೆ, ಈ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಒಂದು ಒರಳಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡು ನಡೆ” ಎಂದು ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

ಮೋಹಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿ, ಕಾಮಪೀಡಿತನಾದ ಅಸುರ ಮೋಹಿನಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಳವಿದ್ದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡತಕ್ಷಣ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಭಸ್ಮರಾಶಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟನು. ವರ ಕೂಟ್ಟಿ ಶಿವನನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ನಾಶವಾದ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರನಾಗಿ ಶಿವ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಭಸ್ಮಾಸುರ ಇದೇ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಭಸ್ಮವಾದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವಂತೆ, ಈಗಲೂ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಒರಳಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಒರಳ ತುಂಬಾ ನೀರುರುತ್ತದೆ. ಆ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೇ ಬರುತ್ತದೋ! ಮತ್ತೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಭಸ್ಮಾಸುರಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ನೀರು ಬೆಟ್ಟದಬುಡ ಸೇರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಂಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು ಹರಿದು ಉಂಟಾಗುವ ಕಾಲುನೆಗಳಾಗಲಿ, ಕೊರಕಲಾಗಲಿ ಉಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟದ ಹತ್ತಿರ ಹಳ್ಳತೋಡಿದರೆ ಒಳಗೆ ಬೂದಿಯಂತಹ ಮಣ್ಣು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಹೊಲತೋಟಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಬೆಟ್ಟ

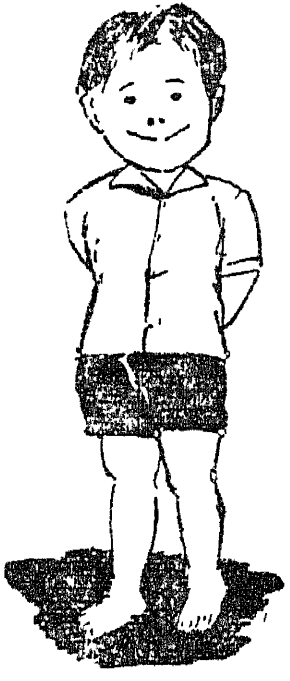
ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲೆ ಶ್ರೀಪತಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ ಈಶ್ವರ ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನ

ಗುಡಿ ಇದ್ದು ಬೆಟ್ಟದ ಕಡೆ ಹೊರಟಂತೆ ವೀರ ಭದ್ರ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯರ ದೇವಾಲಯಗಳು ಇವೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಕಟ್ಟಡವಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆದಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭವ್ಯವಾದ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿದ್ದು ಒಂದನ್ನು “ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರ” ನೆಂತಲೂ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು “ಭೈರವೇಶ್ವರ” ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂಜಲೋಹದ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ನಟರಾಜವಿಗ್ರವೂ ಇದೆ. ಬೆಟ್ಟದಕೆಳಗೆ ಗಂಗಾದೇವಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಿತ್ಯಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಭಕ್ತರು ಬಂದು ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರನು ಹೋದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಭಸ್ಮಾಸುರನಿಗೆ ತಪ್ಪುದಾರಿ ತೋರಿದ ರೈತನ ಸಂತತಿಯವರು ಇಂದಿಗೂ “ದ್ಯಾವರ” ಎಂಬ ಒಂದು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು 200 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತಪ್ಪುದಾರಿ ತೋರಿದ ಬೆರಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈಗ ಬೆರಳಿಗೆ ಹೂಕಟ್ಟಿ ಹೂವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು “ಬೆರಳುಕೊಡುವ ಒಕ್ಕಲಿಗ” ರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನದಾದರೂ ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತೆಂದೂ ಅದರ ನಿತ್ಯಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ(ಇನಾಂತ್ರಿ)ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಅವುಗಳು ಮಾನ್ಯಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಮೀನುಗಳ ಖಾತೆಗಳು “ಶ್ರೀಪತೇಶ್ವರ”ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ.

ಕಿ ಶೋ ರ ಜನತೆ

ಬಾಲಕ ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯ

“ಎಮ್ಮೆಗೆ ಎರಡು, ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಎಂಟು ಕೋಡುಗಳು” (ಅಷ್ಟಮದಗಳು) ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಗಾದೆ ಇದೆ. ವೇದ ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳಾಗದು. ಇಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮದಗಳು ಯಾವುವು? ಕುಲಮದ, ಧನಮದ, ಯೌವನಮದ, ರಾಜ್ಯಮದ, ಬಲಮದ, ರೂಪಮದ, ವಿದ್ಯಾಮದ, ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನಮದ. ಹೆಮ್ಮೆಗೆ ಎಂಟು ಕೋಡುಗಳು ಅಂದರೆ ಅಹಂಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಂಟು ಬಗೆಯ ಮದಗಳೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದೇ ಮೇಲಿನ ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥ.

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮತ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರು ತುಂಬಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತಕವಾದ ಗುರುಗಳು. ಅವರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನಾಥಮುನಿಗಳ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು. ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬಡತನ. ಅವರ ತಾಯಿ ಅಜ್ಜಿಯೇ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಆ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳಲ್ಲೇ ಅವರು ಮಹಾಭಾಷ್ಯಭಟ್ಟರೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರದು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಹು ಚುರುಕುಬುದ್ಧಿ. ಮಹಾಮೇಧಾವಿತನ ಹಾಗೂ ಧಾರಣಶಕ್ತಿ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಷ್ಯಭಟ್ಟರೂ ಬಡವರಾಗಿಯೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ “ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲ ಅಕ್ಕಿ ಯಾಳ್ವಾನ್” ಎಂಬ ಘನಪಂಡಿತನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಆತ ಮಹಾಅಹಂಕಾರಿ. “ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲ” ನೆಂಬುದು ಆತನ ಬಿರುದಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಿಯಾಳ್ವಾನ್ ನೆರ-ಹೊರೆಯ ಎಲ್ಲವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ವಾದಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ವೇದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿವಿಧರೀತಿ ವಾದಿಸುತ್ತ ಎದುರಾಳಿಗಳನ್ನು ಸರಾಜಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ರೀತಿ ಆತ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗರ್ವದಿಂದ ಬೀಗಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆತನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಹೃದಯತೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿಷಯಮಗ್ನ

ನಾದ ಈ ಮಹಾಶಯನನ್ನು ಧನವು ಬಂಧಿಸಿತ್ತು. ಪರಾಜಿತರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಂದು ಕಷ್ಟವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಷ್ಟದ ಧನದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿ ಹೋಗಿದ್ದನು.

ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರ ಗುರುಗಳಾದ ಮಹಾಭಾಷ್ಯಭಟ್ಟರೂ ಆರೀತಿ ಕಷ್ಟಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನೆ ಕಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ. ಮೂರುವರ್ಷಗಳ ಬಾಕಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲನು ನಕ್ಷತ್ರಕನಂತೆ ಸದಾ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾಭಾಷ್ಯಭಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯ ಯಾಮುನರೊಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಕೋಲಾಹಲನ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ತೆರಿಗೆಯ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು “ಅಯ್ಯಾ ನೀನು ಯಾರು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು, ಯಾಮುನಾಚಾರ್ಯರು.

“ನಾನು ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀ...ಶ್ರೀ...ಶ್ರೀ ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ಶ್ರೀ...ಶ್ರೀ...ಶ್ರೀ... ಅಕ್ಕಿ ಯಾಳ್ವಾನ್ ಶಿಷ್ಯ ಎಂದು ಮಹಾ ಬಿಗುಮಾನ ದಿಂದಲೇ ಉತ್ತರಿಸಿದ, ಬಂದಿದ್ದವನು.

“ಹೌದಾ! ಏನಪ್ಪಾ...ಸಮಾಚಾರ?” ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಎಲ್ಲಿ? ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತೆರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಸಾಕಾಗಿದೆ” ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲನ ಶಿಷ್ಯ ರೇಗಿ ನುಡಿದನು.

“ಒಂದು ವೇಳೆ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದೆ...ಏನು...ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?” ಎಂದು ಅಣಕಿಸಿ ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು, ಯಾಮುನರು.

“ಅವರ ಗತಿ ಅರ್ಥೋಗತಿ! ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಇಲ್ಲಾ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ವಾದಿಸುವ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿದೆ?”

ಗುರುನಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯಾಮುನರು. ತಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು. ರೋಷದಿಂದ “ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು...ನಿನ್ನ ಪುರಾಣ!” ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ಕೋಲಾಹಲನ ಶಿಷ್ಯ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಯಾಮುನರು;

“ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ನಿನಗೇನೋ ಗೊತ್ತು ಭಂಡ! ಈಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ. ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅಮಂತ್ರಣ ಕೊಡು...ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಾದಿಸಲಿ ಆ ಮೂರ್ಖ! ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸ್ತೀನಿ” ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರು ಉಕ್ಕಿದ ರೋಷದಿಂದ.

ಕೋಲಾಹಲನ ಶಿಷ್ಯನು ಕುಸಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿದನು. ನಡೆದದ್ದನ್ನು ತನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಲಾಹಲನು ಸುಮ್ಮನೆ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟನು. ಈ ಸಮಾಚಾರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಕಿವಿಗೂ ಬಿತ್ತು. ಅವನು ಅಯ್ಯೋ! ಶತಮೂರ್ಖ! ...ಹುಂ...ವಾದ ಮಾಡುವ ಚೈತನ್ಯವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ರಾಜಭಟನು ಬಂದು ಯಾಮುನರನ್ನು ಕರೆದರು. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು “ಅಯ್ಯಾ! ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ನಾನು ಬರೋಲ್ಲ. ನಾನು ವಾದ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲನಂತಹ ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸನೊಂದಿಗೆ. ಆತನಷ್ಟೇ ಗೌರವ ಘನತೆ ನನಗೂ ಇದೆ. ಪಂಡಿತ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ನನಗೂ ಬೇಕು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿರಯ್ಯ” ಎಂದು ಯಾಮುನರು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಪದ್ಮ ಶ್ರೀ ಬೈರಕೂರು.

ರಾಜಭಟ್ಟರು ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ ಹೋದರು. ಯಾಮುನರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದರು. ರಾಜನಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. “ಹುಂ...ಈ ಪ್ರೋರನನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ಬಿಡೋಣ” ಎಂದು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಸಕಲರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಮುನರ ಗುರುಗಳಾದ ಮಹಾಭಾಷ್ಯ ಭಟ್ಟರು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಾಕುಲರಾಗಿದ್ದರು. “ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲನೆಂದರೆ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯನೇ? ಈ ಹಸುಳೆ ಅನೊಂದಿಗೆ ವಾದಿಸುವುದೆಂದರೇನು? ಗೆಲ್ಲುವುದೆಂದರೇನು? ಇವನಿಗೆ ಗಲ್ಲುಕಂಬವೇಗತಿ” ಎಂದು ಮನದೊಳಗೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯಾಮುನರು ರಾಜಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಮುಂಚೆ ಗುರುಗಳ ಚರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡುತ್ತ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು. ಆಗ ಮಹಾಭಾಷ್ಯಭಟ್ಟರು ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದ ನುಡಿದರು “ಮಗೂ...ನೀನು ದುಡುಕಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ”

“ಗುರುದೇವ! ವಿದ್ವತ್ತು ಯಾರಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ, ಅವರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗೋಣ. ಆದರೆ ಅವರ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ತಲೆಬಾಗಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ” ಎಂದರು ಯಾಮುನರು. “ಮಗೂ ಕೋಲಾಹಲನು ಮಹಾಪಂಡಿತ...ಆತನ... ಮುಂದೆ...ನೀನು..” “ಗುರುದೇವ! ನನ್ನನ್ನ ಮನಸಾರೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ. ನಾನು ಮಹಾಪಂಡಿತನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಗುರುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದರು. ಮಹಾಭಾಷ್ಯಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ರಾಜಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಯಾಮುನರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಲ್ಲಕಿ ಹೊರಟಿತು.

ಅತ್ತರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜ-ರಾಣಿಯರ ಮಧ್ಯೆ ವಾಗ್ವಾದ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. “ಈದಿನ ವಾದದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೋಲಾಹಲನೇ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ರಾಜ ಹೇಳಿದನು. ಕೋಲಾಹಲನ ಅಹಂಕಾರದ ಸಂಗತಿ ರಾಣಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆಕೆ ಯಾಮುನರ ಪಕ್ಷವಹಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. “ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ಕೇವಲ ಒಬ್ಬರ ಸೊತ್ತಲ್ಲ. ಈ ಹುಡುಗ ನಿಮ್ಮ ಕೋಲಾಹಲನ ಕೊಬ್ಬನ್ನ ಕರಗಿಸುತ್ತಾನೆ, ನೋಡಿ”.

“ಎಂಥೆಂಥಾ ಮಹಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ನಮ್ಮ ಕೋಲಾಹಲನಿಗೆ ಕಪ್ಪ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹುಡುಗ ಯಾವ ಮಹಾ? ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯನ್ನು

ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತ ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹೊಸಕಿಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನೋಡುತ್ತಿರು” ಎಂದು ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡ

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಯಾಮುನರು ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸಭೆ ಸೇರಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕುತೂಹಲ. ರಾಜ ರಾಣಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾದರು. ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಕೋಲಾಹಲನು ಕುಳಿತನು. ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಯಾಮುನರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕುಳಿತರು.

ಕೋಲಾಹಲನಿಗೆ, ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ, ಸಣ್ಣ ದೇಹದ ಯಾಮುನರನ್ನು ಕಂಡು ತುಂಬಾ ಉದಾಸೀನವಾಯಿತು. ಪಾಪ! ಈ ಕಂದಮ್ಮ ಏನು ತಾನೇ ವಾದಿಸುತ್ತನೆಂಬ ತಿರಸ್ಕಾರ. ವಾದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಕೋಲಾಹಲನೇ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಅಮರಕೋಶ, ಬಾಲರಾಮಾಯಣ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಯಾಮುನರು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅನಂತರ ಯಾಮುನರು;

“ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ, ನಾನು ಬಾಲಕನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನನ್ನ-ತೂಕ ಆಕಾರನೋಡಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಅಳಿಯಬೇಡಿ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ದೊಡ್ಡ ದೇಹದ ಗೂಳಿ ನಿಮಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತ ಅನ್ನಬಹುದಲ್ಲ?” ಎಂದು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಚುಚ್ಚುಮಾತು ಕೋಲಾಹಲನನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು “ಭಲೇ! ನೀನೇ ಮಹಾಪಂಡಿತನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಸರದಿ ಕಣಯ್ಯ... ನೀನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು.

“ಈಗ ನಾನು ಮೂರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಅವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪೆಂದು ಖಂಡಿಸಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ನೀವು ಖಂಡಿಸಿದರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಸೋತೆನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು ಯಾಮುನರು.

ಯಾಮುನರು, ತಮ್ಮ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು: “ನಿಮ್ಮತಾಯಿಯು ಬಂಜೆಯಲ್ಲ!...ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ ನಾನು. ಇದು ಸುಳ್ಳೆಂದು, ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ಬಂಜೆಯೆಂದು ಖಂಡಿಸಿ ನೋಡೋಣ”

ಕೋಲಾಹಲನ ಮುಖ ಕಳೆಗುಂದಿತು. ಎಂಥ ವಿಪರ್ಯಾಸ! ತನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತವಳನ್ನು ಬಂಜೆ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಬೇಕು...ಇದು ಯಾವ ರೀತಿ

ಸಾಧ್ಯ? ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಖಂಡಿಸದೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷ ತಾನು ಈ ಹಸುಳೆಗೆ ಸೋತಂತಾಯಿತು. ಇದೊಳ್ಳೆ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡೆನಲ್ಲಾ—ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಮೌನವಹಿಸಿದನು. ಅವನ ತೊಳಲಾಟವನ್ನು, ಕಂಡು ಯಾಮುನರೇ ನುಡಿದರು. “ಏಕೆ? ಸುಮ್ಮನಾದಿರಲ್ಲಾ? ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡಬುದ್ಧಿ ಗೇನೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ? ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ಈಗ ಎರಡನೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನಾದರೂ ಖಂಡಿಸಿ, ‘ಪಾಂಡ್ಯರಾಜರು ಅತ್ಯಂತ ಧರ್ಮಾತ್ಮರು!’ ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ ನಾನು, ಅವರು ಧರ್ಮಾತ್ಮರಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಖಂಡಿಸಿ ನೋಡೋಣ.”

ಕೋಲಾಹಲನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಪ್ಪಗಾದನು. ಸುತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲು ಕವಿದಂತಾಯಿತು. ‘ತಮ್ಮ ದೊರೆ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ...ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತ...ಇಂತಹ ವರನ್ನು ಅಧರ್ಮಿಯೆನ್ನಲಾದೀತೆ? ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಈ ಎರಡನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸೋಲು ಸಿಧ್ಧ’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮುಖ ವಿವರ್ಣವಾಗಿತ್ತು.

ಯಾಮುನರೇ ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರೆದು “ಏಕೆ? ಇದನ್ನು ಖಂಡಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಹೋಗಲಿ ಮೂರನೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಹ ಮಂಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನಾದರೂ ಖಂಡಿಸಿ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ‘ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಣಿ ಸಾಧ್ವೀಶಿರೋಮಣಿ’ ಎಂದು. ಇದನ್ನು ನೀವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಿರಾ ಹೇಳಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೋಲಾಹಲನು ಇದ್ದ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಕೋಪದಿಂದ ಕನಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು. “ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗ! ಸಾಕು... ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು! ನಮ್ಮರಾಜ ಅಧರ್ಮಿಯೆಂದು, ರಾಣಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ನಿನಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ? ನಿನ್ನ ವಿಪರೀತಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೀನೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಖಂಡಿಸು, ನೋಡೋಣ” ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ “ಹೋ! ಹೋ! ಎಂದು ಅರಚಿದರು.

ಯಾಮುನರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. “ಎಲ್ಲರೂ ಶಾಂತರಾಗಿ ಆಲಿಸಿ. ನಾನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನೇ ಖಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿ ಒಂದನೆಯದಾಗಿ - ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತರ ತಾಯಿ ಬಂಜೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ. ಮನುಸಂಹಿತೆ

ಮೇಧಾತಿಥಿಭಾಷ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದೇ ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತತಾಯಿಯು ಬಂಜೆಯೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವಳು. ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತರು, ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತರ ತಾಯಿ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಜೆ.”

“ಎರಡನೆಯ ವಿಷಯ-ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಧರ್ಮವೂ ಮೂರುಭಾಗವು ಅಧರ್ಮವೂ ಇದೆ. ದೊರೆ ಎಷ್ಟೇ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ವಾಳಿದರೂ ತನ್ನಪ್ರಜೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳ ಆರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಮನುಸಂಹಿತೆಯ ನೂತು. ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನೂ ಅಧರ್ಮಿಯೇ.”

“ಮೂರನೆಯದಾಗಿ - ನಮ್ಮ ರಾಣಿಯವರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ವಿಚಾರ. ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಯಮ, ಕುಬೇರ, ವರುಣ, ಮತ್ತು ಇಂದ್ರ ಇವರ ಅಂಶವು ರಾಜನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮನುಸಂಹಿತೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರತಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಣಿಯವರು, ರಾಜನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಪತ್ನಿಯಾದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ?”

ಆಸ್ಥಾನಿಕರೆಲ್ಲ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ ಮಾಡಿದರು. ಕೋಲಾಹಲವು ಶಿಲಾಮೂಕನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

“ಓ ಪಂಡಿತಶ್ರೇಷ್ಠರೆ, ನಿಮ್ಮ ತೇಜೋವಧಿ ಮುಗಿಯಿತು. ನಿಮಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮ್ಮವರೇ ಆದ ಪಂಡಿತರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಬೇಡಿ. ಅವರಿಂದ ನಿರ್ದಯದಿಂದ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ವಸೂಲಿಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡಿ” ಎಂದರು ಯಾಮುನರು.

ಕೋಲಾಹಲವು ಗರ್ವಭಂಗಿತನಾಗಿ ಯಮುನರಿಗೆ ನಮಿಸಿದನು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

1. ದೇವತೆಗಳ ಗುರು ಯಾರು ?
2. ಇಂದ್ರ ದಿಗಂತ ಯಾವುದು ?
3. ಸಪ್ತಶತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ ?
4. ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರೇನು ?
5. ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ಯಾವಾಗ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
6. ಶಿವನ ವಾಸಸ್ಥಾನ ಯಾವುದು ?
7. ರನ್ನನು ಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕೃತಿಯ ಹೆಸರೇನು ?
8. ಕರ್ಣನ ಗುರು ಯಾರು ?
9. ಅತ್ರಿಯ ಪತ್ನಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಆಡಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಹೆಸರೇನು ?
10. ‘ರಾಮನವಮಿಯ ದಿವಸ’ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವರಾರು ?
11. ಮಾಸ್ತಿಯರು ಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಕೃತಿಯ ಹೆಸರೇನು ?
12. ಉದ್ದಾಲಕನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರೇನು ?
13. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೈಮಿನಿಭಾರತದ ಕರ್ತೃಯಾರು ?
14. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ತಾಯಿ ಯಾರು ?
15. ಮಯನ ಮಗಳ ಹೆಸರೇನು ?

ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 38 ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ

ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ, ನಾರಾಯಣವನಂ

(ಪುತ್ತೂರಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿ-ಮದರಾಸು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಸುಂದರ, ಪ್ರಶಾಂತ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ಥಳ.)

ಆಲಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

	ರಂದ	ವರೆಗೆ
ಸುಪ್ರಭಾತ	ಪ್ರಾ 6-00	ಪ್ರಾ 6-30
ವಿಶ್ವರೂಪ		
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ಪ್ರಾ 6-30	ಪ್ರಾ 8-30
ತೋಮಾಲಸೇವೆ	ಪ್ರಾ 8-30	ಪ್ರಾ 9-00
ಕೊಲುವು	ಪ್ರಾ 9-00	ಪ್ರಾ 9-30
ಮೊದಲ ಗಂಟೆ	ಪ್ರಾ 9-30	ಪ್ರಾ 10-00
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ಪ್ರಾ 10-00	ಪ್ರಾ 11-30
ಎರಡನೇಗಂಟೆ	ಪ್ರಾ 11-00	ಮ 12-00
ಬಿಡುವು	ಮ 12-00	ಮ 4-00
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ಮ 4-00	ಸಂ 6-30
ತೋಮಾಲಸೇವೆ	ಸಂ 6-00	ಸಂ 6-30
ರಾತ್ರಿ ಗಂಟೆ	ಸಂ 6-00	ರಾ 7-00
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ರಾ 7-00	ರಾ 8-45
ಏಕಾಂತ ಸೇವೆ	ರಾ 9-00	

ಆರ್ಜಿತ ಸೇವಾ ವಿವರಗಳು

ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ	ರೂ 5-00
ಪುಲಿಕಾಪುಸೇವೆ	ರೂ 1-00
ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರ ದರ್ಶನ	ರೂ 1-00
ಅರ್ಚನೆ	ರೂ 2-00
ಆರತಿ	ರೂ 1-00
ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ವರ್ತನೆ	ರೂ 0-50
ಆರ್ಜಿತ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ	ರೂ 150-00

(10ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಕೈಯೂ ಅಳಬಹುದಲ್ಲವೇ ? ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಳ್ಳಕಾಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಎಂದು ಆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಳುತ್ತಾನೆ.

ಕೃಷ್ಣ ಗಾಥೆಯ ಋತುವರ್ಣನೆಗಳು ಕವಿಯ ಪ್ರಕೃತಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಶರದ್ವರ್ಣನೆ. “ಶರದ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರೇಮಾಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕಾಮುಕವರ್ಗದವರು ಪ್ರೇಯಸಿಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

ಕೃಷ್ಣ ಗಾಥಾದಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಕೃತಿಯ ಅರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದರೆ, ಭಕ್ತಿ ಉಳಿದರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಶೃಂಗಾರ ಬಂದರೂ ಉಳಿದೆರಡು ಭಾವಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶೃಂಗಾರವೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಾಸ್ಯರಸವನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸುಭದ್ರಾರ್ಜುನೀಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಂತೂ ಹಾಸ್ಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಲು ಚೆರುಶೈರಿ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಚೆರುಶೈರಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಿ ಇಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ದೇಶೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಚಿಸಿಬಹುದೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಮಲಯಾಳಕವಿ. ಈತ ಮಣಿಸ್ತವಾಳಶೈಲಿ ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚಿಸಿದರೂ ಅದರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗದೆ ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು

ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಡುಭಾಷೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಕಾಲವನ್ನು ಮಲಯಾಳಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗ್ಯೋದಯದ ಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

(11 ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಆಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣ, ಹನುಮನ್ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು-ತುಲಸೀದಾಸರು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ನಾನಾವುರಾಣನಿಗಮಾಗಮ ಸಮ್ಮಿತಂ |

ಯದ್ರಾಮಾಯಣೇ ನಿಗದಿತಂ ಕೃಚಿದನ್ಯತೋಪಿ |

ಸ್ವಾಂತಸ್ಸುಖಾಯತುಲಸೀ ರಘುನಾಥ

ಗಾಥಾ |

ಭಾಷಾನಿಬದ್ಧ ಮತಿ ಮಂಜುಳಮಾತನೋತಿ ||

ತುಲಸೀದಾಸರಿಗೆ ಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಗೌಣ. ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ. “ಕರಹುವಚನ ವಿಸ್ವಾಸ”-ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಡಿರಿ - ವಿಶ್ವರೂಪ ರಘುವಂಶಮಣಿ ಚರಚರಾ ಜಗದ್ರೂಪಿಯಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವವೇ ರಘುಕುಲದೀಪಕನಾದ ರಾಮಚಂದ್ರ-ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಕವಿಯ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ. ಇದೇಮಾನಸ ಗ್ರಂಥ. ದಾಸ್ಯಭಕ್ತಿಯ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದೇ ಒಂದು ರಸತಪಸ್ಸು.

ರಾಮನಂತಹ ಕೃಪಾಳು ಬೇರಿಲ್ಲ.

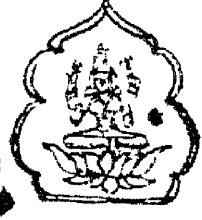
ತುಲಸೀದಾಸನಂತಹ ಭಕ್ತಕವಿ ಬೇರಿಲ್ಲ.

ಮಾನಸದಂತಹ ಕಾವ್ಯರತ್ನ ಬೇರಿಲ್ಲ.

ಗೃಹರಕ್ಷೆ

ಭಾರತವು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯಷ್ಟು ಸಂತರು ದೈವೀಪುರುಷರು ಜಗತ್ತಿನ ಇನ್ನಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಂತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಂತರ ಜೀವನವನ್ನರಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವನ್ನಾದರೂ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ದಿವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಶದ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ದೈವೀ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮರುಳಾಗದ ವಿದೇಶಿಯನೇ ಇಲ್ಲ. ಪಠಾಣರೂ ಪರ್ಷಿಯನ್ನರೂ ಅರಬರೂ ಈ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಹ್ಯೂಯನ್‌ತ್ಸಾಂಗರಂತಹ ಚೀನಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ಬುದ್ಧನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಈ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಕಾಲದಿಂದ ಈ ಕಾಲದವರೆಗೆ, ಯಾತ್ರಿಕರಾಗಿ ವಿದೇಶೀಯರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದ. ಆದರೆ ಅವನು ಭಾರತದ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಗೆ

ಗಿದೆ' ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಈ ದೈವೀ ಪುರುಷರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಂತರದ ತಲೆಮಾರಿನವರಾದ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಇದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರಿಕತೆಗಳಿಗೆ ತೀರ ಅಪರಚಿತರಾಗಿದ್ದು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಭಾರತದ ವೇದ ಕಾಲದ ಋಷಿಯಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿತರಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ಯೋಗಿಯಾಗಿ, ದಾರ್ಶನಿಕರಾಗಿ ಶಂಕರ ರಾಮಾ ನುಜರಂತೆ ಗೀತೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕಾರರಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಸದಿಕ್ಕು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಅವತಾರ ಪುರುಷರಾದರು. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 20 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಪವಾಡ.

ತನ್ನ ಕಾರ್ಯರಂಗವು ಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಿದಳು. ಆಕೆಯ ಭವ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ, ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಯಾವುದೇ ದೇಶ ಕಾಲ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದುವಲ್ಲ.

ಆಕೆಯ ಹೆಸರು ಮಿರಾ. ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಪ್ರಾನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ಯಾಂಕರನ ಮಗಳಾಗಿ, ಜನನವಾಗಿದ್ದು 21-2-1878 ರಲ್ಲಿ. ಪೂರ್ವಜರು ಈಜಿಪ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಮನೆತನದವರು. ಆಕೆಗೆ ಬಾಲಕಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಯೋಗಿಕ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ದರ್ಶನಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಉದ್ದವಾದ ಚಿನ್ನದ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಗನದೆತ್ತರ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಂತೆಯೂ ಪ್ರಪಂಚದ ದುಃಖಿತರೂ ಆರ್ತರೂ ಅವಳೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಅವಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆಯೂ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಬಾಳುದೀನರ ಆರ್ತರ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೇವರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ

ಅರವಿಂದಾಶ್ರಮದ ಶ್ರೀಮಾತಾ

ತಲೆಬಾಗಿ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಅವನ ದಂಡ ಯಾತ್ರೆ ರಾಕ್ಷಸೀ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

19ನೇ ಶತಮಾನವು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರ್ವಕಾಲ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ಯೆ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಕಲಿತ ಭಾರತೀಯ ಯುವಕರು ಭಾರತೀಯ ವೇದಾಂತ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಶಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅದರಿಂದ ಇಡೀ ಭಾರತವೇ ತನ್ನ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೇದಾಂತಗಳಿಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ದೇಶವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವಿದ್ದಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ವಿವೇಕಾನಂದ, ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ, ಶ್ರೀರಾಮ ತೀರ್ಥ, ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ, ರಮಣರು 'ಭಾರತದ ವೇದಾಂತವು ಸುಳ್ಳಿನ ಕಂತೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಜೇಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಜೀವಂತ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯಾ

ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಸಿಸ್ಟರ್ ನಿವೇದಿತಾ ಎಂಬ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಹಿಳೆಯು ಮುಖ್ಯ ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿದ್ದಂತೆ, ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಮೀರಾಬಿನ್ ಇದ್ದಂತೆ, ಪಾಂಡಿಚೆರಿಯ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಪಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿ, ಅರವಿಂದ ಯುಗದ ಹರಿಕಾರಳೂ, ಅಧ್ಯಯನರೂ ಆದರು. ಅರವಿಂದರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಮಾತೆಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ತಪಸ್ಸಾಧನೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೆ ಹರಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದಂತೆ, ಪಾಂಡಿಚೆರಿಯ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅರವಿಂದ ತತ್ತ್ವಗಳ ವಾಹಕಳೂ, ಮುಖ್ಯವಾಣಿಯೂ ಆದಳು. ಒಂದೆಡೆ "I donot exist without him, he can not manifest without me" ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾತೆಯು ಹೇಳಿರುವುದು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿದೆ. ಆಕೆಯು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವಿದೇಶಿ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದರೂ,

ವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧಕರ ಗುಂಪನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದಳು. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಆಕೆಯು ಧ್ಯಾನಸ್ಥಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಆಕೆಗೆ ತೀರ ಅಪರಚಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ಗುರುವಿನ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅರವಿಂದರನ್ನು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ಪಾಂಡಿಚೆರಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಸಂಧಿಸಿದಾಗ, ತನ್ನ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹನೀಯನೇ ಈತ, ಈತನೇ ನನ್ನ ಗುರು ಎಂಬುದು ಆಕೆಗೆ ದೃಢವಾಯಿತು.

1914ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತಿ ಪಾಲರಿಚರ್ಡ್‌ಸನ್ ರೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ವಸಾಹತುವಾದ ಪಾಂಡಿಚೆರಿಗೆ ಬಂದಳು. ದಿನಾಂಕ 29-3-1914 ರಂದು ಆಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಮರುದಿನ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಳು. 'ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ

ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಇದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಕಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ (ಅರವಿಂದರು) ಈ ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಜಗತ್ತಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಬೆಳಕನ್ನು ತರಬಲ್ಲದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದಾಗಿ ದೈವೀರಾಜ್ಯವು ಈ ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ.”

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ

ಅರವಿಂದರು ಕ್ರಮೇಣ ಭಾರತದ ಅಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರು. ತಪಸ್ಸು, ಧ್ಯಾನ ಉತ್ಕಟ ಅಭೀಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿಕೊಂಡು, ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆದರೂ ಆಂಗ್ಲ ಆಳರಸರು ಅವರನ್ನು ಸಂಶಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದರಿಂದ ಅರವಿಂದರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ವಸಾಹತುವಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಡಿಚೆರಿ ಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಮನೆ

ಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಕೆಲವು ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಷ್ಟೇನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಊಟ ತಿಂಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಿತ್ತು. ಆಗ ಮದಾಂ ಮಿರಾ ಅರವಿಂದರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಅವರ ಊಟೋಪಚಾರ, ವಸತಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು. “ಆರ್ಯ” ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಲು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದಳು. ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಆವಿಷ್ಕಾರಗೊಳ್ಳುವ ದರ್ಶನದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದರ ಲೇಖನಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಂದವು.

1915ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮದಾಂ ಮಿರಾ ಪ್ರಾನ್ಸ್‌ಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಮಾರನೆಯ ವರ್ಷ ಜಪಾನಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಕೆ ಟೋಕಿಯೋ ನಗರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗಿ ದೈವೀ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಕೆನೋನೋ ಧರಿಸಿದ ಓರ್ವ ಜಪಾನಿ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡೆ ಎಂದು ಅಂದಿನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ತಾನು ಅರವಿಂದರ ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿ, ಸಹಚರಿಯಾಗಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ಅರಿತಿದ್ದ ಮದಾಂಮಿರಾ ರಿಚರ್ಡ್ ಪಾಂಡಿಚೆರಿಗೆ 1920 ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 24 ರಂದು ಬಂದರು. ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಭೌತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕ್ರಮೇಣ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಅನೇಕರು ಅರವಿಂದರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಈ ಸಾಧಕರು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಭೋಜನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಹೊಣೆ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅರವಿಂದರು ಗಂಭೀರತರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದಂತೆ ಆಶ್ರಮದ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಾವೇ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣ ಅರವಿಂದರ ಬಳಿಯಾಗಲಿ, ಆಕೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧೈರ್ಯ, ಗುರುವಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತಿ ಅದರ್ಶದಲ್ಲಿ ದೃಢ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇವೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವು. ದಾರುಣವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಕುಗ್ಗದೆ, ಆಶ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ

ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ

ಮಂಗಳೂರು.

ದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ವಿವರಗಳು

ಭಾನು, ಸೋಮ, ಮಂಗಳ, ಬುಧ, ಗುರು

ಹಾಗೂ ಶನಿವಾರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿ

ಸುಪ್ರಭಾತ	ಪ್ರಾ	5-00	ಪ್ರಾ	5-30	ಪ್ರಾ	5-00	ಪ್ರಾ	5-30
ವಿಶ್ವರೂಪ ಸರ್ವದರ್ಶನ	ಪ್ರಾ	5-30	ಪ್ರಾ	6-00	ಪ್ರಾ	5-30	ಪ್ರಾ	6-00
ತೋಮಾಲ, ಕೊಲುವು								
ಪಂಚಾಂಗಶ್ರವಣ	ಪ್ರಾ	6-00	ಪ್ರಾ	6-30	ಪ್ರಾ	6-00	ಪ್ರಾ	6-30
ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ	ಪ್ರಾ	6-30	ಪ್ರಾ	7-00	ಪ್ರಾ	6-30	ಪ್ರಾ	7-00
ಮೊದಲನೇ ಗಂಟೆ	ಪ್ರಾ	7-00	ಪ್ರಾ	7-30	ಪ್ರಾ	7-00	ಪ್ರಾ	7-30
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ಪ್ರಾ	7-30	ಪ್ರಾ	10-00*	ಅಭಿಷೇಕ ಪ್ರಾ	7-30	ಪ್ರಾ	8-30
					ಸಮರ್ಪಣ ಪ್ರಾ	8-30	ಪ್ರಾ	9-30
2ನೇ ಅರ್ಚನೆ								
2ನೇ ಗಂಟೆ	ಪ್ರಾ	10-00	ಪ್ರಾ	10-30	ಪ್ರಾ	9-30	ಪ್ರಾ	10-30
*ಅರ್ಚಿತ								
ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ	ಪ್ರಾ	10-30	ಮ	12-00	ಪ್ರಾ	10-30	ಮ	12-00
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ಪ್ರಾ	10-30	ಸಂ	6-30	ಪ್ರಾ	10-30	ಸಂ	6-30
ರಾತ್ರಿ ಕೈಂಕರ್ಯ								
ರಾತ್ರಿ ಗಂಟೆ	ಸಂ	6-30	ರಾ	7-00	ಸಂ	6-30	ರಾ	7-00
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ರಾ	7-00	ರಾ	8-45	ರಾ	7-00	ರಾ	8-45
ಏಕಾಂತ ಸೇವೆ	ರಾ	8-45	ರಾ	9-00	ರಾ	8-45	ರಾ	9-00

*ಅರ್ಚಿತ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ ಶುಲ್ಕ ರೂ - 150 = 00

*ಅಭಿಷೇಕ (ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿ) ಶುಲ್ಕ ರೂ - 100 = 00

ಅರ್ಚನೆ ರೂ - 3 = 00

ಆರತಿ ರೂ - 1 = 00

ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ವರ್ತನೆ ರೂ - 0 = 50

ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರ ದರ್ಶನ ರೂ - 3 = 00

ಸಾಧಕರ ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಅವರ ದಕ್ಷತೆ ಸಮರ್ಪಣಾಭಾವ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರು ಬೆರಗಾಗುವಂತಾಯಿತು.

ಮದಾಂ ಮಿರಾ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ, ಆಶ್ರಮದ ತಾಯಿಯಾದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮಾತೆ (ಮದರ್) ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ರೂಢಿಗೆ ಬಂತು. ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದೇಶ ವಿದೇಶದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಿಪಾಸುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಕೆಯು ಶ್ರೀಮಾತೆಯಾದಳು. ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಾಹ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾತೆಯೇ ನನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವಳು. ಸಾಧಕರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅರವಿಂದರು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಅರವಿಂದರ ಈ ನಿಲುವು ಅನೇಕ ತಪ್ಪು ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿತು. ಒಬ್ಬ ವಿದೇಶಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಕಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಅನೇಕರು ವಿರೋಧಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಅವರಿಗೆ ಅರವಿಂದರು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವು ಬಹು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವೂ ಆಗಿದೆ. ಆಶ್ರಮವು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ "Arabindo on Mother" ಎಂಬ ಪ್ರಕಟಣೆಯು 400 ಪುಟಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದೆ. 'ಯುಗ ಯುಗಗಳಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಜೀವನ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. 1926 ರಿಂದ ನಾನು ಏಕಾಂತವಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ಆಶ್ರಮದ ಇಡೀ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅರವಿಂದರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ.

ಸಾಧಕನು ತನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನ ಆದೇಶಕ್ಕನು ಗುಣವಾಗಿ ಕರ್ಮ ತತ್ಪರನಾಗಲು ಮಾತೆಯ ಕೃಪೆ ಬೇಕು, ಸಾಧಕನನ್ನು ಭಗವಂತನತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರತಿವಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾಗುವಳು. ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೈದಿಕ ಋಷಿಗಳು ಆದಿಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತೃಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಬೆಳಕಿನ ಉದಯ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯ ಜೀವನದ ಆವಿರ್ಭಾವವೆಂದು ಅರವಿಂದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ಆಕೆಯ ಸೃಷ್ಟಿ. ಆಕೆಯ ಕೃಪೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ

ಮುಕ್ತರಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಆಕೆಯು ಮಾಹೇಶ್ವರಿಯಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಾಕಾಯಾಗಿ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಮಹಾಸರಸ್ವತಿಯಾಗಿ ದಿವ್ಯ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಶ್ರಮದ ಮಾತೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದೆ, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನೂ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅರವಿಂದರು ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತರು.

ಸಾಧಕರಿಗೆ ಕೇವಲ ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು. ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಶುಚಿಯಾದ ಊಟ ಉಪಾಹಾರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಕಶಾಲೆ ಭೋಜನಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಧಾನ್ಯ ತರಕಾರಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಯಿತು. ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಧ್ಯಾನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಅಗತ್ಯವೋ, ದೇಹದ ಬಲ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ವ್ಯಾಯಾಮ ಕ್ರೀಡೆಗಳೂ ಬೇಕು. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಟ ಪಾಟಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೈದಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾಯಿತು. ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಅಸ್ಪತ್ರಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಅಧ್ಯಯನ ಕೋಣೆಗಳು ಶೌಚಗೃಹಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾದವು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿಶಾಲವಾದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ಯಾನಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವು ಒಂದು ಪುಟ್ಟನಗರವೇ ಆಯಿತು. ಅರವಿಂದರ ಪೂರ್ಣಯೋಗ ಮತ್ತು ಅತಿ ಮಾನಸದ ಅವತರಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾಯಿತು. ಯಾವ ಮತೀಯ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಶೃಂಖಲೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಶಿಸ್ತು ನಿಯಮ ಸಂಯಮಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವಿದೆ. ಶ್ರೀ ಮಾತೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಆರೈಕೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಮಹಾಪೂರವಾಗಿ ಆಶ್ರಮ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವಂತಾಯ್ತು. 1947ರ ಆಗಸ್ಟ್ 15 ರಂದು ಭಾರತವು ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ನೊಗವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಅದೇ ದಿವಸ ಅರವಿಂದರ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಇದರಲ್ಲಿ ಗಹನವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ' ಎಂದು ಅರವಿಂದರು ನುಡಿದರು. 1950ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 5ನೆಯ ದಿನಾಂಕ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಮಹಾಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅವರ

ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರವನ್ನು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿರಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ "ನಮಗಾಗಿ ದುಡಿದು, ಹೋರಾಡಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ವಿಶ್ವದ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹಾರೈಸಿದ ನಿಮಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಣಾಮಗಳು" ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಮಾತೆಯವರು ಅರವಿಂದರ ಸಮಾಧಿಯ ನಂತರ ಅವರ ಪೂರ್ಣಯೋಗದ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವಾದರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅರವಿಂದರ ಮಹಾನ ತತ್ತ್ವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಕಸಿತವಾಗಿರುವ ಕಮಲದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ 'ಅರೋವಿಲ್' ನಗರದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಂದು 'ಅರೋವಿಲ್' ನಗರಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿವಾರ ಹಾಕಲಾಯಿತು. 1956ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಅತಿಮಾನಸ ಶಕ್ತಿಯು ಭುವಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದಿತೆಂದು ಮಾತೆ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಮಾತೆಯವರು 95ನೇಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕ್ರಮೇಣ ದೈಹಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಂತೆ ತೋರಿತು. 1973ರ ನವೆಂಬರ್ 17ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ಶ್ರೀ ಮಾತೆ ಮಹಾಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶ ತಮಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ನಾಡಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಭಾರತ ಮಾತೆಯನ್ನು ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಾಗ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿಚೆರಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದಾಗ ತಮ್ಮ ತೀವ್ರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ನೆಲದ ಕಣ ಕಣದಲ್ಲಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಅರಗಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಪೂರ್ಣಯೋಗ ಮತ್ತು ಅತಿಮಾನಸದ ಅವತಾರವನ್ನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ 95 ವರ್ಷದ ದೀರ್ಘ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 80ಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಮಾತೆಯವರು ಮನುಕುಲದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹಾರೈಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಸಕಲ ಮಾನವರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಾಂತ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯು ನೆಲಸಲಿ. ದೃಢವಾದ ಭರವಸೆಯು ಅವರ ಮನಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಿ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ದೈವೀ ಜೀತನವು ಸಂಜೀವಿನೀ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಲಿ"

ಡಾ|| ಸರ್ಜಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ

ನಿಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯ

1—10—80 ರಿಂದ

30—11—80 ವರೆಗೆ

ಮೇಷ :

(ಅಶ್ವಿನಿ, ಭರಣಿ, ಕೃತ್ತಿಕೆ
1 ನೇ ಪಾದ)

ಶನಿಯು ಬಲವತ್ತರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉಳಿ ದೆಲ್ಲ ಗ್ರಹಗಳ ಅವಗ್ರಹವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಹು, ಬುಧರು ವಿವಾದಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಶನಿಯು ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು 16 ರ ವರೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನೂ ಆಗಾಗ ಉದರಬೇನೆಯ ಮೂಲಕ ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವನು. ಮಂಗಳನು ಧನನಷ್ಟ ಅಥವಾ ಅಗೌರವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುವನು. ಗುರುವು ಮನಶ್ಚಾಂತಿ ಭಂಗ ಗೊಳಿಸುವನು. ಈ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಚಿಂತೆಗೀಡಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

5, 6, 7, 8, 14, 15, 16, ಅನುಕೂಲದ ದಿನಗಳು.

ವೃಷಭ :

(ಕೃತ್ತಿಕೆ, ರೋಹಿಣಿ,
ಮೃಗಶಿರ 1,2 ಪಾದ)

ರಾಹು, ಗುರು, ಬುಧರುಗಳು ಅನುಕೂಲರಾಗಿದ್ದು ಧನಲಾಭ, ಸಂತಸ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ನೀಡುವರು. 16ರ ವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಯಶೋಲಾಭ. ಶನಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಧನನಷ್ಟದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ವಿವಾದದ ಮೂಲಕ ಚಿಂತೆ. ಮಂಗಳನಿಂದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ಕಳತ್ರ ಅಸಂತೋಷ. ಈ ರಾಶಿಯ ಜನರು ಬಹುತೇಕ ಈ ತಿಂಗಳುಪೂರ್ತ ಸಾಧಾರಣಸುಖ ಹೊಂದುವರು.

7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, ಅನುಕೂಲದ ದಿನಗಳು.

ಮಿಥುನ :

(ಮೃಗಶಿರ, ಆರ್ದ್ರ,
ಪುನರ್ವಸು 1,2,3, ಪಾದ)

ರಾಹು ಶನಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಧನನಷ್ಟ ಅಥವಾ ಆಸ್ತರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡೆ. ಗುರುವಿನಿಂದಾಗಿ ಬಂಧುಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿಂತೆ. ಬುಧನಿಂದ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಪುತ್ರರೊಡನೆ ವಿವಾದ. ಶುಕ್ರನು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೇಹಿತರನ್ನು ನೀಡಿ, ಹಿರಿಯರ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿಸಿ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ತರುವನು. ಮಂಗಳನು 13 ತನಕ ಧನ ಯಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೂ ನಂತರ ಹೆಂಡತಿಯ ಅಸಂತೋಷ, ಅಥವಾ ನೇತ್ರಬಾಧೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನು. ಸೂರ್ಯನು 16 ರವರೆಗೆ ಯಶಸ್ಸು, ಧನಲಾಭ, ಆರೋಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ರಾಶಿಯ ಜನರು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತ ಅಸುಖವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆಗಾಗ ತುಸು ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

2, 3, 9, 10, 12, 18, 19, 20, 21, ಅನುಕೂಲದ ದಿನಗಳು.

ಕರ್ಕಾಟಕ :

(ಪುನರ್ವಸು 4 ಪಾದ
ಪುಷ್ಯ, ಆಶ್ಲೇಷ)

ಶನಿ, ಶುಕ್ರರು ಬಲವತ್ತರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂತೋಷ, ಹೆಚ್ಚಿದ ಗೌರವ. ಸೂರ್ಯನು ತುಸು ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ತಂದರೂ, ಮಂಗಳನು 13ರ ನಂತರ ಒಳ್ಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವನು. ಬುಧನಿಂದ ಗೃಹಸೌಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂತಸ. ಗುರುವು ಅಧಿಕೃತಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಭೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ ಇತರ ಗ್ರಹಗಳ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಈ ಭೀತಿ ನಾಶ.

4, 5, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 23, ಅನುಕೂಲದ ದಿನಗಳು.

ಸಿಂಹ :

(ಮುಖ, ಪೂರ್ವ ಫಾಲ್ಗುಣ
ಉತ್ತರ 1ನೇ ಪಾದ)

ಗುರು ಶುಕ್ರರು ಬಲವತ್ತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಯಶ, ಸಂತಸಗಳನ್ನು ನೀಡುವರು. ಮಂಗಳನು ದುಷ್ಟ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಕ ಚಿಂತೆಗೀಡು ಮಾಡುವನು. ರಾಹು ಶನಿಗಳು ಧನನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ ಗುರುವು ಈ ನಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಕೊಡುವನು. 16 ರವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಧನ, ಯಶ, ಆರೋಗ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೂ ನಂತರ ತುಸು ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜನರು ಈ ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು.

1, 2, 3, 6, 7, 8, 14, 15, 16, 22, 23, 24, ಅನುಕೂಲದ ದಿನಗಳು.

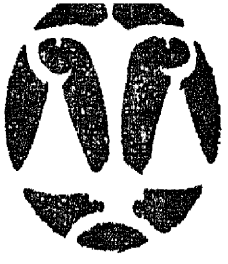

ಕನ್ಯಾ :

(ಉತ್ತರ 2,3,4, ಪಾದ,
ಹಸ್ತ ಚಿತ್ತ 1,2 ಪಾದ)

ರಾಹು, ಶುಕ್ರರು ಬಲವತ್ತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಾಶಿಯ ಜನರು ತಿಂಗಳುಪೂರ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವರು. 13 ರವರೆಗೆ ಮಂಗಳನು ಅನುಕೂಲಕರನಾದರೆ 16ರನಂತರ ಸೂರ್ಯನು ಅನುಕೂಲಕರನಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಇತರ ಗ್ರಹಗಳ ಅವಗ್ರಹವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವರು. ಬುಧನು ಧನಲಾಭಕಾರಿ. ಶನಿಯು ಅನುಕೂಲಕರನಾಗಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಶನಿವಾರಗಳಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದುವುದು ಉತ್ತಮ.

4ರಿಂದ 10, 16ರಿಂದ 19, 24ರಿಂದ 28 ಉತ್ತಮ ದಿನಗಳು.

ತುಲಾ :

(ಚಿತ್ರ 3,4 ಪಾದ ಸ್ವಾತಿ,
ವಿಶಾಖಾ 1,2,3 ಪಾದ)

ವೃಶ್ಚಿಕ :

(ವಿಶಾಖ 4 ಪಾದ,
ಅನೂರಾಧ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ)

ಧನುಸ್ಸು :

(ಮೂಲ, ಪೂ. ಉ.
1 ನೇ ಪಾದ)

ಈ ರಾಶಿಯ ಜನರಿಗೆ ಇತರ ಗ್ರಹಗಳು ನೀಡುವ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಶುಕ್ರನು ನಿವಾರಿಸುವನು. ರಾಹುವಿನಿಂದ ವಿವಾದ. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಆಗಾಗ ಪ್ರಯಾಣ ಅಥವಾ ಉದರ ಬೇನೆ. ಶನಿ ಗುರುಗಳಿಂದ ಧನನಷ್ಟ. ಆದರೆ 13ರನಂತರ ಮಂಗಳ ನಿಂದಾಗಿ ಈ ನಷ್ಟ ತುಂಬಿ ಬರುವುದು. ಆದರೂ ಈ ತಿಂಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನಾನುಕೂಲಗಳಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮನೋಭಾವ ಹೊಂದುವುದು ಕ್ಷೇಮ. ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕದಿಂದ ಚಿಂತೆ ದೂರ.

1, 2, 3, 7, 8, 11, 12, 18, 19, 20
21, 27 ರಿಂದ 30 ತಸು ಉತ್ತಮ ದಿನಗಳು.

ಪ್ರಧಾನರಾದ ಎರಡು ಗ್ರಹಗಳು, ಗುರು ಹಾಗೂ ಶನಿಗಳು ಬಲವತ್ತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಾಶಿಯ ಜನರು ಈ ತಿಂಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವರ್ಷಪೂರ್ತ ಸಂತಸ ಹೊಂದುವರು. ಧನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ. ಆದರೂ ರಾಹುವಿನಿಂದ ಪಾಪಪ್ರವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಅಧಾರ್ಮಿಕ ಧೋರಣೆ. ಮಂಗಳ ಸೂರ್ಯರು ನಗಣ್ಯವಾದ ಅನಾರೋಗ್ಯಕಾರಕರು ತಿಂಗಳ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯ ವೆಚ್ಚ.

2, 3, 4, 5, 9, 10, 14, 15, 20,
21, 23, 29, 30, ಉತ್ತಮ ದಿನಗಳು.

ರಾಹು, ಮಂಗಳ, ಶನಿ, ಗುರುಗಳು ಅನಾನುಕೂಲರಾಗಿ, ಅನಗತ್ಯ ವೆಚ್ಚ. ಆ ಮೂಲಕವಾದ ಚಿಂತೆಯನ್ನುಂಟುಗಿಸುವರು. 18 ರವರೆಗೆ ಶುಕ್ರನಿಂದ ವಿವಾದ ಅಥವಾ ಅಗೌರವ. 16 ರವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯಗೂ, ಬುಧನೂ, ಇತರ ಗ್ರಹಗಳ ಅವರೋಧ ನಿವಾರಿಸುವರು. ಕೈಮೀರಿದ ಸಂಭವನೀಯ ತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸೋಮವಾರಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕದಿಂದ ಒಳಿತು.

6, 7, 8, 9, 10, 18, 19, 24 ರಿಂದ
28, ತುಸು ಒಳಿತಿನ ದಿನಗಳು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರಗಳು

1. ಬೃಹಸ್ಪತಿ.
2. ಪೂರ್ವ.
3. ಎಳುನೂರು.
4. ದ್ರೌಪದಿ.
5. ಅಧಿಕ ಮಾಸದ ವರ್ಷದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ.
6. ಕೈಲಾಸ.
7. ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯ.
8. ಪರಶುರಾಮ.
9. ಅನಸೂಯ.
10. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ.
11. ಭಾರತತೀರ್ಥ.
12. ಚಂಡಿ.
13. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ.
14. ಕೌಸಲ್ಯ.
15. ಮಂಡೋದರಿ.

ಸನಾತನ ಧರ್ಮರಂಗ.

ಭಗವದ್ಗೀತೆ.

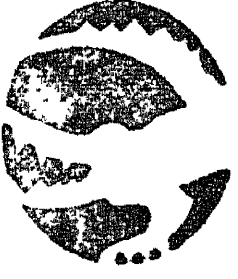
ಉತ್ತರಗಳು.

ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ.

1. ಗಾಯತ್ರಿ.
2. ನಹಿ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದೃಶಂ.
3. ಅಷ್ಟಾದಶ.
4. ಸಂಗಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಧನಂಜಯ.
5. ಸಪ್ತಶತಿ.
6. ಕೈವರ್ತಕ.
7. ಸನ್ಯಸಾಚಿ.

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ.

2. ನಸುಖಂ ಸಂಶಯಾತ್ಮನಃ
4. ಸಂಜಯ
8. ಅನಘ.
9. ಮಾರುತಿ.
10. ಸರಸಾಮಸ್ತಿ ಸಾಗರಃ
11. ಶಂಖ.
12. ಯದಾ ಯದಾಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ.

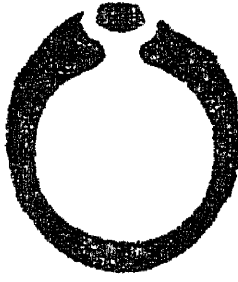

ಮುಕರ :

(ಉ. 2,3,4 ಪಾದ, ಶ್ರವಣ, ಧನಿಷ್ಠ, 1,2 ಪಾದ)

ರಾಹುವಿನಿಂದ ಧನಲಾಭ. ಗುರು, ಶನಿಗಳಿಂದ ವೆಚ್ಚ, ಶುಕ್ರನು 13 ರವರೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರನಾಗಿ ಗುರು, ಶನಿಗಳ ಅವಗ್ರಹ ನಿವಾರಿಸಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನೋಭಾವ ಶಾಂತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವನು. ಸೂರ್ಯನು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತ ಬಲವತ್ತರನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವನು. ರಾಹುವಿನಿಂದ ಆಗಾಗ ವಿವಾದ. ತಿಂಗಳ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯ ವೆಚ್ಚ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೂ ಈ ದಿನಗಳು ಉತ್ತಮ:

6 ರಿಂದ 10 ವರೆಗೆ 14, 15, 18, 19, 24 ರಿಂದ 28 ವರೆಗೆ.

ಕುಂಭ :

(ಧನಿಷ್ಠ 3,4 ಪಾದ ಶತಭಿಷ ಪೂ. ಭಾ. 1, 2, 3 ಪಾ)

ರಾಹುವಿನಿಂದ ಧನ. ಶನಿಯಿಂದಾಗಿ ಆಪ್ತರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡೆ, ಬುಧನಿಂದ ತೊಂದರೆಗಳು. ಶುಕ್ರನಿಂದ ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತ ಧನ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಗುರುವಿನಿಂದ ಚಿಂತೆ. ಸೂರ್ಯನಿಂದ 16 ರನಂತರ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸು, ಮಂಗಳನಿಂದ ಒಳಿತು. ಗುರು, ಶನಿಗಳ ಅವಗ್ರಹವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವನು.

2, 3, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 20, 21, 27 ರಿಂದ 30 ವರೆಗೆ ಉತ್ತಮ ದಿನಗಳು.

ಮೀನ :

(ಪೂ. ಭಾ. 4 ಪಾದ ಉ. ಭಾ. ರೇವತಿ)

ಗುರುಶುಕ್ರರು ಧನಲಾಭ, ಸಂತೋಷ, ಪ್ರಣಯ ಭಾವವನ್ನು ನೀಡುವರು. ಬುಧನಿಂದಲೂ ಧನ ಲಾಭ, ಯಶಸ್ಸು. ಸೂರ್ಯ ರಾಹುಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ಚಿಂತೆ. ತಿಂಗಳ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂತಸ. ಶನಿಯಿಂದಾಗಿ ಆಗಾಗ ಪ್ರಯಾಣ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ರಾಶಿಯ ಜನರು ತಿಂಗಳ ನಲ್ಲಿ ಸಂತಸವನ್ನೂ ಅರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನೂ ಕಾಣುವರು.

2, 3, 4, 5, 11 ರಿಂದ 15 ವರೆಗೆ 18, 19, 22, 23, 20, 30, ಒಳಿತಿನ ದಿನಗಳು.

(4ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಬಾಲಭಾರತಿ. ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ವತ, ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಒಟ್ಟು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟ 12 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ, ಅದು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿನ ಧರ್ಮಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 3, 4, 5 ರಂದು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತ ಮಟ್ಟದ ಸಾಧುಸಮ್ಮೇಳನ ಮತ್ತೊಂದು ದಾಖಲೆಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಹೈಂದವ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಏಕಭಾವ ಹೊಂದಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಭಾವಹಿಸಿದ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲಾಯಿತು. ತಿ. ತಿ. ದೇ. ತಾನು ಸಮನ್ವಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿರುವುದಾಗಿ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೂ ತಾನು ಸಿದ್ಧವಿರುವುದಾಗಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪಿ. ವಿ. ಆರ್. ಕೆ. ಪ್ರಸಾದರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಮ್ಮೇಳನವು ಪೇಜಾವರ ಮಠಾಧೀಶ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಭವ್ಯತೆಗೆ, ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿ ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಪಿ. ವಿ. ಆರ್. ಕೆ. ಪ್ರಸಾದ್ ಅವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದು ಸಮಂಜಸ. ಅವರಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾವುಲ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಬಂಧಾಧಿಕಾರಿ) ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ (ಸಂಕ್ಷೇಪಾಧಿಕಾರಿ) ಡಾ|| ಅರ್ಕ ಸೋಮಯಾಜಿ (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ) ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹಪೂರ್ಣ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ವೇದ ಪರಿಚಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು

ಬಹುಮಾನವಿತರಣೆ

1980 ರ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಈ ಹಿಂದೆ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾದ ವೇದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ವಿಜೇತರಿಗೆ (ಜಿಲ್ಲಾವಾರು)

ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ, ತಿರುಪತಿ

ದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ವಿವರಗಳು

	ರಿಂದ	ವರೆಗೆ
ಸುಪ್ರಭಾತ	ಪ್ರಾ. 5-00	ಪ್ರಾ. 5-30
ವಿಶ್ವರೂಪ ಸರ್ವದರ್ಶನ*	ಪ್ರಾ. 5-30	ಪ್ರಾ. 7-00
ತೋಮಾಲ ಸೇವೆ	ಪ್ರಾ. 7-30	ಪ್ರಾ. 8-00
(ಆರ್ಜಿತ ಪ್ರತಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ರೂ 4-00)		
ಅರ್ಚನೆ	ಪ್ರಾ. 8-00	ಪ್ರಾ. 8-30
(ಆರ್ಜಿತ ಪ್ರತಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ರೂ 4-00)		
ಸರ್ವದರ್ಶನ	ಪ್ರಾ. 9-00	ಮ 12-30
	ಮ 1-00	ಮ 6-00
	ರಾ 7-00	ರಾ 8-45
	ರಾ 9-00	ಕೆ.

* ಶುಕ್ರವಾರ, ಏಕಾದಶಿ, ಉತ್ತರಾಶ್ವಿನ್ಯಾದ ದಿನ ಮತ್ತಿತರ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪ ಸರ್ವದರ್ಶನವು ಪ್ರಾ. 5-30 ರಿಂದ ಪ್ರಾ. 6-30 ರ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ.

ಆರ್ಜಿತ ಸೇವೆಗಳು

1. ಗರುಡವಾಹನ	32-00
2. ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ವಾಹನ	32-00
3. ಗಜವಾಹನ	32-00
4. ಅಶ್ವವಾಹನ	32-00
5. ಸಿಂಹವಾಹನ	32-00
6. ಹಂಸವಾಹನ	32-00
7. ಚಿಕ್ಕಶೇಷವಾಹನ	32-00
8. ದೊಡ್ಡ ಶೇಷವಾಹನ	62-00
9. ಸೂರ್ಯಪ್ರಭವಾಹನ	62-00

ಪಡಿಸ್ತಸಾದಗಳು

1. ದೋಸೆ	ಕಾಲಸೋಲ	35-00
2. ದಧ್ಯಾದನ	"	40-00
3. ಪುಳಿಯೋಗರೆ	"	50-00
4. ಪೊಂಗಲು	"	55-00
5. ಸಕ್ಕರೆಪೊಂಗಲ್	"	65-00
6. ಶಾಕರ ಭಾತ್	"	85-00
7. ಕೇಸರೀ ಭಾತ್	"	90-00
8. ಸೀರೆ	"	155-00

ವಿವರಗಳಿಗೆ:

ಪೇಷ್ಕಾರ್

ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ.

ಸಪ್ತಗಿರಿ ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ರೂ. 6-00

ಸಪ್ತಗಿರಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಚಂದಾದಾರರು
ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡವರ ಚಂದಾಗಳು 31-12-80
ತಾರೀಖಿಗೆ ಮುಗಿಯಲಿವೆ. ಚಂದಾದಾರರು
ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಮನಿಯಾ
ಡ್‌ರು ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು
ಕೋರುತ್ತೇವೆ. ಚಂದಾದಾರರು ದಯವಿಟ್ಟು
ಮನಿಯಾಡ್‌ರು ಕೊಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಂದಾ
ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

1, 2, 3, 11, 25, 27, 45, 55, 81,
82, 87, 110, 113, 114, 117, 133
164, 166, 223, 238, 253, 262 (a)
315, 428, 451, 565, 467, 468, 477
492, 497, 503, 508, 793, 795, 808
809, 811, 812, 816 to 821, 823
826, 827, 829 to 832, 834 to 836
837 to 840, 841 to 843, 844, 845,
846 to 873, 878, 881 to 886, 888
889, 890, 891, 897, 898, 890, 910
945, 1043.

ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಎನ್. ಓ. ಮೂಲಕ
ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಚೆಕ್ಕು
ಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ವಿಳಾಸ
ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆಗುವ ಆಲಸ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧ
ದಲ್ಲೂ ಈ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಬಾಧ್ಯತೆ ವಹಿಸ
ಲಾರದು. ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿರೂ ಸಹೃದಯತೆ
ಯಿಂದ ಚಂದಾ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ.
ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳಿಗೆ:

ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಆಫೀಸರ್,
ಸೇಲ್ಸ್ ವಿಂಗ್,
ಶಿ. ಶಿ. ದೇ. ಪ್ರೆಸ್ ಕಾಂಪೌಂಡ್
ತಿರುಪತಿ.

ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸರಳ ಸಮಾರಂಭ
ವೊಂದು ಈಚೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಶಾಲಾಬಾಲಕ ಬಾಲಕಿಯ
ರಲ್ಲಿ ಹೈಂದವ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು, ನೈತಿಕ,
ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹರಡಲೆಂದು ಉದ್ದೇಶ
ಶಿಸಿ ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಹಿಂದೂ
ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ
ನಡೆಸಿದ ಮೊದಲಬಾರಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿತ
ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು.
ಎರಡು ರೂಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಶುಲ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ
ನೊಂದಾಯಿತಿ ಹೊಂದಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ
ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲಾ
ಯಿತು. ವಿವಿಧಶಾಲೆಗಳ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು
ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ
ಈ ಪಠ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆ
ಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ನಡೆಸಿ ಆ ಮೂಲಕ
ಹೈಂದವ ಧರ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು
ಹರಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಹಲವು ಗಮನಾರ್ಹ
ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ;

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ 22 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ವಿಸ್ತೃತ
ವಾದ ಪರಿಚಯಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಲು 50
ಮುಸಲ್ಮಾನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, 20 ಕ್ರೈಸ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಗಳೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ವಾರಂಗಲ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ಮೊದಲಸ್ಥಾನ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿದಾರ್ಥಿಯ ಪಾಲಾ
ಯಿತು. ಮೊದಲ ಮೂರು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ಥಾನಗಳ
ಳೆಂದರೆ 91 ಶತಾಂಶ ಗಳಿಸಿದ ಪ್ರಕಾಶಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ಎಸ್.ವಿ.ಎಸ್ ಆಚಾರ್ಯರು (10ನೇ ತರಗತಿ)
90% ಗಳಿಸಿದ ಅನಂತಪುರಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿ|| ಪಿ. ಸಿ.
ರಘುರಾಂ. (10ನೇ ತರಗತಿ) 89% ಗಳಿಸಿದ
ಕರ್ನೂಲುಜಿಲ್ಲೆಯ ಕು|| ಕೆ. ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ
(9ನೇ ತರಗತಿ). ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊದಲ
ಮೂರು ಸ್ಥಾನಗಳು ಹೀಗಿವೆ. 81% ಗಳಿಂದ
ಚಿ|| ಕೆ. ಶ್ರೀಧರ 10 ನೇತರಗತಿ (ಶ್ರೀರಾಮ
ಪುರ) 80% ಗಳಿಸಿದ ಕು|| ವಿ. ಎಸ್. ಪದ್ಮ
10ನೇ ತರಗತಿ (ಕೇಂದ್ರೀಯವಿದ್ಯಾಲಯ
ತಿರುಪತಿ) 78% ಗಳಿಸಿದ ಚಿ|| ಕೆ. ರಂಗಾಚಾರಿ
8ನೇ ತರಗತಿ (ಕೇಂದ್ರೀಯವಿದ್ಯಾಲಯ
ತಿರುಪತಿ)

ವೇದ ಪರಿಚಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಈ ಬಾರಿ
ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದ್ದು ಹಿಂದಿಗಿಂತಲೂ
ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವರೆಂದು
ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ವಂದನೆ.

ಶ್ರೀ ಅನಂತಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ;
ನಗದು 1000 ರೂ. ಬಹುಮಾನ.

ವೇದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸುವ
ಪರಂಪರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಈ
ಸನ್ಮಾನಿತರು ಅನಂತಾಚಾರ್ ಅವರು. ತಿರುಮ
ಕೂಡು ನರಸಿಂಹಪುರದಲ್ಲಿ 1915 ರಲ್ಲಿ ಇವರ
ಜನನವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ
ಇವರ ತಾಯಿ. ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ ಉಪಾಧ್ಯ ನರಸಿಂ
ಹಾಚಾರ್ಯರವರು ಇವರ ತಂದೆ ತಮ್ಮ ಏಳ
ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆಯವರ ಬಳಿ
ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು.
ಹತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾದಾಗ ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀ
ಮಹಾರಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ
ಮುಂದುವರೆಸಿ ಕೃಷ್ಣಯಜುರ್ವೇದ ಸ್ನಾತಕ
ಪ್ರಯೋಗ, ಶ್ಲೋಕ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು
ಸಲಕ್ಷಣ ಘನಾಂತ ವಿದ್ವತ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ
ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರು

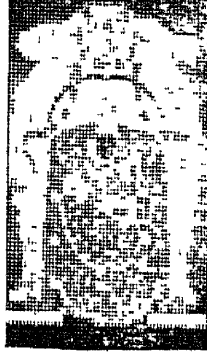
ಶ್ರೀಯುತರು ಅದೇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ
ಯಜುರ್ವೇದ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ
ನೇಮಕಗೊಂಡು ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ
ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ
ದ್ದಾರೆ. ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರವೂ ಈ ಕಾರ್ಯಕ
ವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ದುಡಿ
ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ
ಜರುಗಿದ ವಿದ್ವತ್ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅನೇಕ
ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು - ಟಿ. ನರಸಿಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ರಾದ ಶ್ರೀಯುತರು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ
ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು.

★

ತಿರುಚಾನೂರನ್ನು!

ಸಂದರ್ಶಿಸಿ!

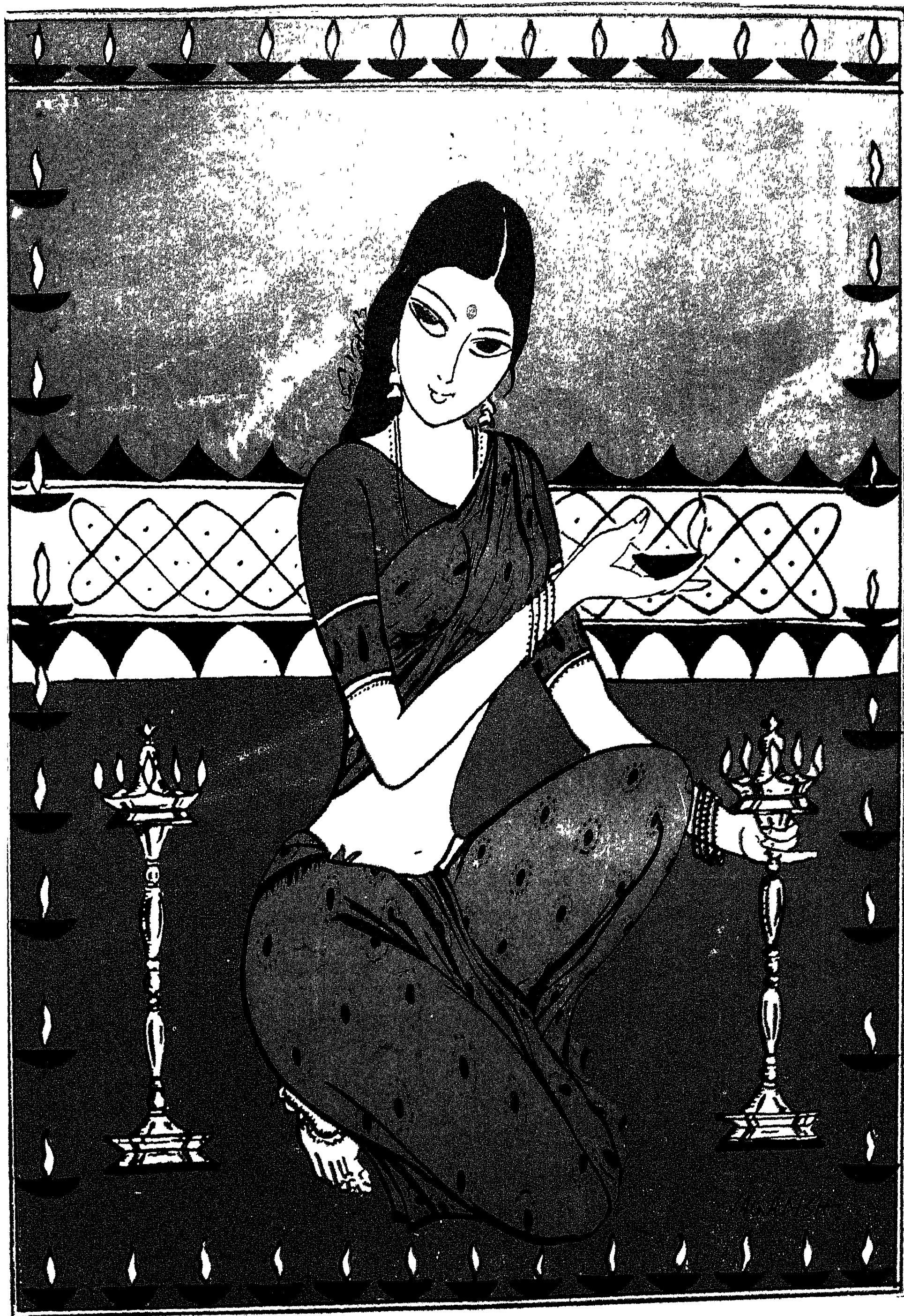

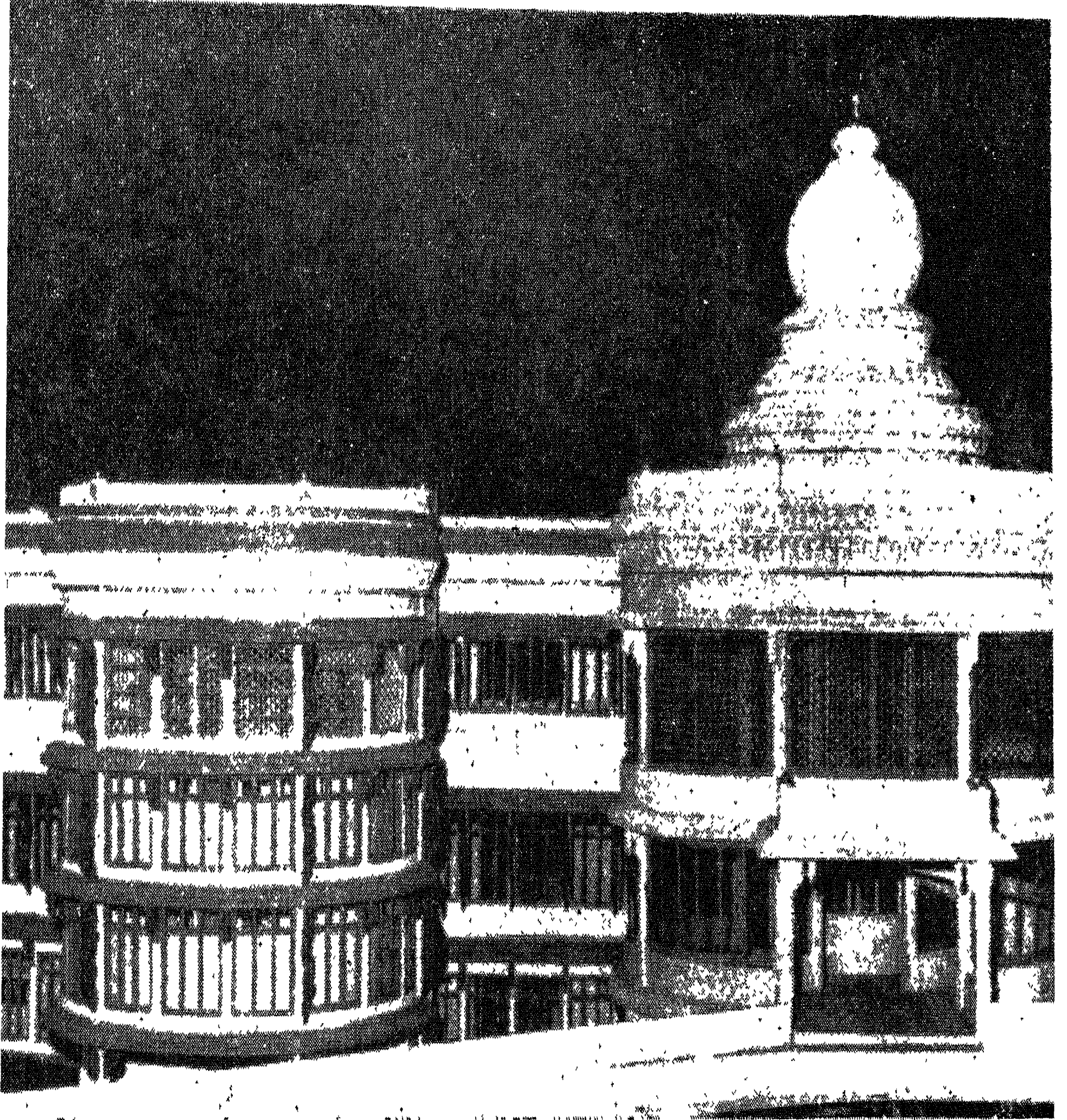
ತಿರುಚಾನೂರು ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತಿ ಅಮ್ಮನವರ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ

3-12-80 ರಿಂದ 12-12-80 ರ ವರೆಗೆ ನಡೆಯುವುದು.

ಉತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.

ದಿನಾಂಕ	ವಾರ	ಹಗಲು	ರಾತ್ರಿ
3-12-80	ಬುಧ	—	ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಉತ್ಸವ, ಅಂಕುರಾರ್ಪಣೆ
4-12-80	ಗುರು	ತಿರುಚ್ಚಿಉತ್ಸವ, ಧ್ವಜಾರೋಹಣ	ಚಿಕ್ಕಶೇಷವಾಹನ
5-12-80	ಶುಕ್ರ	ಟಾಂಜಾನ್ ಉತ್ಸವ	ಹಂಸವಾಹನ
6-12-80	ಶನಿ	ಮುತ್ತಿನ ಚಪ್ಪರವಾಹನ	ಸಿಂಹವಾಹನ
7-12-80	ಭಾನು	ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಹನ	ಸರ್ವಭೂಪಾಲವಾಹನ
8-12-80	ಸೋಮ	ಪಲ್ಲಕಿ ಉತ್ಸವ, ಸಂಜೆ ವಸಂತೋತ್ಸವ	ಗಜವಾಹನ
9-12-80	ಮಂಗಳ	ಹನುಮದ್ವಾಹನ	ಗರುಡೋತ್ಸವ
10-12-80	ಬುಧ	ಸೂರ್ಯಪ್ರಭವಾಹನ	ಚಂದ್ರಪ್ರಭವಾಹನ
11-12-80	ಗುರು	ರಥೋತ್ಸವ	ಅಶ್ವವಾಹನ
12-12-80	ಶುಕ್ರ	ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ತೀರ್ಥವಾರಿ, ಅವಭೃತೋತ್ಸವ	ಧ್ವಜಾವರೋಹಣ

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ